

Leo Tanner

RASTI U SNAZI DUHA SVETOGA

S njemačkoga preveo i priredio Pavao Madžarević

Predgovor

Veliki Isusov dar nama jest Duh Sveti. U njemu je On u Crkvi nazočan. U njemu nas Isus obdaruje snagom, različitim darovima i karizmama. U Njemu On danas hoće razviti svoju snagu i nastaviti svoje djelo. Kako? Poticaje i pomoć za to hoće dati ovaj sveščić.

Budući da samo Duh Sveti može u nama razviti svoju snagu i hoće da Njegovo djelo bude izmoljeno, započinjemo svako poglavlje s molitvom.

Sam Pavao nam može biti uzor: *„Bog Gospodina našega Isusa Krista, Otac Slave, dao vam Duha mudrosti i objave kojom ćete ga spoznati; prosvijetlio vam oči srca da upoznate koje li nade u pozivu njegovu, koje li bogate slave u baštini njegovoj među svetima i koje li prekomjerne veličine u moći njegovoj prema nama koji vjerujemo: ona je primjerena djelotvornosti sile i snage njegove“* (Ef 1,17-19).

Na višestruku želju dodao sam na kraju pojedinih poglavlja poticaje za produblјivanje uz pojedinu temu. To može malim grupama – ali i pojedinim osobama – pomoći u produblјivanju teme.

Sadržajno sam nadahnut prije svega predavanjima dr. med. Philippa Madre (đakona) kao i Ludovica Lécuru: *„Sedam darova Duha Svetoga“* (Parvis-Verlag). Njima pripada moja velika hvala.

Nadalje srdačno zahvalјujem đakonu Urbanu Camenzindu i patru Walteru Winnopalu za sadržajne, Trudi Schnetzer, Elisabethi Kurath i Kathrini S. Schärli za jezične poticaje. Isto tako zahvalјujem čitavome uredničkom timu za njegovu dragovolјnu suradnju i svima koji su pripomogli uspjehu ovoga sveščića.

Neka ovaj sveščić pomogne rasti u snazi Duha Svetoga. Za to vam želim, draga čitateljice, dragi čitatelјu, svjetlo i vodstvo Duha Svetoga.

Leo Tanner

Uvod

Oganj i vjetar su prateće pojave duhovskoga događaja. Olujni vjetar i oganj ne ostavljaju ono što zahvaćaju u istome stanju niti na istome mjestu. Silan vjetar može uzrokovati snažan kaos i puno razaranja. Oganj gori i sažiže. Njegova žega prožima sve. Tako se i metali u ognju tale i čiste. Olujni vjetar i oganj napadaju sve što im se ispriječi.

Tako je i Duh Sveti izazov. Samo, mi previše lako podliježemo obmani da možemo Duha Svetoga primiti a ne dati se radikalno, to znači korjenito promijeniti. Ali kad Bog izlije svoga Svetoga Duha, naši se načini razmišljanja, naše nutarnje, društvene i crkvene strukture mijenjaju. Olujni vjetar i oganj, kao znakovi Duha, brinu se za to.

Ovo pokazuju i neke misli biskupa Wilhelma Stählina (1883.-1975.), biskupa evangeličko-luteranske Crkve u Oldenburgu): „Ne bismo trebali previše po sebi razumljivo moliti za to da Duh Sveti k nama svrati, jer gdje Duh Sveti navrati tu se i nastani, sa sobom ne donosi samo svoje 'darove', nego je istodobno u velikoj mjeri neugodan gost koji čak smeta.

Tko vjeruje u Duha Svetoga kao u stvarateljsku aktivnost Božju i u toj vjeri moli za dolazak toga Duha, mora znati da time zaziva božansku smetnju i otvara se za to da ga Bog ometa u njegovu 'posjedovanju', u njegovim navikama, pa i u njegovim navikama razmišljanja.... Tko dakle moli, 'Dođi, Duše Sveti!', mora biti i spreman moliti: 'Dođi i ometaj me ondje gdje moram biti ometen' – za moje dobro i za dobro svijeta.“

Naposljetku se radi o tome da postanemo „sveti“ – naime potpuno takvi kakvima nas je Bog zamislio. Radi se o našem pravom određenju, o našoj bogolikosti. I ovdje sada zahvaća Duh Sveti. On nas osposobljuje da živimo sve više u skladu s voljom Božjom, i to u sve većoj radosti.

Prepoznati Duha Svetoga

Po čemu se dakle dade prepoznati da je Božji Duh – kao oluja i oganj – čovjeka sve više i više zahvatio? Katkada nam je teško djelovanje Duha Svetoga na nama samima opaziti. Zaustavimo se na trenutak. Pozivam vas da pogledate svoj život i svoja osobna iskustva.

Pritom treba načelno pogledati na Sada. Duh Sveti hoće uvijek djelovati u sadašnjosti. Tako nam On hoće i sada darovati svoje svjetlo.

Molitva: Isuse Kriste, obećao si mi Duha Svetoga kao Branitelja i Pomoćnika. Zahvaljujem Ti što si sada tu i što mi hoćeš darovati svoju naklonost i ljubav.

Zato te molim: Pošalji na mene svoga Duha. Pošalji svoje svjetlo i svoju ljubav. Otvori što je u meni zatvoreno. Ražari i zagrij što je postalo mlako i hladno. Da, Duše Sveti, dođi i djeluj sada na meni i u meni. Amen.

1. Naša situacija

Započinjem s dvjema opomenama apostola Pavla: Prva: „*I ne žalostite Duha Svetoga Božjega kojim ste opečaćeni za dan otkupljenja*“ (Ef 4,30). „Pečat“ znači: što je opečaćeno, pripada skupa. Duh Sveti i mi pripadamo skupa. Po krštenju i potvrdi povezani smo s Duhom Svetim. Otada je sigurno da je On uvijek uz nas.

Što dakle znači „žalostiti“? Pitajmo same sebe: Kada sam zadnji puta bio ožalošćen? Zbog čega? Žalostiti je uvijek povezano s time da jedna osoba nije uzeta ozbiljno i da je ignorirana. Mi žalostimo Duha Svetoga kad Njegovu osobu i Njegove poticaje ne uzimamo ozbiljno i ne smatramo važnima.

Druga opomena: „*Po Duhu živite pa nećete ugađati požudi tijela! Jer tijelo žudi protiv Duha, a Duh protiv tijela. Doista, to se jedno drugomu protivi da ne činite što hoćete*“ (Gal 5,16-17). Ovdje je riječ o borbi: „žudnja pūti“ i „žudnja Duha“ međusobno su dijametralno oprečne. Što se pod time misli? Pogledajmo ove dvije tendencije u nama.

Žudnja pūti (tijela)

Naša egzistencija, naš proces nastajanja uvjetovan je psihičkim, genetičkim, biološkim, socijalnim i religioznim obilježjem. Ipak to nije sva naša realnost. To je samo jedna strana nas, koju Isus u razgovoru s Nikodemom i Pavao ovdje naziva „pūt“.

„Pūt“ nadalje u jeziku Biblije znači ono što čovjek može po sebi učiniti ili izdjelovati: vlastito moći, vlastita postignuća, vlastite ideje, vlastiti načini gledanja. U središtu pritom stoji vlastito „ja“ koje u središte stavlja sama sebe. Pūt hoće sama sebe učiniti velikim.

Tijelo je često prožeto strahom da bi moglo biti prikraćeno, da neće biti dostatno, da neće potpuno postići očekivano – ukratko, da će zatajiti. Temeljno za pūt jest uspoređivanje koje onda najčešće vodi do osjećaja konkurencije. Iza toga se najčešće skriva iskustvo pomanjkanja u nekoj ljudskoj potrebi. Tko je primio premalo priznanja, u najdubljim dubinama gladije za potvrdom i pljeskanjem. Nije loša želja da se tu potrebu zadovolji i to pomanjkanje ukloni. Ali put koji se izabire – naime sam to činiti! – može biti problematičan.

Kao odrasli, govori Augustin, imamo „u samima sebi iskrivljeno i savijeno srce, pokvareno lošim utjecajem i krivim odgojem.“ Tako smo često uza same sebe vezani toliko da nam je to postalo gotovo druga narav. I sada se prečesto uopće ne želimo odvojiti od te vezanosti. Jer sama sebe gledati kao središte oko kojega sve kruži, ima svoju draž. Tko lako ne popusti toj draži ulazeći u svijet mašte, u kozmos o kojemu sami sanjamo, gdje smo mi sami kralj, a svi se ponašaju onako kako mi želimo? „Pūt“ kružo oko vlastitoga Ja.

„Žudnja Duha“

Istodobno uz „pūt“ otkrivamo duboko u sebi tihu, drijemajuću čežnju da budemo čisti, dobri, plemeniti, istinoljubivi, pravi, ljubeći. Ovdje „dodirujemo“ božansku „jezgru“, naše najnutarnije područje, gdje smo stvoreni kao „Božja slika i prilika“. To je naš najdublji i trajni identitet.

Drugi izvor dakle, „Duh“, hoće ovaj naš pravi identitet, našu „bogolikost“ razviti i dovesti do sjaja. Kad taj Duh djeluje, tada on naš duh usmjeruje na Boga. Božja bezuvjetna ljubav, koju on hoće u istoj mjeri i besplatno darovati svima, kao i njegovo djelovanje, stoje ovdje u središtu pozornosti i djelovanja. Tko živi iz „Duha“, gleda uvijek najprije na Božju neizmjernu ljubav i na njegovo djelovanje. Okrenut je božanskomu suncu ljubavi. Sve zrake odonud zahvalno prihvaća.

Tko se daje „voditi Duhom“, osjeća i svoje rane i vlastiti nedostatak. Ali sada spozna je da Bog u svojoj bezgraničnoj ljubavi hoće ovaj nedostatak ispuniti i rane ozdraviti. On vjeruje Božjim spasonosnim putevima koji nas iz tamnice usmjerenosti na Ja hoće izvesti na slobodu.

Zli duh

Ipak na nas ne djeluje samo ovaj dobri Duh. Isus govori i o zlomu duhu. Taj zli duh pojačava našu usmjerenost na sebe, na naše ljudske usredotočenosti, našu navezanost na svoje predodžbe kao i situacije, tako da i sami moramo biti kao drugi. Negativni duh pojačava naše težnje za pravom htjeti-imati, za samosažaljenjem, za nepomirenošću.

Isus označuje zloga duha kao oca laži. „*Kad govori laž, od svojega govori jer je lažac i otac laži*“ (Iv 8,44). To objašnjava: njegova je jakost u izvrtanju, u obmanjivanju, u zataškavanju i u zasljepljivanju. Tako se zao duh nikada ne pokazuje izravno kao zao, nego u odjeći dobra. „Biti kao Bog“. Sâm, bez Boga, određivati što je „dobro“ a što „zlo“, to se pak pojavljuje kao idealno i poželjno (usp. Post 3,1-6). Ovim je zamamnostima zli duh obmanjivao i zaljepljivao ljude već u Edenskome vrtu. Oni su prezirali Božje dobre naputke,

bunili se protiv Boga i bili neposlušni Bogu. „Zli“ se prerušio u savršenoga u prividno dobroj namjeri!

Pavao zna za to prerašavanje. On otkriva kako često su upravo religiozni ljudi zaslijepljeni. Tako on govori o lažnim apostolima „*koji se prerašuju u apostole Kristove. I nikakvo čudo! Ta sam se Sotona prerašuje u anđela svjetla*“ (2 Kor 11,13b-14). Lažna pobožnost koja misli dobro, može poruku oslobođenja okrenuti u suprotno. To je dobro znao Pavao koji je iz pobožnosti postao supomoćnik u umorstvu (usp. Dj 7,54-8,3). Ovo je zauvijek kao opomena gorjelo u njegovu srcu.

„Pūt“ i „duh“ stoje jedno nasuprot drugomu. A k tomu može još doći i djelovanje „zloga duha“. Izloženi ovim mnogim utjecajima moramo se odlučiti. Naše najnutarnjije središte, zvano „srce“ – donosi uvijek odluku.

2. Razlikovati

Upravo onda kad mislimo dobro i želimo ići Božjim putem, moramo naučiti razlikovati: Što dolazi od vlastite pūti? Koji pak poticaji potječu od Duha Svetoga? A gdje i kako djeluje pomrsitelj i razbacivač? I Ivan poziva svoju zajednicu da ne bude zaslijepljena i nepromišljena. Nego: „*Ne vjerujte svakom duhu, nego provjeravajte duhove jesu li od Boga, jer su mnogi lažni proroci izišli u svijet*“ (1 Iv 4,1).

Prve oznake

Prva se pomoć za razlikovanje sastoji u tome da imamo u vidu smjer djelovanja dotičnoga duha. Tako su oznake za duha neprijatelja: laž, neposlušnost, nered, nemir, nejedinstvo, neistina, nečistoća, nevjernost itd... Strategija neprijatelja jest: zamagliti, odgoditi, spriječiti, zbuniti, zdvajati...

U vezi s time piše Jakov: „*Nije to mudrost koja odozgor silazi, nego zemaljska, ljudska, đavolska. Ta gdje je zavist i svadljivost, ondje je nered i svako zlo djelo. A mudrost odozgor ponajprije čista*

je, zatim mirotvorna, milostiva, poučljiva, puna milosrđa, i dobrih plodova, postojana, nehinjena“ (Jak 3,15-17).

Što označuje Duha Božjega i u čemu se sastoji njegova moć? Možemo reći: poslušnost, red, mir, jedinstvo, istina, čistoća, vjernost, itd. znakovi su djelovanja božanskoga Duha. Tko se otvori tomu području i angažira se za to, su-djeluje snagom Duha Svetoga. Jer: *„Bog se oholima protivi, a poniznima daje milost. Podložite se dakle Bogu! Oduprite se đavlu i pobjeći će od vas! Približite se Bogu i on će se približiti vama! Očistite ruke, grješnici! Očistite srca, dvoličnjaci!“ (Jak 4,6b-8)*

Pitanje razlikovanja hoćemo promatrati na tri razine: najprije kod nas osobno, zatim imajući u vidu duh vremena i naposljetku hoćemo pitati o daljnjim raspoznajnim znakovima Duha Svetoga. Na osobnome području želimo sada bolje razmotriti tri moguća vidika zbrke: *strah, rane i pomanjkanje samopouzdanja.*

Strah

Ako Isus zloga duha označuje kao *„oca laži“*, postavlja se pitanje: Zašto čovjek laže? Odgovor koji sam uvijek dobivao na to pitanje, bio je: iz straha. Strah pokazati se takvim kakvim jesi. Strah od odbijanja. Strah da više ne stojim dobro, pred samim sobom i pred drugima. Strah da neću udovoljiti drugima. Strah da u svoj toj zločestoći i prepredenosti našega srca neću biti prihvaćen i potvrđen.

Ovaj nas strah tjera na to da sami sebe sakrijemo i prikažemo boljima nego što jesmo. Da bismo ovdje samima sebi bolje ušli u trag, možemo pitati: Čega se to ja plašim? Što se to ne odvažujem nikomu reći? Što to skrivam? Ondje gdje nešto skrivamo, mi smo u opasnosti. Jer u našim strahovima, posebno pak u strahu da ne budemo uhvaćeni, najlakše se zbunjujemo. Ondje se brzo nađemo na krivome putu.

Ne zatvoriti se, nego svoje misli, želje, sklonosti, planove i namjere, kao i vlastite grijehe otvoriti sestri, bratu, to vodi van. Ovo potvrđuje profesor dogmatike Gisbert Greshake, poznavatelj duhovnoga razlikovanja: *„Savjet, preporuka, upozorenje i sud drugih*

vjerničkih kršćana sredstvo su za izlazak iz kruženja oko sama sebe i moguće samoobmane.“

Stoga je najstariji i neprekinuti naputak svih duhovnih učitelja da se volju Božju ne traži sam, nego praćen drugima ili zajedno s drugima. Inače je opasnost samoobmane prevelika. „Đavao se nikomu ne raduje toliko koliko onima koji ne očituju svoje misli“, govori jedna duhovna mudrost.

Ne, to ne želim.“ „To ipak ne trebam.“ „Radije ne – a i čemu: Ide ionako i bez toga.“ „Mora li biti još i to?“ Takva očitovanja mogu nas uputiti na skrivene otpore i strahove. Tu je potrebno biti upozoran. Često se iza takvih otpora krije važan ključ koji nam može otvoriti nova vrata do životnosti i slobode.

Rane

Ne samo naši strahovi, nego i naše rane mogu postati mjestom zbrke. Prije nekoliko godina, kad sam se (ja, Leo Tanner malo bolje sučelio sa svojom životnom poviješću, postao sam toga svjestan na nekim područjima. Kao mladić osjećao sam se privučen radikalnošću i povučenošću Charlesa de Foucaulda. Ovi stavovi su mi odgovarali. Tako sam s 18 godina svoja pisma uvijek potpisivao s „tvoj mali brat Leo“. Na ovaj način, čineći sebe malenim i nevažnim, izgledao sam sebi dobar a – zar i Evanđelje ne govori o „učiniti-sebe-malenim“?

Desetljećima sam tako živio dok jednoga dana nisam postao svjestan da se ovdje, u mojoj situaciji, ne radi o idealu, nego o nesvetome savezu. Moj temeljni model od djetinjstva bio je povlačenje. Povlačio sam se u vlastitu puževu kućicu i skrivao u njoj sebe i svoje osjećaje. Ovaj temeljni model dao mi je nesvjesno tražiti duhovni izraz koji će me u tome potvrditi. Tako sam sebi izgledao dobar, što je opasan osjećaj. Ovdje je moj iskrivljeni temeljni model spiritualiziran i učvršćen, a sve što se spiritualizira, ne smije se i ne može stavljati u pitanje. Tako rafinirano to može ići.

Mi naginjemo tomu da tražimo one duhovne uzore koji potvrđuju naše negativne temeljne modele. Prebrzo uzljubimo i naglašujemo one duhovne pokrete koji su nam ugodni i najmanje

nas stavljaju u pitanje. Ali Duh Sveti nas uvijek poziva da izađemo iz sužavajućih temeljnih modela, jer su Njemu naša sloboda i naš život jako važni. I ja sam morao mučno naučiti izlaziti iz moga modela, za što sam danas jako zahvalan.

Pomanjkanje samopouzdanja

Daljnja poteškoća bila je kod mene pomanjkanje samopouzdanja. Dugo sam previše vjerovao drugima više nego svomu vlastitom opažanju: „Ovi ljudi s toliko iskustva znaju to zacijelo bolje. I sigurno imaju pravo.“ Tako sam sa sebe skinuo odgovornost. U mome nepovjerenju prema samome sebi nisam vjerovao ni Duhu Božjemu u sebi.

Ipak, svima koji se otvaraju Duhu Svetom, obećano je njegovo pomazanje. To znači, smijemo se pouzdati da ćemo u mnogim zbunjujućim i oprečnim glasovima, osjećajima, mislima i podražajima u sebi prepoznati glas Duha Svetoga. On je tu ustrajan i vjeran. Ne ostavlja nas na cjedilu. I to iz jednostavnoga razloga jer Njegov Duh u nama živi. „*A vi – Pomazanje koje primiste od njega u vama ostaje i ne treba da vas itko poučava. Nego njegovo vas Pomazanje uči o svemu a istinito je i nije laž, pa kao što vas je ono naučilo, ostanite u Njemu*“ (1 Iv 2,27).

Zapravo ne bismo morali poučavati jedni druge, jer jako dobro znamo što je ispravno ili nije. Ali za to je potrebno najprije poznavati glas Duha Svetoga u nama samima, dopustiti da on postane povjerljivi Ti. Pravo duhovno praćenje hoće upravo ovdje pomoći u sebi opaziti glas Duha, vjerovati mu i njemu se prepustiti.

Ovdje se sada postavlja osobno pitanje: Kakav sam ja tip? Koje životno povijesne ugroze, obilježnosti, strahove, rane, osjećaje manje vrijednosti i tako dalje donosim sa sobom?

Duh vremena

„Ponašanje izbljeđuje“ – glasi jedna izreka. Živimo u duhu vremena koji se neprestano mijenja. U svakoj epohi nalazimo ovoga duha vremena u društvu i u Crkvi. Ovisno o zemlji i regiji (kao i o

religiji) može duh vremena biti različit. On sadrži dobro i loše, često pomiješano. Kad netko kaže: Ta svi tako čine, tada to pokazuje obilježnost duhom vremena. On na nama izbljeđuje da toga često uopće nismo ni svjesni.

Ovdje nije mjesto obuhvatno analizirati duh vremena. Dva nastojanja ipak treba kratko spomenuti: Kao prvo, sve veću otuđenost od Boga. Bog kao osoba gubi u životu ljudi sve više na značenju. Živimo u sve većoj religioznoj bezbožnosti.

Povezano s time raste sinkretizam. Izvankršćanske predodžbe kao, primjerice, vjera u reinkarnaciju i druge duhovne prakse slijevaju se u kršćanski „život iz vjere“.

– **Grijev iz navike**

To vodi dotle da u našem društvu naširoko vlada otuđenost iz navike – teološki rečeno grijeh iz navike. Grijeh iz navike vodi u životu ljudi do ponašanja – do razmišljanja, govorenja, djelovanja ili propusta – koji se čine potpuno „normalnima“. Nije nam ni na kraj pameti da bi nas to moglo odvojiti od Boga, jednostavno zato jer nam je to djelovanje već postalo navikom, a k tomu jednako tako postupa i većina.

Možda je posve na početku bila tu prisutna misao da tu možda nešto nije dobro ili da bi moglo biti da nije u redu. Ali budući da tako čine gotovo svi, s vremenom se toliko naviknulo na to da danas više uopće ne možemo prepoznati da je to grijeh.

Kad se s ljudima razgovara o takvu, navikom stečenu otuđenju, o grijehu iz navike, najčešće reagiraju iznenađeno, čak agresivno ili pak s nerazumijevanjem. To prije svega zato jer nam nedostaje nutarnje svjetlo.

Možda tu pomaže sljedeća usporedba: Ako je u tavanskoj komori jako mračno, nečistoću koja uokolo leži jedva se opaža. Ali upalimo li svjetlo, vidjet ćemo znatno jasnije. Uzmemo li pak reflektor, opazit ćemo i najfiniju prljavštinu i prašinu. Ova usporedba pokazuje: Što je tu više svjetla, to se bolje opaža prljavštinu. Drugim riječima: Što smo bliže Bogu a time i svjetlu, to prije otkrivamo sve nečisto u sebi.

Božje svjetlo, Duh Sveti, daje nam vidjeti ono što razdvaja, grijeh. O tome govori i Isus: „*A kad on (Duh Sveti) dođe, pokazat će svijetu što je grijeh, što li pravednost, a što osuda: grijeh je što ne vjeruju u mene...*“ (Iv 16,8-9). Budući da je vjera povezana s povjerenjem, „ne vjerovati“ ovdje znači: ne povjeriti sebe Isusu Kristu, ne živjeti iz zajedništva s njim.

To nas dovodi do pitanja: Je li u mome životu bilo grijeha iz navike? Na kojim je područjima rasla osjetljivost, duhovno opažanje?

– **Petar glede toga**

Da ovo pitanje objasnimo još malo bolje, promotrimo jedan biblijski primjer: Šimun Petar. Pitamo: Kakav je tip on bio? Koje su bile njegove jake, koje slabe strane? Što je bilo njegova „pūt“?

Božansko i ljudsko bili su u njegovu životu međusobno isprepleteni. Petar je imao pozitivnu želju i čvrstu volju ići potpuno Isusovim putem. Ali i on je imao obilježnosti, koje nisu dolazile od evanđelja, nego od religiozne socijalizacije. Jedna od tih – njegovom židovskom religijom obilježena – tvrdnja bila je gledati kršćanstvo kao „novi put“ (Dj 9,2) unutar židovstva. Dosljedno tomu morali su svi, koji prihvaćaju kršćansku vjeru, najprije postati Židovi.

Ovamo je kao daljnja židovska obilježnost podjela na „čiste“ i „nečiste“. Prema Levitskome zakoniku 11 i Ponovljenome zakonu 14,3-21 za Židove su postojale nečiste životinje koje oni ne smiju jesti. Petar je ovaj naputak u sebe usisao s majčinim mlijekom. Tko je od toga jeo, onečistio se. Nečist je Židov bio i kad je zakoračio u kuće pogana i s njima jeo. Petar je bio nepokolebljivo uvjeren u to da je to tako ispravno. Budući da je htio sve činiti dobro, strogo se držao tih naputaka sve dok ga Duh Sveti nije poučio o novosti.

Kako je Duh Sveti rasvijetlio i poučio Petra? Petru je u jednome viđenju naređeno jesti nečiste životinje. Kad se Petar po drugi put ustručavao, Duh Sveti je dva puta rekao: „Što je Bog proglasio čistim, ne nazivaj nečistim!“ To je zbunilo Petra i učinilo ga bespomoćnim.

Nato je Petar nadvladao svoje židovsko uvjerenje i dao se na put poganinu Korneliju. Ne znamo koji su ga osjećaji pritom pratili. Između osjećaja krivnje prema svojoj židovskoj religiji, svoga čvrstog uvjerenja i nutarnjega vodstva po Duhu Svetom, on se odlučio za ovo posljednje. Prvi korak iza kojega su slijedili drugi.

Tako je Duh Sveti počeo mekšati model Petrova razmišljanja i odgoja. Kad ga je zatim Duh Sveti ohrabrio ući u kuću poganina Kornelija, bio je spreman. Petar reče Korneliju: *„Vi znate kako je Židovu zabranjeno družiti se sa strancem ili k njemu ulaziti, ali meni Bog pokaza da nikoga ne zovem okaljanim ili nečistim. Stoga, pozvan, i dođoh bez pogovora. Da čujemo dakle zbog čega ste me pozvali?“* (Dj 10,28-29).

U razgovoru s Kornelijem spoznao je Petar vodstvo Duha Svetoga koji mu sada daje shvatiti: *„Sad uistinu shvaćam da Bog nije pristran, nego – u svakom je narodu njemu mio onaj koji ga se boji i čini pravdu“* (Dj 10,34b-35). Ni to nije dosta. *„Dok je Petar još govorio te riječi, siđe Duh Sveti na sve koji su slušali tu besjedu. A vjernici iz obrezanja, koji dođoše zajedno s Petrom, začudiše se što se i na pogane izlio dar Duha Svetoga“* (Dj 10,44-45). Tako je sam Duh Sveti potvrdio novi Petrov put.

Tko se dade od Duha Svetoga poučiti i voditi, upada brzo – kao Petar – u sukobe. Petar se mora sada braniti, jer Židovi koji su postali vjernici predbacuju mu: *„Ušao si k ljudima neobrezanima i jeo s njima“* (Dj 11,3). Sada Petar stoji potpuno uz djelovanje Duha Svetoga, koji je njegov obzor primjereno proširio. Tako on zatim kasnije i na takozvanome Apostolskom koncilu svjedoči da su svako sporenje, pravdašenje i raspravljanje, svaki Ako i Ali, suvišni, budući da je Bog već davno odlučio (usp. Dj 15,7).

Ipak, uz vezi s krajnjom posljedicom ove odluke – odreći se gotovo svakoga židovskog propisa za kršćane iz poganstva vrijeme još nije bilo zrelo. Isto tako ni Petar još nije bio sposoban živjeti dosljedno prema ovoj odluci, kao što piše Pavao: *„A kad Kefa stiže u Antiohiju, u lice mu se usprotivih jer je zavrijedio osudu“* (Gal 2,11).

Stara „pūt“ djelovala je dakle u njemu, kao tako često i kod nas, žilavo i dalje.

Petar je ipak prihvatio javnu Pavlovu korekciju. Model svoga ponašanja i razmišljanja sukobima i napetostima svakodnevice dao je pročitati. Od toga je profitirao najprije on sam, jer tako je u njemu rastao život Duha Božjega. Njegov obzor razmišljanja postao je širi i njegovo razlikovanje jasnije. U njemu je rasla snaga Duha Svetoga.

Poznavati zvuk

Jedan posjetitelj u Palestini naišao je na pojilu na trojicu pastira koji svoje životinje nisu odvajali prema stadima, nego su ih skupa napajali. Kako je tu svaki pojedini opet pronašao svoje ovce? Kad su se životinje dostatno napile, jedan je pastir uzeo svoj štap i povikao: „Men-ah!“, Slijedite me!. I odmah mu se pridružilo njegovo stado. Zatim je povikao drugi pastir i dogodilo se isto.

Posjetitelj pita sada posljednjega pastira: „Bi li tvoje ovce sada slijedile i mene?“ Čovjek kimne glavom: „Pokušaj!“ Nato stranac zaogrne pastirov ogrtač, ovije turban, uzme pastirski štap i poviče: „Men-ah!“ Ali ni jedna životinja nije pošla za njim. „Samo ako je neka životinja bolesna, slijedit će sljedećega koji je najbolji“, nasmije se pastir.

Kao što ovce poznaju glas svoga pastira, tako i mi poznajemo glas nama poznatih osoba. Tada netko na telefonu treba samo reći riječ i mi ćemo odmah prepoznati osobu. A kako je sada s Duhom Svetim?

I glas Duha Svetoga ima poseban zvuk koji svatko osobno može opaziti. Njegov glas je tih, duboko u nama, kao neka vrsta nutarnje čežnje. Govori u tihoj slutnji koja nam kaže: „To bi zapravo bilo to“. Ova tiha nutarnja slutnja ne poziva na lijepi, idealni svijet iz snova, nego na konkretan, praktičan, trijezan korak, na nešto što mi možemo učiniti.

Duh Sveti svoje puteve ne objavljuje za pisaćim stolom, nego u hodu putem. Pritom nas Bog vodi organski. On ne čini skokove, ne

preopterećuje nas niti podopterećuje. On se u svome vodstvu prilagođuje dobi, pozivu, zdravlju i životnoj situaciji. Bog nam nikada ne pokazuje čitav put, nego uvijek samo sljedeći korak. I čeka da taj korak učinimo prije nego nas povede dalje.

Božji put nije cik-cak put, nije put tamo-amoo, nego ravan, primjeren put. Kad od nas nešto hoće, priprema nas iznutra na to. Najčešće daje nježno i gotovo neprimjetno da raste čežnja u određenome smjeru u kojemu nas hoće povesti. A zatim treba našu odluku koja naravno stoji nadvladavanja. Ali Božji put vodi uvijek u nutarnju skladnost, u dubok nutarnji mir. Mir koji je tu usred konflikata, razračunavanja i razočaranja. Jer Duh Sveti je Duh mira.

3. Poticaj za produbljanje

Sada je korisno osluhnuti u naš dosadašnji život. Jer vlastiti je život u pravilu najbolji „učitelj“.

1. Prepoznati Duha Svetoga (spoznaja samoga sebe)

Što su moje jake strane?

Što su moje slabosti?

Prepoznajem li u sebi Njegov glas i vjerujem li mu?

2. Duh vremena i grijeh iz navike

Koje strujanje duha vremena na meni, na nama izbljeđuje?

Grijeh iz navike: Gdje u sebi nosim tihu slutnju da nešto možda nije bilo ili nije ispravno?

3. Iskustva

U kojim sam se odlukama dao voditi Duhom Svetim?

Gdje sam odlučivao i djelovao prema vlastitoj „pūti“?

Prema kojim načelima, odlukama, želim živjeti dalje?

2.

Pet način djelovanja Duha Svetoga

Ako bolje poznajemo Duha Svetoga, postavlja se pitanje Njegova djelovanja u našem životu. Stoga želimo sada razmotriti pet „načina djelovanja“ Duha Svetoga: krjeposti, sakramente, darove, karizme i plodove Duha Svetoga.

Molitva: Duše Sveti, Ti nam se pokazuješ na različite načine. Želiš u našem životu razviti svoju nježnost i snagu. Zahvaljujemo ti za tvoje djelovanje.

Istodobno Te molimo: pošalji nam svoje svjetlo, otvori nam obzor. Nauči nas prepoznati Tvoju nazočnost i daj da u nama raste čežnja za Tvojim različitim djelovanjem. Duše Sveti, dođi i djeluj sada i uvijek. Amen.

1. Krjeposti

Pavao piše: *„Uostalom, braćo, što je god istinito, što god časno, što god pravedno, što god ljubazno, što god hvalevrijedno: je li što krjepost, je li što pohvala – to nek vam je na srcu!“* (Fil 4,8). „Krepost, njemački „Tugend“ srodna je s riječju „prikladan“ njemački „tauglich“. Trebamo postati prikladni, prikladni za Božje kraljevstvo.

Krepost je neprestana, čvrsta sklonost činiti dobro. Ljudske krjeposti su čvrsti stavovi koji ravnaju našim činjenjem, sređuju naše strasti i naše ponašanje ravnaju u skladu s razumom i vjerom. Stječu se ljudskim nastojanjem.

Četiri krjeposti su stožeri dobra života. Zbog toga ih se naziva „stožernim krjepostima“; sve druge su posložene oko njih. „Stožerne krjeposti“ su razboritost, pravednost, hrabrost i umjerenost.

Ljudske krjeposti koje se postižu odgojem, svjesnim djelima i ustrajnim nastojanjem, Duh Sveti čisti i jača. Ljudsko i božansko djelovanje se dopunjuju i uzajamno podupiru. Pri tome vrijedi: svako ljudsko nastojanje oko istinskih krjeposti uvijek je praćeno pomoću Duha Svetoga.

K tomu dolazi: Duh Sveti povezuje naš život s trojedinim Bogom i daje nam udio na božanskome životu, na božanskoj naravi (usp. 2 Pt 1,4). Ovo se događa prije svega u tri božanske krjeposti: vjeri, nadi i ljubavi. Isus nam daje udio na svojoj vjeri, svojoj nadi i svojoj ljubavi.

- *Vjera* je ona božanska krjepost koja nam daje vjerovati u Božje planove za naš život i na njima graditi, prema njima se usmjeravati, spoznavati i vršiti volju Božju.
- Krjepost *nade* proizlazi iz težnje za srećom, koju je Bog položio u svako ljudsko srce i usmjeruje ga na božanski i vječni obzor. Ova krjepost prihvaća nade koje oduhovljuju djelovanje ljudi i upravlja pogled na Božje kraljevstvo.
- „*Ljubav je Božja razlivena u srcima našim po Duhu Svetom koji nam je dan*“ (Rim 5,5b). *Ljubav* je ona božanska krjepost koja nas čini sposobnima nesebično ljubiti.

O ovim trima krjepostima piše Pavao: „*A sada: ostaju vjera, ufanje ljubav – to troje – ali najveća je među njima ljubav*“ (1 Kor 13,13).

2. Božji Duh djeluje na nama u sakramentima

Božji Duh djeluje u Crkvi na poseban način u sedam sakramenata. Pater Raniero Cantalamessa je rekao: „Postoje utičnice Duha Svetoga i postoje iznenađenja Duha Svetoga.“ Pod „utičnicama“ misli na sakramente. Tada možemo biti sigurni da struja teče ako se s njima povežemo. Pod „iznenađenjima Duha Svetoga“ misli se na karizme koje se katkada daju posve iznenada.

Neke sakramente moguće je primiti samo jednom u životu. Ovdje se Bog apsolutno vezuje uz ljude. Ovi sakramenti su krst, potvrda i sveti red. Ovamo spada i sakrament ženidbe, koji se može ponovno primiti jedino ako je prvi bračni drug umro.

Sva ova četiri sakramenta stavljaju nas takoreći u posebno stanje: u stanje djetinjstva Božjega (krst), u stanje Duhom obdarenoga i poslanoga (potvrda), u stanje klera (sveti red), odnosno bračnih drugova (ženidba). Ovi – kao i svi sakramenti – sadrže snagu, puninu milosti, koji se uvijek iznova ponovno oslobađaju svjesnom obnovom, obnovljenim nutarnjim pristankom na ovo „stanje“ i s njime povezane milosti.

Druga tri sakramenta, euharistija, pokora i bolesničko pomazanje veliki su Božji milosni darovi za naš put. U euharistiji se sam Krist dariva kao „naš svagdanji kruh“ koji silazi s neba, hrani našu dušu i sjedinjuje nas sa sobom i svojim tijelom, Crkvom. Ispovijed i bolesničko pomazanje su pomoć za pomirenje, ozdravljenje i posvećenje.

Ipak ni sakramenti kao „utičnice Duha Svetoga“ ne djeluju „automatski“, budući da „sakramenti nisu magični obredi koji funkcioniraju na mehanički način, bez čovjekova znanja o tome i bez ikakva njegova sudjelovanja. Njihova je učinkovitost plod sinergije, zajedničkoga djelovanja božanske svemoći – Kristove milosti ili Duha Svetoga – i ljudske slobode; ili pak, kao što je rekao sveti Augustin: „Onaj koji te stvorio bez tebe neće te spasiti bez tebe.“ (Raniero Cantalamessa).

Drugim riječima: Potrebno je obraćenje i vjera. Tada mogu sakramenti svoj učinak razviti, a mi rasti u snazi Duha Svetoga.

3. Sedam darova Duha Svetoga

Duh Sveti čini u nama ono što sam čovjek ne može proizvesti: svetost. Ipak sebe često iskusujemo svladane silama koje nas sprječavaju u tome da Boga ljubimo i pristanemo na ono što on s nama namjerava. Kako izići iz te neprilike? Sedam darova Duha

Svetoga pomažu nam nadvladati slabosti koje su nam dane s našom ljudskom naravi, jer nam donose božansko svjetlo da tako sudimo, hoćemo, djelujemo i ljubimo kako odgovara Božjemu Srcu.

O darovima Duha Svetoga govori prorok Izaija: „*Isklijat će mladica iz panja Jišajeva, izdanak će izbit' iz njegova korijena. Na njemu će duh Gospodnji počivat', duh mudrosti i umnosti, duh savjeta i jakosti, duh znanja i straha Gospodnjeg*“ (Iz 11,1-2). Jišaj je Davidov otac. Iz njegova roda treba, kao „iz panja“, niknuti „mladica“, posebni donositelj spasenja. U ovome donositelju spasenja prepoznamo Mesiju, Isusa iz Nazareta. Isus Krist je primio ove darove za svoj život i svoje mesijansko poslanje. Isus je bio potpuno ispunjen „*Gospodnjim Duhom*“.

Prorok Izaija govori ovdje o šest darova Duha Svetoga. Tradicija Crkve dopunila je spomenutih šest darova sedmim darom, darom pobožnosti, darom djetinjega pouzdanja u Boga.

Nutarnja „pokretačka snaga“ kršćanskoga života

U krštenju primamo udio na životu, a time na Duhu Isusa Krista. Ondje nam se dariva sedam darova Duha Svetoga. Oni nas povezuju s Isusom. Po njima postajemo sve jače s njim povezani. Po njima učimo sve više postajati takvima kao Isus, razmišljati i govoriti kao On. Sedam darova su *sedam načina djelovanja* Isusova Duha u nama.

Sedam darova daju nam urasti u način gledanja i djelovanja Isusa Krista kao i u Njegovu snagu. Darovi Duha Svetoga su kao motor, nutarnja pokretačka snaga života ispunjena Duhom. On čini da koračamo naprijed i kod otpora odmah ne posustanemo. Možemo reći: Duh Isusa Krista u nama je motor, pokretačka snaga kršćanskoga života.

7. Dar straha Božjega

Dar straha Božjega uvodi nas u Isusov stav, koji je prožet velikim strahopoštovanjem i uvažavanjem Boga. On stvara u nama duboko uvažavanje Božje svetosti. Daje nam sve više i više iznutra spoznati Božju suverenost i svetost. Mi bivamo zahvaćeni Božjom veličinom i

moću. Osjećamo se malenima pokraj njega, a istodobno ljubljenima. Ovaj dar nam vezuje srce uza nj: „*Usadit ću im u srce svoj strah, da se nikad više ne odmetnu od mene*“ (Jer 32,40).

Dar straha Božjega proizvodi svetu ljubav, suzdržavanje od toga da nanosimo bol ljubljenomu biću. Što je naš život više dodirnut ovom Božjom svetošću, to ćemo odlučnije i dosljednije živjeti svoj kršćanski život.

U rastu Božjega straha nestaje svaki oblik straha od ljudi. S obzirom na veličinu, svetost i jedinstvenost pravoga Boga nestaju sve ljudske „veličine“ sa svojim ne znam kako velikim „prenemaganjem moću“. Tako čovjek nalazi novu slobodu.

6. Pobožnost – Dar djetinjega povjerenja

U Svetome pismu pobožnost se označuje i hebrejskom riječju „hesed“, što znači vjernost i privrženost. Bog tako u srdačnome milosrđu pritječe u pomoć Svome stvorenju i uvijek iznova ga uspravlja. Dar pobožnosti je dar djetinjega povjerenja u ovu Božju dobrotu.

Ovaj nas dar po Isusu vodi i korak dalje. Mi primamo udio na sinovskome povjerenju i na sinovskoj ljubavi Isusa prema Njegovu nebeskom Ocu. Ovaj dar nam posreduje sigurnost da smo skroz naskroz ljubljeni. Mi smo – u Sinu Isusu – Božje ljubljene kćeri i sinovi, koje On kao takve i čuva i prema kojima kao takvima postupa. On je sto posto u svemu za nas. On svu svoju ljubav i sve svoje mogućnosti ulaže za nas; upravo i u situaciji u kojoj se trenutačno nalazimo.

Ovo „sinovsko povjerenje“ daje nam sigurnost i odvažnost da Mu se molimo i da se s pouzdanjem zauzimamo za sebe i za druge. Jer nas čuje i pomaže nam. Iz ovoga temeljnog povjerenja izrasta čežnja za zajedništvom s Njim. Mi hoćemo biti u Njegovoj blizini. Tako je dar djetinjega povjerenja, sinovskoga povjerenja, dah molitvenoga života.

1. Dar mudrosti

Postoji ljudska i božanska mudrost. Već nas ljudska mudrost uči da prava, ljudska sreća ne počiva niti na materijalnome bogatstvu, niti na zemaljskoj časti ili moći, niti na lagodnu životu, nego ju se nalazi jedino u nutrini, u ljubavi. Dar mudrosti vodi nas još dublje. Čini nas sve više i više prisnima s Isusovim razmišljanjem, s Njegovim gledanjem na konkretnu situaciju u našim odnosima, u Crkvi i svijetu.

Dar mudrosti daje nam osim toga ući dublje u tajnu ljubavi Božje. Uvodi nas u način kako nas Bog ljubi i daje nam njegovu ljubav razumjeti iznutra.

Ovaj dar pokazuje zbog čega i zašto Bog katkada pripušta stvari koje su za nas bolne, koje mi ne možemo razumjeti i koje u svome razmišljanju ne možemo uskladiti s njegovom ljubavlju za ljude. Tada često želimo reći: „Ali, Gospodine, ako nas ljubiš, zašto se onda događaju ovi ili oni bolni događaji?“ Ovdje sama teologija ne pomaže dalje.

Samo dar mudrosti može nam dati spoznati tajnu Božje ljubavi u trpljenju pa i u križu. Po ovome daru mi ni u bolnim situacijama ne dvojimo o Božjoj ljubavi. Ona nam osim toga pomaže vidjeti njegove zahtjeve kao unaprjeđivanje njegove ljubavi.

2. Dar spoznanja – razuma

Rupert von Deutz, teolog iz 12. stoljeća, definirao je dar spoznanja ovako: „Pritom nismo poučavani od čovjeka, nego tajnim nadahnućem.“ Primjer za to je sveta Terezija iz Lisieuxa. Kao tek petnaestogodišnjakinja stupila je u Karmel, gdje je devet godina kasnije, 30. rujna 1897., umrla. Nikada nije pohađala sveučilište niti je ikada studirala sustavnu teologiju. Pa ipak je proglašena crkvenom naučiteljicom. Za sebe je govorila da ju je Isus tajno poučavao.

O kakvu se spoznanju i nauku ovdje radi? Latinska riječ „interlegere“ znači „čitati u nutrini“. Radi se o tome da u događajima našega života spoznajemo nutarnji smisao. Sjećam se jednoga prijatelja koji je na potpuno neshvatljiv način bio uklonjen iz jedne zajednice, da se ne bi reklo: izbačen. U razgovoru s njim postalo mi je po daru spoznanja jasno da je to bio put kojim ga je

Gospodin pozvao u službu navještanja. Da je taj čovjek i dalje ostao u zajednici, ovaj dar se ne bi mogao razviti.

Dar spoznanja pokazuje nam skriveni smisao u često teškim događajima našega života. On donosi božansko svjetlo u naš poziv i daje nam razumjeti neobične puteve poziva. Božanskim svjetlom rasvjetljuje naš način gledanja. Tako nam daje razumjeti božanski smisao u teško razumljivim događajima.

„Nije li trebalo da Krist sve to pretrpi te uđe u svoju slavu?“ (Lk 24,26). Tako je Isus tumačio učenicima iz Emausa božanski smisao. A posljedica je bila: *„I rekoše jedan drugomu: Nije li gorjelo srce u nama dok nam je putem govorio, dok nam je otkrivao Pisma?“* (Lk 24,32).

Dar spoznanja, nazvan i darom razuma, daje nam nadalje istine vjere iznutra spoznavati, opažati i „kušati“. Tako nam, primjerice sve više postaje jasnom tajna Isusova križa, otkupljenja. Isto tako spoznajemo Isusovu nazočnost u Euharistiji, u nutrini, u srcu. Iznutra postaje jasno: Da, to je tako! Dar spoznanja je kao nutarnje svjetlo koje nas sve više i više nastanjuje i usređuje.

4. Dar znanja

Na hramu u Delfima bio je uklesan opominjući poziv: „Upoznaj sama sebe!“ Ova spoznaja sebe ne sastoji se u tek nekoliko podataka o samima sebi: datum rođenja, adresa, krvna grupa, omiljeni cvijet...

Dar znanja, nazvan i darom znanosti, uvodi nas u posebnu spoznaju i znanje, naime u znanje o Bogu i Njegovu djelovanju u našem životu; objavljuje nam kako Bog djeluje u nama i u drugima.

Ovaj dar nam nadalje s jedne strane daje spoznati da smo slabi, s druge pak strane nam pokazuje da smo otkupljeni! *Jer „Njegovom krvlju imamo otkupljenje, otpuštenje prijestupa po bogatstvu njegove milosti“* (Ef 1,7). Spoznajemo *„Što oko ne vidje, i uho ne ču, i u srce čovječje ne uđe, to pripravi Bog onima koji ga ljube“* (1 Kor 2,9). Kao posljedicu toga možemo s velikim mirom prihvatiti svoje slabosti. Dar znanja nam pomaže prihvatiti nutarnje terete i žalosti koje će možda još dugo potrajati, u vjerničkoj sigurnosti da se

otkupljenje već dogodilo i da će se dogoditi i u našem životu, korak po korak.

Ovim darom spoznajemo stanovite Božje vidike, kao njegovu nježnost, strpljivost, mudrost, milosrđe, koji su upravo sada važni za nas ili za druge. Jedan takav vidik nam zatim progovori, fascinira nas. To može biti naputak da On hoće dati da upravo taj vidik dalje raste u našem duhovnom životu.

Kad nas, primjerice, fascinira vidik Njegove strpljivosti i uvijek iznova pokreće, tada to može biti naputak da Duh Sveti hoće dati da i u nama raste Isusova strpljivost. Spoznamo li to, spremnije ćemo pozdraviti situacije koje od nas traže strpljivost, a ne ih odbiti.

3. Dar savjeta

Iz dana u dan moramo donositi odluke: Koju knjigu pročitati? Kojim putem poći? Što je danas važno, koji posjet trebamo učiniti? Čitav čovjekov život povezan je s odlukama. Nitko ne može namjesto drugoga odlučiti, pa ni Bog. Dar savjeta nam daje odlučiti se u skladu s evanđeljem. U daru savjeta djeluje Duh Sveti da iznutra ostanemo u stavu slušanja.

Kad netko govori o svojim poteškoćama ili o svome nutarnjemu trpljenju, tada postoji jedan način da ga poslušamo, a koji dolazi od Boga. To je način u kojemu će se drugi osjetiti potpuno prihvaćenim. Mi smo potpuno usmjereni na Njega i potpuno smo tu za Njega. I istodobno ne ulazimo u njegovu bol. Ostajemo u nekome smislu na odmaku i potpuno smo usmjereni na Boga. Hoćemo „čuti“ što je Njegov savjet za ovu situaciju.

Kad smo u ovome stanju nutarnjega slušanja, tada u nama puše Duh savjeta. Mi primamo svjetlo od Duha Svetoga. On nas tada može naučiti stvari koje su za nas potpuno nove. Mi pritom u slušanju i govorenju postajemo svjesni posve novih stvari i povezanosti. Tako možemo od Njega primiti savjet i dati ga dalje. Na ovaj način može Duh Sveti preko naših riječi i našega savjeta donijeti svjetlo u druge ljude.

Ovaj dar budi u nama čežnju da sve više i više budemo od samoga Gospodina – preko njegovih namjesnika, preko Pisma ili u nutarnjemu slušanju – poučavani.

4. Dar jakosti

„Sada znam što mi je činiti. Odlučan sam za to. Ali hoću li u tome uspjeti?“ Kod ovoga pitanja gledamo na naše slabosti koje previše dobro poznajemo. Na ovu nevolju odgovara dar jakosti. Mi se više ne usredotočujemo na svoje slabosti, nego na Božju snagu koja hoće djelovati u našoj slabosti. Kad u nama djeluje dar jakosti, slabosti nas tada više ne sprječavaju da za Boga budemo jaki.

Isus je ovaj dar iskusio na Maslinskoj gori: „*A ukaza mu se anđeo s neba koji ga ohrabri*“ (Lk 22,43). Isusov položaj se tako ne mijenja, ali On prima snagu da izdrži. Dar jakosti je kao ovaj anđeo. On daje nutarnji polet da odolimo u događajima i pritom ostanemo sjedinjeni s nebeskim Ocem.

Dar jakosti daje duboku sigurnost o tome što Bog hoće učiniti. Ovu se sigurnost može podijeliti i s drugima. Ona pridonosi da se svi učvrste u vjeri. Dar jakosti učvršćuje osobu koja ima ovaj dar, ali i sve druge oko nje. Ovim darom možemo pomoći svojoj braći i sestrama da i oni postanu jaki u vjeri, jaki u vjernosti, jaki u služenju, jaki u trpljenju, jaki u nenadanim udarcima i napastima... Tako ovaj dar razvija svoju božansku snagu.

5. Karizme

Riječ „karizma“ dolazi iz grčkoga, a znači „nezasluženi dar“. Ima isti korijen kao i riječ „milost“. Prvi dar koji nam se dariva jest sam Duh Sveti, koji u nas izlijeva Božju ljubav (usp. Rim 5,5). Otuda su karizme „mjesto“ gdje se Božja ljubav hoće razliti.

Darovi Duha, karizme, služe izgradnji Crkve. Naravni darovi mogu postati karizmama ako ih se stavi u službu Bogu na izgradnju Njegova kraljevstva. Otuda postoji jako puno karizmi, ali koje mi kao

takve najčešće uopće ne prepoznajemo, jer su za nas po sebi razumljive.

Jedna žena ima dar gostoljubivosti. Sada se radi o tome za koji cilj ona taj dar ulaže. Ako ga ulaže samo za sebe, tada to ostaje običan dar. Ako pak taj dar iz ljubavi prema Kristu prema Njegovoj volji uloži za druge, primjerice za obitelj, kao karitativnu zadaću u brizi za starije osobe itd., njezin dar postaje tada karizma i služi izgradnji Božjega kraljevstva.

Ali Duh Sveti dariva i tzv. nadnaravne darove. Pod time se misli na snage, spoznaje i djelovanja koja mi ljudi u sebi ne nosimo niti po sebi imamo. Njih djeluje (čini) Božji Duh. Oni su vidljivi znakovi Božjega milosrđa.

Različite karizme¹

U korintskoj zajednici su se pojavila različita djelovanja Duha (karizme, milosni darovi). U poglavlju 12-14 pomaže im Pavao prema njima se odnositi sređeno i spasonosno. Milosni darovi trebaju biti plodni i služiti drugima, moraju biti nošeni ljubavlju.

Promotrimo sada neke milosne darove koje Pavao opisuje: *„Različiti su dari, a isti Duh; i različite službe, a isti Gospodin; i različita djelovanja, a isti Bog koji čini sve u svima. A svakomu se daje očitovanje Duha na korist. Doista, jednomu se po Duhu daje riječ mudrosti, drugomu riječ spoznanja po tom istom Duhu; drugomu vjera u tom istom Duhu, drugomu dari liječenja u tom jednom Duhu; drugomu čudotvorstva, drugomu prorokovanje, drugomu razlučivanje duhova, drugomu različiti jezici, drugomu tumačenje jezika. A sve to djeluje jedan te isti Duh dijeleći svakomu napose kako hoće“* (1 Kor 12,4-11).

Uz tekst nekoliko napomena: *„Očitovanje Duha se dariva na korist (drugima)“*. Milosni darovi su oruđe za služenje. Pomažu drugima. Bog daje karizme – misli, nadahnuća, rasvjetljenja,

¹ Više o različitim karizmama i kako ih se može otkriti usp. Leo Tanner, Urban Camenzind: Živjeti iz Duha. Nastaviti Isusovo djelo., str. 55-58; 66-67...

očitovanja snage, pomoć..., da se bolje pomogne drugima. Prihvatiti ove milosne darove stoga je pitanje ljubavi, konkretno ljubavi prema bližnjemu. Jer drugi po njima iskuse više spasenja.

„Svakomu se daje očitovanje Duha na korist.“ Kao što svaki ud na tijelu ima svoju službu za tijelo, tako i svi mi, dokle god živimo, imamo jedno služenje za druge. Mi smo za vrijeme svoga života nenadomjestivi i važni. Nitko ne može biti nadomješten.

I stari, bolesni, prikraćeni i krhki ljudi su nenadomjestivi. I oni imaju svoj „posebni dar“ za druge, za Crkvu i svijet.

Darovi Duha nisu nikakav posjed. Oni se mogu tijekom života promijeniti. „Njegovi posebni darovi“ upućuju na naše različite službe koje često također mogu podleći procesu promjene i rasta. Duh pritom često gradi na naravnim procesima života i na talentima. Ali iznenađujući, kakav Duh već jest, može On darovati i posve neočekivane karizme. One pak uvijek služe dolasku Božjega kraljevstva, izgradnji sveopćega Tijela Isusa Krista.

Posude Božje ljubavi koja se izljevaju

Jedan od novijih dokumenata Crkve, Katekizam Katoličke Crkve (KKC, br. 799.-800.), tumači: „Bile izvanredne ili jednostavne i smjerne, karizme su milosti Duha Svetoga koje, izravno ili neizravno, koriste Crkvi, a imaju za svrhu izgradnju Crkve, dobro ljudi i potrebe svijeta. Karizme mora sa zahvalnošću prihvatiti i onaj tko ih prima i svi članovi Crkve. One su, doista, divno bogatstvo milosti za apostolsku životnost i za svetost cijeloga Kristova Tijela, dakako uz uvjet da se radi o darovima koji zaista dolaze od Duha Svetoga i da se upotrebljavaju u skladu s istinskim poticajima toga istog Duha, tj. u skladu s ljubavlju koja je pravo mjerilo karizmi.“

Tko karizme hoće primiti, kako kaže Emil Spath, treba otvoriti svoje ruke: „Svatko mora svoje ruke isprazniti! Sve samodopadno, samoljubivo, samomoćno, autoritativno, samoopravdano treba otpasti! Augustinovo jasno imenovano stvarno stanje vrijedi uvijek: 'Bog nam želi dati nešto, ali on to ne može buduću da imamo pune ruke – on ne zna kamo će s time.' Neizmijerna punina Duha Svetoga

hoće se razliti: On sam, Božja ljubav zajedno sa tisuću karizmi – dobar je za tisućostruku nevolju svijeta. Ali zna li Bog kod nas, kamo s time?“

Bog hoće Duha svoje ljubavi razliti za različite nevolje svijeta. Tako on hoće dati različite darove i svakoj situaciji prilagođenu pomoć. Hoće unaprijediti apostolsku dinamiku, danas također!

6. Plodovi Duha Svetoga

Plodovi rastu i dozrijevaju kroz više mjeseci. Kad su tu, radujemo se i uživamo u njima. Takvi plodovi postoje i u duhovnome životu.

Na tri mjesta (Ef 1,14; 2 Kor 1,22 i 2 Kor 5,5) govori Pavao o Duhu kojega kao prvu ratu, prvu isplatu naše baštine, primamo na putu do potpuna otkupljenja. Živimo u Sada otkupljenja i istodobno u Još-ne. Mali dio darovan nam je već sada; dostatno da sada život u punini u protivnim okolnostima iskusimo, ali čežnja našega srca za radošću, srećom, slobodom, ljubavlju, za nas i za ljude još uvijek je višestruko veća i obuhvatnija.

„Prvi dio baštine“, našega „otkupljenja“ (Ef 1,14), pokazuje se konkretno po „plodu Duha: ljubav radost, mir, velikodušnost, uslužnost, dobrotu, vjernost, blagost, uzdržljivost“ (Gal 5,22-23a). Možda Pavao stoga ne govori o „plodovima Duha“, jer se ovdje ne radi o konzumnim artiklima: Tu jedan plod. Ondje jedan, a i ovaj bih rado htio. Ne radi se o privatnome užitku, ne radi se o pokazivanju, a još manje o osjećajima konkurentnosti, nego o uzetosti u Isusov život.

„Plod Duha“ je prožetost Duhom, životom, bivanjem i bîti Isusovom. U ovoj prožetosti mi se sve više prepuštamo Isusu. Dopuštamo da nas On oblikuje. Stavljamo Mu se na raspolaganje i tako postajemo sve više Božjim stanom, hramom. Jer mi smo Isusovo Tijelo i od Njega, koji nas „u Duhu izgrađuje u prebivalište Božje“, natopljeni (Ef 2,22).

Kušati plod

Plod Duha, Isusov život, razvija se polagano u nama. Ako se pak Isusov život – slično bebi koju se u majčinoj utrobi – osjeća, širi se tiha sreća. Mi u sebi otkrivamo nešto što ranije nije bilo tu. Ta novost nisu nikakva osjećajna stanja ili raspoloženja koja dođu i prođu. Ta novost je nešto blago i istodobno trajno. Bili mi dobro ili loše raspoloženi, ona je tu. Dublje od osjećajâ u nama raste prava bit, život u Isusovu Duhu.

Kod ploda *ljubavi* opažamo da nam je, bez našega voljnog napora, sve manje ljudi nesimpatično. Raste suosjećanje sa svima. Naslanjajući se na ljubav u nama, možemo živjeti neovisno o reakcijama drugih; što ne znači da nas negativne reakcije neće još uvijek boljeti. Tako postajemo sposobni za dosljednu ljubav koja ne djeluje prema tome što drugi sada želi, nego prema onome što mu uistinu čini dobro.

Plod *radosti* ne ovisi više o događajima i okolnostima života. Ona je kao temeljno radovanje životu, Bogu, ljudima pa i stvorenjima usporediva s izvorom u nama, koji je bolnim iskustvima doduše smućen, ali više ne može presušiti. Temelj radosti leži naime u sjedinjenju s Duhom Svetim, koji je Duh radosti kao što svjedoči Pavao: „*Kraljevstvo Božje je... radost u Duhu Svetom*“ (Rim 14,17). „*Obilujem radošću uza svu nevolju našu*“ (2 Kor 7,4b).

Slično vrijedi i za plod *mira*. On dariva nutarnju sigurnost, duboku nošenost i usred životnih oluja. To je mir koji svijet ne može niti dati niti oduzeti, jer taj mir je Isus u nama. „*Mir vam ostavljam, mir vam svoj dajem. Dajem vam ga, ali ne kao što svijet daje. Neka se ne uznemiruje vaše srce i neka se ne straši*“ (Iv 14,27). „*To vam rekoh da u meni mir imate. U svijetu imate muku, ali hrabri budite – ja sam pobijedio svijet*“ (Iv 16,33).

Strpljivost može već polazeći od riječi pokazati o čemu se radi: dugo ne gubiti odvažnosti. To pomaže ostati postojan pod neporecivim teretima i nositi ih. Strpljivost se hrani čvrstim povjerenjem da Bog ima sve u ruci i stoga će sve završiti dobro.

Ne pretjeranu uslužnost, nego pravo prijateljstvo pokazuje plod *uslužnosti*. Tu razmišljanje prijatelj-neprijatelj, isključivanje ljudi i

grupa, osjećaj konkurencije gube sve više i više svoju snagu kojom obilježuju.

Ovdje plod *dobrote*, blagonaklonost prema svima, vodi dalje. Srce ne poznaje više zavisti niti zlobe. Postalo je čisto i široko. „*Zauzimajte se za dobro pred svim ljudima*“ (Rim 12,17b). Takvi apeli su ovdje postali suvišni, jer najdublja nutrina čezne za time da svima bude dobro i da se svima u svakoj situaciji iskazuje dobro.

„Kako ti meni, tako ja tebi“. „Ako si ti ljubazan, prijazan i spreman pomoći, i ja sam.“ „Ako si prepreden, govoriš o meni loše, i ja ću se ponašati isto tako.“ Tako se često ponašamo. Ali plod *vjernosti* seže dublje. Oslobađa nas ovisnosti o reakcijama drugih. „*Ako ne budemo vjerni, on vjeran ostaje. Ta ne može sebe zanjekati*“ (2 Tim 2,13). Budući da ova vjernost u nama živi, možemo uistinu biti postojani. Ova vjernost nas osposobljuje ispravno spoznatim putem ići dalje i onda kad nas se na njemu ne samo ne podupire, nego čak i ugrožava. Plod vjernosti djeluje ravnocrtnost i čvrstinu, usporedivu sa stijenom o koju udaraju morski valovi.

Potrebna je odvažnost da se bude uistinu nježan i pažljiv. Jer to znači odreći se svakoga oblika vršenja vlasti. Dar *blagosti* pomaže ostaviti. S njom je moguće odreći se pritiska jer se iznutra zna: „Božji mlinovi melju sporo, ali sigurno.“ On će u konačnici provesti svoje spasonosne puteve. Prema tome ne moram ja djelovati pritiskom.

Tumaramo između najrazličitijih raspoloženja, ćudljivosti, osjećaja, čežnja, napetosti i strasti. Katkada namjeravamo nikada više ne učiniti nešto određeno. A onda nam to ipak ne uspije. Snage osjećaja i volje mogu izmaknuti našoj kontroli, čak možemo biti gotovo izloženi nagonima i osjećajima. U plodu *uzdržljivosti* javlja se iznutra snaga koja sjedinjuje sve to udaljavajuće i što vuče u različitim smjerovima u nama. Snage osjećaja se integriraju malo pomalo u našu osobnost. Izrasta cjelina.

Svima sva punina

Koliko ploda daje Bog rasti? Koliko od Duha Svetoga daje Bog? Obdaruje li On jednoga više, a druge manje? Tako možemo

razmišljati dokle god Duha Svetoga smatramo neodređenim, neosobnim darom. Bog nam pak ne daje više ili manje Duha Svetoga. Daje nam ne nešto, nego nam u Duhu Svetom daje sama sebe. U Duhu Svetom primamo udio na životu trojedinoga Boga. Bivamo uzeti u Njegov život. Tu ne postoji više ili manje.

Razlika se sastoji u darovima i karizmama. Ovisno o pozivu i služenju pojedinca Bog daje jednomu ove a drugomu one darove i karizme. Svima pak nudi svu puninu Duha Svetoga, svu puninu svoga života, svoje sreće i svoje ljubavi. Svima nudi sve. Drugo je pitanje koliko svatko osobno od toga prima.

7. Poticaj za produblјivanje

1. Krjeposti (postati prikladan za Božje kraljevstvo)
U čemu se razlikuju ljudske i božanske krjeposti?
Za kojim krjepostima želim posebno težiti?

2. Sakramenti

Koje pretpostavke su potrebne da bi sakramenti mogli razviti svoje djelovanje?

Mogu li čitavim srcem reći „Da“ mome životnom stanju?

3. U kojim situacijama mi može pomoći sedam **darova**?

1. Strah Božji (7)
2. Pobožnost – Djetinjje povjerenje (6)
3. Mudrost (1)
4. Razum – Spoznanje (2)
5. Znanje (5)
6. Savjet (3)
7. Jakost (4)

Kad pogledam u svoj život, koji dar trenutačno trebam?

4. **Karizme (darovi Duha, iznenađenja Duha Svetoga)**

Karizme grade na sedam darova. Za što se one daruju?
Kako mogu prirodni darovi/talenti postati karizme?

5. Plod Duha Svetoga

Plod Duha je prožetost Isusovim Duhom i pokazuje iskustvo otkupljenja. Koji plod već „kušam“?

Koliko Duha Svetoga mi Bog hoće dati?

3.

Dar straha Božjega

Na duhovskome bdjenju 2004. rekao je papa Ivan Pavao II. pred velikom okupljenom zajednicom: „Otvorite se poslušno darovima Duha Svetoga!“ Što je papa pod time mislio? Kako se možemo „poslušno“ otvoriti darovima Duha Svetoga? To znači: kako moj život po darovima Duha Svetoga može primiti novu, od Duha izdjelovanu dinamiku?

Ovo pitanje hoćemo sada najprije (kasnije dolazi i dar jakosti) proći na temelju dva dara. Razmatrat ćemo o daru straha Božjega i o daru djetinjega povjerenja.

Molitva: Duše Sveti. Zahvaljujem Ti što u mome životu želiš razviti snagu svojih darova. Želiš biti poticaj, izvor snage i radost moga kršćanskog života.

Zato Te molim: Dođi i djeluj sada u meni! Očisti moje razmišljanje i osjećanje. Dođi svojim božanskim svjetlom da bih spoznao Božju ljepotu i jedinstvenost. Privuci me potpuno na svoje srce i ispuni me ljubavlju i svetim strahopoštovanjem. Amen.

1. Što je strah Božji

Ljudi su u svako vrijeme bili religiozni. Čovjek traži nešto „više“, neku vrstu većega oslonca. Želi da mu „sudbina“ bude milostiva (naklona) i da mu donese dobro. Tako je bilo, a i danas ima najrazličitijih oblika religioznosti. Čovjek u većini oblika traži nešto za sebe, nešto što njemu čini „dobro“. U tome obliku ostaje čovjek stajati kod sebe.

Drukčije je kad se čovjek susretne sa živim Bogom. Ovdje se čovjeku objavljuje onostrana apsolutna stvarnost. To čovjeka „izbacuje iz kolotečine“. On se uplaši i uzdrhće pred Božjom svetošću, suverenitetom, nepovrjedivošću i slavom. A istodobno ova apsolutna Božja stvarnost čovjeka privlači. Više ga ne ostavlja. To je dvojak učinak ovoga dara, jer strah Božji daje shvatiti tko je Bog.

Strah Božji nije strah od Boga, jer strah nas zavodi na to da se povučemo na odmak. U Božjemu pak strahu postajemo više svjesni Božje apsolutnosti. „Plašimo“ se pred Svetim Bogom koji nas istodobno sve više očarava. Strah Božji vezuje naše srce uza nj i hoće mu služiti nepodijeljenom ljubavlju; jer *„usadit ću im u srce svoj strah, da se nikad više ne odmetnu od mene“* (Jer 32,40b).

Neki citati Pisma još pojašnjavaju djelovanje dara straha Božjega. *„Strah je Gospodnji početak spoznaje“* (Izr 1,7). *„Strah je Gospodnji škola mudrosti“* (Izr 15,33). *„Strahom se Gospodnjim uklanja zlo“* (Izr 16,6). *„Tko se boji Boga, izbavlja se od svega“* (Prop 7,18). Jer poštuje Boga toliko da ni u najmanjemu ne odstupa od Njega niti mu hoće nanijeti bol. Strah Božji i spoznaja Boga čine novo ponašanje.

2. Iskustva

Ovaj dar može u nama postati djelotvoran ako smo iznutra dodirnuti veličinom, ljepotom i slavom stvorenja. Naše srce obuzima divljenje. Božje veličine postajem svjestan onda kad svake večeri

promatram zvjezdano nebo. Koja mi se silna veličina tada tu objavljuje!

Kad dar Božjega straha počne djelovati u nekome čovjeku, neki ga unutarnji poticaj privuče k Bogu. U vezi s time promotrimo tri biblijska teksta.

8. Poziv za proroka

Izaija biva potresen susretom s Bogom: *„One godine kad umrije kralj Uzija, vidjeh Gospoda gdje sjedi na prijestolju visoku i uzvišenu. Skuti njegova plašta ispunjahu Svetište. Iznad njega stajahu serafi; svaki je imao po šest krila: dva krila da zakloni lice, dva da zakrije noge, a dvama je krilima letio. I klicahu jedan drugome: 'Svet! Svet! Svet Jahve nad Vojskama! Puna je sva zemlja Slave njegove!' Od gromka glasa onih koji klicahu stresoš se dovraci na pragovima, a Dom se napuni dimom“* (Iz 6,1-4).

Izaija „vidi“ Gospodina u Njegovoj sjajnoj ljepoti i svetosti. U pogledu na Njega objavljuje se proroku vlastita nečistoća. Tada rekoh: *„Jao meni, propadoh, jer čovjek sam nečistih usana, u narodu nečistih usana prebivam, a oči mi vidješe Kralja, Jahvu nad Vojskama!“* Jedan od serafa doletje k meni: u ruci mu žerava koju uze kliještima sa žrtvenika; dotače se njome mojih usta i reče: *„Evo, usne je tvoje dotaklo, krivica ti je skinuta i grijeh oprošten“* (Iz 6,5-7).

Bog preko serafa čisti Izaijinu nečistoću. Tako on postaje povezan s Bogom. To vodi do spremnosti stupiti u Njegovu službu: *Tad čuh glas Gospodnji: „Koga da pošaljem? I tko će nam poći?“* Ja rekoh: *„Evo me, mene pošalji!“* (Iz 6,8). Nakon što je Izaija iskusio Božju suverenost i svetost i istodobno Njegovu privrženost, spreman je stupiti u Njegovu službu.

– Posljedice ribolova za Petra

Nakon što su čitavu noć radili iskusiše Šimun Petar nešto od moći i suverenosti osobe Isusa Krista. Dok se Petar umoran vraća s posla, na obali se oko Isusa okuplja veliko mnoštvo ljudi *„da čuje riječ Božju, stajaše on pokraj Genezaretskog jezera. Spazi dvije lađe gdje stoje uz obalu; ribari bili izašli iz njih i ispirali mreže. Uđe u*

jednu od tih lađa; bila je Šimunova pa zamoli Šimuna da malo otisne od kraja. Sjedne te iz lađe poučavaše mnoštvo.“

„Kada dovrši pouku“, Petar bi vjerojatno bio veseo da sada može poći spavati. Upravo sada reče Isus Šimunu: „Izvezi na pučinu i bacite mreže za lov.“ Odgovori Šimun: „Učitelju, svu smo se noć trudili i ništa ne ulovismo, ali na tvoju riječ bacit ću mreže. Učiniše tako.“ Petar se upustio u ovu stvar, ali zacijelo ne iz oduševljenja. Ali možda je slutio nešto od Isusove slave koja je bila jedne posve drukčije dimenzije od svega njegova ribarenja.

Možda jednostavno nije mogao ni htio Isusu reći „Ne“. To većim postaje sada iznenađenje, jer „uhvatiše veoma mnogo riba; mreže im se gotovo razdirale. Mahnuše drugovima na drugoj lađi da im dođu pomoći. Oni dođoše i napuniše obje lađe, umalo im ne potonuše“ (Lk 5,1-7).

Šimun Petar iskusi božansku snagu i moć u ovoj propovijedi Isusa iz Nazareta. Čak i više: Dar Božjega straha djeluje u njemu i daje mu iskusiti ogroman odmak između njega i Božje svetosti koja je tu u Isusu. „Vidjevši to, Šimun Petar pade do nogu Isusovih govoreći: 'Idi od mene! Grešan sam čovjek, Gospodine!'“ (Lk 5,8). Premda Petar nije „prestupio“ ništa aktualno, uplaši se zbog odmaka između njega i Isusa, Sveca Božjega.

Ali ne samo on: „Zbog lovine riba što ih uloviše bijaše se zapanjio on i svi koji bijahu s njime, a tako i Jakov i Ivan, Zebedejevi sinovi, drugovi Šimunovi. Isus reče Šimunu: 'Ne boj se! Odsada ćeš loviti ljude!'“ Posljedica nutarnje spoznaje Isusa Krista jest odluka koju smjesta donosi, nasljedovati ga i služiti mu. „Oni izvukoše lađe na kopno, ostaviše sve i pođoše za njim“ (Lk 5,9-11).

– Snaga apostola

Apostoli su posvjedočili da po daru straha Božjega nestaje straha od ljudi. Apostoli su u Isusovo ime učinili mnogo čudesa. Snažno su navještali riječi života (usp. Dj 5,12-21a). Stoga su bili privedeni pred Veliko vijeće: „Veliki ih svećenik zapita: 'Nismo li vam strogo zabranili učiti u to Ime? A vi ste eto napunili Jeruzalem svojim naukom i hoćete na nas navući krv toga čovjeka.' Petar i apostoli

odvrate: 'Trebalo se većma pokoravati Bogu nego li ljudima! Bog otaca naših uskrisi Isusa kojega vi smakoste objesivši ga na drvo. Njega Bog desnicom svojom uzvisi za Začetnika i Spasitelja da obraćenjem podari Izraela i oprostjenjem grijeha. I mi smo svjedoci tih događaja i Duh Sveti kojega daje Bog onima što mu se pokoravaju'" (Dj 5,27b-32). Umjesto da obeshrabreni ustuknu, oni se i ovom prilikom koriste da okupljenomu Velikom vijeću navijeste Evanđelje.

Nakon toga apostole izbičuju i zabrane im propovijedati. „*Oni pak odu ispred Vijeća radosni što bijahu dostojni podnijeti pogrde za Ime. I svaki su dan u Hramu i po kućama neprestance učili i navješćivali Krista, Isusa*“ (Dj 5,41-42). Dar straha Božjega učinio je da nadvladaju svoj strah od ljudi. Ali još više: Za Isusovo „*ime*“, to znači za Njega samoga, „*podnijeti pogrde*“ i bol iskusili su kao čast. Ljudski gledano ovo je potpuno nezamislivo!

– **Radost smjeti služiti**

Božja svetost, suverenost, nepovrjedivost i slava straši i istodobno privlači. U pogledu na ovoga silnoga, jedinoga i svetoga Boga raste čežnja i radost smjeti mu služiti. Ovo se služenje ne osjeća kao teret, nego kao dostojanstvo, čak kao nevjerojatna čast i nezasluzena prednost. „Što – smijem ovomu Bogu služiti!“ U Drugoj euharistijskoj molitvi ova se čast opisuje ovako: „*Zahvaljujemo ti što si nas pozvao da stojimo pred tobom i tebi služimo.*“

3. Poticaj za produblјivanje

1. Koja „poslušnost“ (misli, poticaji, iskustva, tekstovi...) mogu mi pomoći da dar straha Božjega može u meni rasti?
2. Koje razmišljanje, govorenje i ponašanje može umanjiti snagu ovoga dara?
3. U tri biblijska teksta učinkovitost straha Božjega se očituje na različit način. Što mijenja učinkovitost toga dara kod Izaije?
Kod Šimuna Petra?
Kod apostola?
Kuju učinkovitost ovoga dara želim sebi i hoću je za sebe izmoliti?

4.

Dar djetinjega povjerenja (pobožnost)

Dar djetinjega povjerenja pomaže nam rasti u sinovskome i kćerinskome odnosu sina ili kćeri prema Bogu. „Primili smo Duha koji nas čini djecom Božjom te smijemo govoriti“ – stoji u liturgijskome uvodu u Oče naš.

Molitva: Duše Sveti, zahvaljujem Ti što mi hoćeš pokazati Božju ljubav. Hoćeš mi dati razumjeti što sam: dijete Božje; čak i više: njegova ljubljena kći, njegov ljubljeni sin.

Od srca te molim: dođi sada u moje razmišljanje, a prije svega u moje srce. Rasvijetli moje nutarnje oči da bih spoznao čudesnost, koja sam po tebi. Daj da u meni raste radost što živim kao kći, kao sin vječnoga Oca u ovome svijetu. Amen.

Dar djetinjega povjerenja u tradiciji se najčešće naziva „dar pobožnosti“. Ipak danas pobožnost kod mnogih ima podcjenjujući prizvuk. To bi moglo pomutiti radost ovoga čudsnog dara. Što se stvarno pod ovim darom misli, postat će nam jasno ako pogledamo na Isusovo „sinovsko povjerenje“.

1. Isusovo sinovsko povjerenje

Ivan za Isusa svjedoči: „*Boga nitko nikada ne vidje: Jedinorođenac – Bog – koji je u krilu Očevu, on nam ga obznani!*“ (Iv 1,18) Isus počiva na Očevu srcu. Ovo je iskustvo obilježilo Isusa. Ljudi su osjećali u Njegovu životu nešto posebno. Nešto, što nikada nisu vidjeli. Doživjeli su u Isusu čovjeka koji je zračio velikom slobodom i samouvjerenošću; čovjeka koji nije bio rastrgan tamo-amo, nego je jasno znao što hoće; čovjeka, koji se nije ravnao prema očekivanjima drugih, nego je živio iznutra.

Vidjeli su čovjeka koji je bio slobodan u svakoj situaciji govoriti istinu, slobodan prijeći preko predrasuda, barijera i zapovijedi koje sprječavaju u životu. Susreli su se s čovjekom koji je bio slobodan ljubiti i sve susretati s velikim milosrđem. Isus je zračio jasnoću, odvažnost, samouvjerenost, mir i ljubav. Bio je slobodan ne izbjegavati sukobe i napetosti, nego ih izdržati.

Što je Isusa činilo toliko sigurnim, sretnim i slobodnim? Što ga je činilo slobodnim od onoga što ljudi o Njemu govore? Njegova tajna je bila neprestano počivati na Očevu srcu. Otac je bio izvor Njegove slobode i njegove sreće. Isus je već vrlo rano imao svijest iskustva Boga, svoga Abba. Kao dvanaestogodišnjak objasnio je zbunjenim roditeljima, koji su ga tri dana tražili da mora biti u kući svoga Oca. Jer njegov je zavičaj bio na srcu Njegova Oca.

Kod krštenja na Jordanu postalo je to zatim očito. Božji glas je rekao: „*Ti si sin moj, Ljubljeni! U tebi mi sva milina*“ (Mk 1,11). Ovdje su sve slutnje i iskustva i službeno potvrđeni. Isus je već sada neospornom sigurnošću znao: Ja sam ljubljени sin, i ostajem ljubljени Sin. Neka dođe što mu drago, to stoji čvrsto, zauvijek.

Iskustvo ovoga identiteta davalo je Isusu veliku sigurnost. Jačalo mu je kičmu. Činilo ga slobodnim sam biti on i istodobno biti imun prema svim pokušajima manipuliranja ljudi, koji su ga htjeli upregnuti u svoje interese i ideje. Kao ljubljени Sin živio je Isus potpuno usmjeren na svoga Oca. Njegov je Otac bio sunce oko kojega se vrtio njegov život. Njegov je Otac bio Njegova sreća, Njegova orijentacija, sadržaj Njegova života. Noćima je uživao u

njegovoj blizini i hranio svoju dušu u molitvi. „Abba, Oče!“ (usp. Rim 8,16), klicao je u svome srcu. Njegova je radost bila poznavati i ljubiti Oca.

Sve što je Isus trebao, primao je od svoga Oca. Njegovoj se skrbi povjeravao u svakoj situaciji. Svim žilicama svoga bića visio je o svome Ocu. Njegov Otac mu je čak i u neuspjehu i razočaranju bio izvor radosti i klicanja. Kad je mislio na svoga Abba, počeo je sjati. Njegova je radost bila živjeti s Njim. Sve je za Njega činio! Ovo je zajedništvo za Njega bilo toliko usređujuće, da je za Njega postojalo još samo jedno: ovoga Oca učiniti poznatim svima. Jer Isus je znao: Tko poznaje Oca, ima potreban temelj da postane sretan i slobodan.

2. Novi usređujući identitet

Dar djetinjega povjerenja uvodi nas u ovu sreću koja nam daje spoznati naš pravi identitet. Apostol Pavao opisuje ovaj novi identitet ovako: „*Ta ne primiste duh robovanja da se opet bojite, nego primiste Duha posinstva u kojem kličemo: 'Abba! Oče!'*“ (Rim 8,15).

Po Isusovu Duhu koji u ovome daru postaje djelotvoran, Duh Sveti više nije stranac. On postaje predobri Abba-Otac koji ljubi kao majka. Otac, čija nas veličina i ljubav uvijek iznova napunja divljenjem.

Isusov nam Duh daje spoznati tko smo uistinu: naime u Sinu Isusu Kristu Božji sinovi i kćeri! Kao kći i sin divimo se ovom čudesnomu nebeskom Ocu. Presretni smo što ga poznajemo. Nismo dakle sluge ni sluškinje, nego Božje ljubljene kćeri i sinovi. Papa Leon I. u jednoj je propovijedi rekao: „Kršćanine, upoznaj svoje dostojanstvo! Postao si dionikom božanske naravi, ne vraćaj se u staru bijedu i ne živi ispod razine svoga dostojanstva!“

Kao Božje kćeri i sinovi nosimo u sebi božansko dostojanstvo. Svejedno kako moj život sada izgleda: ja sam vrijedan čovjek jer sam Božja kći ili sin. „Ne živi ispod razine svoga dostojanstva!“ To znači:

Ne daj prostora ni jednoj misli i ni jednomu djelu koje bi ovo dostojanstvo prezrelo ili povrijedilo.

Usklik „*Abba! Oče!*“ pokazuje sigurnost, čak što više, klicanje da kao kći i sin živimo u sigurnosti potpune ljubljenosti. Kao što roditelji svoje dijete ne ljube radi ove ili one sposobnosti, nego jer je ono *njihovo* dijete, tako Abba-Otac ljubi nas jer smo Njegova djeca, dio njegova srca.

Naš najdublji identitet leži u tome da smo Božje ljubljene kćeri ili ljubljeni sinovi. Ovaj identitet ostaje zauvijek, ostaje za svu vječnost. Što dublje taj pravi i nerazorivi identitet otkrijemo i iskusimo, to smo ispunjeniji snagom koja je u nama, a koju možemo opisati kao nutarnji mir, radost i sreću.

„*Sam Duh susvjedok je s našim duhom da smo djeca Božja*“ (Rim 8,16). U djelotvornosti djetinjega povjerenja piše Duh u naše srce i uvijek na nov način svjedoči našem duhu da smo u stvarnosti (djelom i istinom) Njegove kćeri i sinovi! Nevjerojatno, ali istinito! Zato mora Duh Sveti „našemu duhu“, našem srcu, uvijek iznova svjedočiti i potvrđivati: Uistinu jest tako!

„*Ako smo pak djeca, onda smo i baštinci, baštinci Božji i subaštinci Kristovi, kada doista s njime zajedno trpimo, da se zajedno s njime i proslavimo*“ (Rim 8,17). Jer smo djeca Božja, zato možemo i baštiniti. Baštiniti znači primiti nešto za što se nije ništa učinilo: nezaslužan dar! Tako ćemo za svu vječnost moći uživati u Božjoj ljubavi i svemu njegovu bogatstvu kao u „baštini“.

– **Duboka radost i spasonosan ponos**

Ako sebe shvaćamo kao Njegove kćeri i sinove, postajemo svjesni: ja pripadam Njemu. Prirastao sam Njegovu srcu kao nitko drugi. Ja sam briga Njegova srca. Vrijedan sam Mu svega. Za mene, svoju kćer, svoga sina, hoće On uložiti svu svoju ljubav, svu svoju skrb, svu svoju mudrost. Hoće sve i učiniti će sve da meni uistinu bude dobro.

Kad bismo na trenutak mogli vidjeti veličinu, istinu i moć Njegove ljubavi i brige, bili bismo „izvan sebe“ od radosti i sreće: „*Gledajte, koliku nam je ljubav darovao Otac: djeca se Božja zovemo*

i jesmo“ (1 Iv 3,1). Da, mi to jesmo. Smijemo jedni druge uvijek na to podsjećati: Misli na to, ti si Božja kći, Božji sin! Koje ga li dostojanstva! Nema ništa većega ni ljepšega!

Sretna djeca su ponosna na svoje roditelje. Raduju se što su djeca upravo tih roditelja. Kad se upustimo u Njega, iskusit ćemo da je On apsolutno najbolji, upravo nebeski Otac koji ljubi. Tada će nam postati jasno koji je to nevjerojatan dar imati Boga za nebeskoga Oca. Ovo će nas k tomu ispuniti spasonosnim ponosom. Ispunit ćemo se radošću. Radost zbog Boga, radost zbog našega dostojanstva.

3. Sveta bezbrižnost

Dar povjerenja kćeri i sinova vodi nas u novi stav koji rado nazivam „sveta bezbrižnost“. Postoji naime „sveta briga“, naime da Boga u njegovoj svetosti, pravednosti i ljubavi uzmemo radikalno ozbiljno. *„Tražite stoga najprije Kraljevstvo i pravednost njegovu, a sve će vam se ostalo dodati“* (Mt 6,33). Božjoj brizi uvijek dati prednost izraz je svete brige.

U svetoj bezbrižnosti radi se o tome da se nebesku očinsku brigu za nas uzme ozbiljno i povjeruje u nju. Djeca koja imaju dobre roditelje, ne moraju se neprestano bojažljivo pitati: Ima li danas što za jesti? Nisu li me roditelji zaboravili? Ona znaju: Moji roditelji su tu za mene. Čine sve da meni bude dobro. Pa i kad nešto pođe ukrivo, pomažu mi da pogrešku popravim. Ne ismijavaju me i nikada me ne ostave visjeti. Ovo znanje djetetu daje sigurnost i opuštenost. To omogućuje djetetu da na život gleda pozitivno, da razvije vlastite darove i talente, ali i da nešto riskira.

Sve ovo vrijedi u još puno dubljoj mjeri za nas kao djecu Božju. Jer nebeski je Otac uvijek tu za nas. On nam je svaki trenutak blizu. Mi se više ne moramo tjeskobno brinuti za svoj život, jer naš nebeski Otac zna što sve trebamo. On jedini zna što, gledajući cjelovito, s obzirom na vječnost trebamo, što služi našem spasenju.

Kako će biti dalje s mojim zdravljem, s mojom obitelji, s djecom, sa svijetom..., tim se pitanjima bavimo uvijek iznova. Iza toga se kriju ne samo radoznalost, ne samo opravdana i potrebna razmišljanja, nego vrlo često i strah. To se pokazuje u tome što se katkada jedva više oslobađamo takvih briga i pitanja. Ona nas pritišću i svako malo dostignu. Spuštaju se na nas kao tmasti oblak kojemu je jedva moguće umaknuti. Tu pomaže samo jedno: Rast povjerenja sinova i kćeri! Tada možemo takve brige i pitanja sve više i više prepustiti Bogu.

– **Moliti s pouzdanjem**

Sigurnost ove ljubavi i brige daje nam sa svim ovim nakana doći k nebeskomu Ocu s potpunim pouzdanjem: „*I ja vama kažem: Ištite i dat će vam se! Tražite i naći ćete! Kucajte i otvorit će vam se! Doista, tko god ište, prima; i tko traži, nalazi; i onomu tko kuca, otvorit će se. A koji je to otac među vama: kad ga sin zaište ribu, zar će mu mjesto ribe zmiju dati? Ili kad zaište jaje, zar će mu dati štipavca? Ako dakle vi, iako zli, znate dobrim darima darivati djecu svoju, koliko li će više Otac s neba obdariti Duhom Svetim one koji ga zaištu!*“ (Lk 11,9-13)

„*Ako dakle vi, iako zli*“ – jesmo li zli? To zvuči pomalo neobično. Ipak, dok je nebeski Otac sto posto svjetlo i sto posto ljubav, mi katkada u sebi otkrivamo misli i osjećaje – upravo zlo – kojega se u najdubljjoj dubini sramimo. Isus nas hoće osnažiti u povjerenju da će nam Njegov nebeski Abba-Otac u svim situacijama dati samo dobro. On uopće ne može drukčije! A najbolji dar, dar nad svim darovima, jest Duh Sveti koji nas sve više uvodi u jединство s Njim.

4. Ne iznevjeriti njegovo povjerenje

U rastu ovoga jединства s Bogom otkrivam da nebeski Otac računa sa mnom. On vjeruje meni, svojoj kćeri, svome sinu. Ima zadatke koje mi hoće povjeriti. Budući da Ga ljubimo, ne želimo Njegovo povjerenje prema nama iznevjeriti. Ta mi pripadamo Njegovoj obitelji i hoćemo svim svojim mogućnostima u

„obiteljskome poduzeću“ supomagati na izgradnji Božjega kraljevstva. I to zahvalno i radosno!

U pogledu na Njega postajemo spremni preuzeti konkretne službe i latiti se posla ondje gdje On s nama računa. Više nećemo pitati što nam to „donosi“. Jer naša je nakana opravdati Njegovo povjerenje u nas, stajalo to ne znam koliko!

– **Hrabriti jedni druge**

Učinkovit postaje ovaj dar i kad jedni druge jačamo u povjerenju. U našem životu događaju se stvari koje nas bole i koje su za nas opore tako da bismo mogli i rezignirati. Tada je u pitanju povjerenje u mudro vodstvo nebeskoga Oca.

U vezi s time primjer: Jedna udovica od preko 50 godina izgubila je svoje radno mjesto. Potresena je i vidi malo izgleda da će u toj dobi još pronaći nešto odgovarajuće. Tako svoje trpljenje povjeri jednoj drugoj vjernici, misleći da ju je Bog ostavio na cjedilu. Nato će ova udovici šokantno: „Što ti pada na pamet tako govoriti i tako razmišljati! Pa ti si Božje dijete, Božja kći! A Otac ne ostavlja svoju djecu na cjedilu! Prestani tako pesimistički kukati. Tvoj nebeski Otac će se pobrinuti i za tebe. Pouzdaj se u Njega!“ Udovica odlučila je povjerovati Ocu i to Mu također kaže. Ni tjedan dana kasnije dobila je dobar posao.

Najčešće ne ide tako brzo. Ali jest i ostaje naša zadaća hrabriti jedni druge, vjerovati Očevu vodstvu i Njegovim putevima. Posebno onda kad je put težak, a mi moramo dugo čekati na rješenje problema. Ali mi i tada jesmo i ostajemo u Njegovoj ruci.

– **Ništa nas ne može rastaviti od ljubavi Kristove**

Sigurnost da smo u Božjoj ruci opisuje Pavao i u Poslanici Rimljanima: „*Tko će nas rastaviti od ljubavi Kristove? Nevolja? Tjeskoba? Progonstvo? Glad? Golotinja? Pogibao? Mač?... U svemu tome nadmoćno pobjeđujemo po onome koji nas uzljubi. Uvjeren sam doista: ni smrt ni život, ni anđeli ni vlasti, ni sadašnjost ni budućnost, ni sile, ni dubina ni visina, ni ikoji drugi stvor neće nas*

moći rastaviti od ljubavi Božje u Kristu Isusu Gospodinu našem” (Rim 8,35.37-39).

Pavao govori o najrazličitijim poteškoćama, trpljenju, nevoljama i opasnostima; kroz njih moramo proći. Radosna se vijest sastoji u tome da je Isus Krist sve te tame i užase, čak i samu smrt, snagu koja razara život, uzeo. To znači: Spašeni smo mukom i smrću. Sve, baš sve će u našem životu biti dobro. Sve što se s nama događa, pretvorit će se u blagoslov i spasenje, čak i onda kada trenutačno izgleda potpuno drukčije.

Ova nam sigurnost s obzirom na našu budućnost daje opuštenost. I kad se puno toga u nama i oko nas u obitelji, Crkvi i svijetu slama, ovo ostaje sigurno: Mi smo u Božjoj ruci i On će nam u svim situacijama dati potrebnu snagu. Ovaj pogled na Boga oslobađa straha od budućnosti. To čini dar po kojemu smo sinovi i kćeri povjerenja! Možemo ostaviti – i naše vremenite planove. Bog će sve koordinirati puno bolje od nas!

5. Poticaj za produbljivanje

Ignacije Loyolski je hrabrio da molitvu uvijek započinjemo ovako: Stani svjesno na jednu do dvije minute pred nebeskoga Abba-Oca. Pogledaj u Njegovo sjajno lice i dopusti da budeš potvrđen kao Njegova kći, kao Njegov sin. Najprije dopusti da te Otac blagoslovi:

„Ti si moja ljubljena kći, ti si moj ljubljeni sin. Htio sam te i čeznuo sam za tobom. Radujem se zbog tebe! Stvoren si kao dobar. Dobro ćeš to učiniti. Uspjet ćeš. Vjerujem ti. Što god došlo i dogodilo se, stojim iza tebe. Pomoći ću ti u svim porazima, razočaranjima i zatajenjima. Nikada neću od tebe uzmaknuti niti se od tebe odvratiti ili distancirati, jer, što god došlo i dogodilo se, ti jesi i ostaješ moja ljubljena, željena i izabrana kći, moj ljubljeni, željeni i izabrani sin. To stoji čvrsto zauvijek i vječno!“

1. Kušam ovo obećanje. Na kraju osjećam nutarnji učinak i bilježim ga:
2. Koja „poslušnost“ (misli, poticaji, iskustva, tekstovi) mogu mi pomoći da u meni raste dar djetinjega povjerenja?
3. Na kojemu području ne želim iznevjeriti povjerenje nebeskoga Abba-Oca?

5.

Poslanje spoznati i živjeti

Darovi Duha Svetoga su nutarnji „poticaj“ kršćanskoga života. Ali poticaj kamo? Ovomu se pitanju sada posvećujemo. Jer Duh Sveti nas ne želi samo ozdraviti i ponovno uspostaviti naše dostojanstvo. On nas hoće uzeti u službu. Hoće nas poslati. Poziva nas na evangelizaciju. Služba, poslanje pokazuje da Bog s nama nešto namjerava. On je za naš život pripremio viziju, veliki cilj. To daje našem životu duboki smisao.

Molitva: Duše Sveti, zahvaljujem Ti što si u krštenju i potvrdi u moj život položio posebni dar. Zahvaljujem Ti za Tvoje pomazanje.

Sada Te molim: Rasvijetli me da bih svoje poslanje spoznao. Daj da snaga Tvoga pomazanja postane u meni živa i daj mi svetu odlučnost da svoje poslanje živim. Amen.

1. Isusovo pomazanje

Kad prestanemo vrtjeti se oko samih sebe, i dopustimo da nas se pošalje i uzme u službu, iskusit ćemo na dublji način snagu Duha Svetoga. Pritom ćemo pogledati na Isusa.

Propovijed Ivana Krstitelja dodirнула je Isusa. Njegovo je poslanje u njoj zasjalo. Stoga se dao od Ivana krstiti na Jordanu. Za Isusa je to s jedne strane bilo „izraz neograničenoga pristanka na Božju volju“, s druge pak strane „izraz solidarnosti s ljudima koji su sagriješili“². Možemo reći: Isus je dao svomu Ocu potpuni pristanak na svoje poslanje. Za to je uza Nj stao Duh Sveti. S Njime je sam Bog opremio Isusa svim potrebnim darovima i karizmama koje treba za svoje poslanje.

Od toga je trenutka postalo očito da je Duh Božji vodio Isusa. Najprije ga je ovaj Duh nagnao u pustinju da tu stekne veću jasnoću o svome božanskom poslanju. Ovdje je naučio suprotstaviti se kušnjama svoga puta. U ovim nutarnjim borbama Isus je urastao dublje i jasnije u poslanje svoga Oca. Sveta odlučnost prosijala je čitavim njegovim bićem.

– „Duh Gospodnji na meni je“

Posljedica ovoga četrdesetdnevnoga vremena pustinje bila je da se Isus „u snazi Duha vratio u Galileju!“ (usp. Lk 4,14). Tako je došao i u Nazaret, u svoj zavičajni grad. Ondje je ušao u sinagogu, otvorio knjigu proroka Izaije i pročitao: „*Duh Gospodnji na meni je jer me pomaza! On me posla blagovjesnikom biti siromasima, proglasiti sužnjima oslobođenje, vid slijepima, na slobodu pustiti potlačene, proglasiti godinu milosti Gospodnje*“ (Lk 4,18-19).

² Benedikt XVI., Isus iz Nazareta, Verbum Split 2011.

Isus je ovo mjesto Pisma primijenio na sebe. „*Duh Gospodnji na meni je.*“ „*Na meni počiva*“ upućuje na trajnost. Božji Duh ostaje na njemu za sve vrijeme trajanja Isusova poslanja. On je Isusa neprestano hranio, nadahnjivao i osposobljavao.

Pojam „pomazanje“ odnosi se na obred u Starome zavjetu. Ondje su pomazivani kraljevi, svećenici i proroci za svoju službu. Pomazanje je bilo ne samo znak izabranja, nego i opunomoćenosti od Boga za dotično služenje. Pomazanje je ostajalo dokle god je postojalo poslanje.

– **Snaga pomazanja**

Iz ovoga pomazanja Duhom, koje je Isusu neprestano davalo potrebne poticaje, nadahnuća i snagu, počeo je Isus propovijedati i djelovati. Duh Sveti Mu je davao prave riječi za njegovo navještanje. Ljudi su u njegovim riječima osjećali Božju snagu i ljubav. „*Bijahu zaneseni njegovim naukom. Ta učio ih je kao onaj koji ima vlast, a ne kao pismoznanci*“ (Mk 1,22). Osjećali su: Ovdje govori sam Bog.

„*A sila ga je Gospodnja nukala da liječi*“ (Lk 5,17b). Vođen ovim Duhom Isus je postavljao znakove Božjega milosrđa. Oslobađao je mnoge ljude iz njihovih vezanosti i ovisnosti. Ozdravljao je mnoge bolesnike. Ljudi su opet živnuli. Radovali se i slavili Boga. Tako je Isus objavljuvao Božje spasonosno djelovanje, Kraljevstvo Božje.

Duh Sveti je Isusu davao jasnoću koga treba pozvati za učenika. Često Mu je Duh Sveti davao posebno znanje tako da je znao kako izgleda u srcima ljudi. Više puta se htjelo Isusu postaviti zamku. Tada Mu je Duh Sveti davao riječi mudrosti, tako da su se svi mogli samo diviti.

Duh Sveti je davao Isusu snagu da ide vjerno svojim putem, premda je to gotovo posvuda izazivalo sukobe i napetosti. On je davao Isusu snagu da na sebe prihvati mučeništvo križa.

Pomazanje Duhom Svetim bila je djelotvorna snaga u Isusovu životu koja Mu je osobno davala pomoć i snagu preko koje je Isus djelovao otkupljujuće i spasavajuće.

– **Uzeti u Isusovo poslanje i pomazanje**

Isusovo poslanje i pomazanje je nakon Njegova uskrsnuća prešlo na apostole i Crkvu. Tako je Isus na Uskrs rekao apostolima: „*Mir vama! Kao što mene posla Otac i ja šaljem vas.*“ *To rekavši, dahne u njih i kaže im: „Primate Duha Svetoga!”* (Iv 20,21-22).

Dva vidika su ovdje značajna. Prvi: Duh Sveti je glavni djelujući, kao što svjedoči Četvrta euharistijska molitva: „*I da ne živimo više sebi, već njemu koji za nas umrije i uskrsnu: onima koji vjeruju, Oče, posla kao prvi dar od tebe Duha Svetoga, da on u svijetu djelo njegovo dovrši i izvrši svako posvećenje.*“

Drugi se vidik sastoji u prenošenju Isusova poslanja kao *zajedništva*. To što je Isus kao pojedinačna zemaljska osoba činio na jednome mjestu, proširilo se na mnoštvo osoba i mjesta u sva vremena.

Pomazanje pokazuje što Bog preko nas hoće izdjelovati i učiniti. Jer „*njegovo smo djelo, stvoreni u Kristu Isusu za dobra djela, koja Bog unaprijed pripravi da u njima živimo*“ (Ef 2,10). Što se tiče Boga djela su po pomazanju već tu u nama. Pripravljena. Sada još ovisi samo o tome živimo li svoje poslanje, svoj poziv. Snaga pomazanja postaje tada životna, a dobra pripravljena djela postaju očita. Tada će snaga pomazanja „*poteći*“ u naš život s konkretnim zadacima i službama.

Bog u čovjeka već kod njegova rođenja polaže posve određenu nadu. Računa s njim. Oprema čovjeka različitim darovima i sposobnostima. Ova nada dobiva u krstu i potvrdi novu dimenziju. Mi bivamo uzeti u Isusovo poslanje i natopljeni Njegovim Duhom.

– **Pomazanje nosi poslanje**

Pomazanje je zemlja hraniteljica našega poslanja. Kad ljudi svoje poslanje žive, iskuse snagu pomazanja. Drugim riječima: Dokle god živimo u poslanju, u nama je Božja snaga. Božja zapovijed budi i oživljava poslanje u uvijek novim konkretnim putevima.

Kad naše poslanje prima nove vidike ili čak novu dimenziju, aktiviraju se nova područja pomazanja. Mi to trenutačno doživljavamo kod Pape Benedikta XVI. koji, premda starac, izborom za Papu dobiva novu zadaću. Pomazanje otada djeluje u njemu na

opipljiv način. Možemo dakle još i u poodmakloj dobi doživjeti nove dimenzije našega pomazanja ukoliko slijedimo Božji poziv.

2. Slijediti viziju

Pomazanje koje se nalazi duboko u nama možemo prepoznati ako smo pozorni na ono što nam „daje krila“ i očarava nas. Ili drukčije rečeno: ako slijedimo viziju našega života.

Božje mogućnosti za nas

Čovjek bez vizija i čežnji jedva napreduje. Tko nema ciljeva i snova, brzo gubi životnost, kreativnost i istinski, pravi život. „*Kad objave nema, narod se razuzda*“, stoji u Knjizi izreka (29,18). Bez vizija gubi narod snagu i dinamiku svoga poziva.

Vizije nemaju nikakve veze s ekstazom, s nadnaravnim fenomenima ili s izdizanjem iznad realnosti. Vizije i snovi ne znače ni iluzije, kule u zraku ili nedostižne i pretjerane ciljeve.

Vizija „gleda“ dublje. Prepoznaje Božje mogućnosti s nama. „Imaš više mogućnosti nego što naslućuješ, pogotovo kad je riječ o neslućenim Božjim mogućnostima s tobom“ (Michael Jülicher). Tako vizija prepoznaje da iz koštice jabuke može i hoće izrasti čitavo stablo.

„Vizija“ znači opaziti i prihvatiti osobni poziv i zapovijed Božju meni, našoj grupi, našoj župnoj zajednici, našem zajedništvu. Vizija znači krenuti u smjeru u koji se osjećamo „pozvanima“.

Ako grupa, zajednica, Crkva više ne može sanjati i više ne razvija vizije, umire. Snovi i čežnje darivaju preplašenim srcima krila da oblikuju život i budućnost. Vizije nose život dalje, daju nadu u preobrazbu i rast. Vizije usmjeruju pogled na nemoguće, da bi moguće moglo postati realnost.

Vizije vode u poslanje

Ima puno mogućnosti za investiranje našega vremena u Crkvu i župnu zajednicu. Ipak vizije mi daju otkriti što je moja specifična

zadaća. Da bih ju prepoznao, najprije je važno prestati kritizirati druge, prigovarati im, jer gdje smo mi skloni vidjeti krivnju i zloću, tu Isus vidi dublje. On vidi neznanje, trpljenje i skrivenu nevolju. Tu Duh Sveti hoće u igru dovesti nove dimenzije, naime ono što sada mogu učiniti – ili ispravnije – što On preko mene hoće u ovoj situaciji izdjelovati. „Najbolja kritika lošega jest činiti bolje“ (Richard Rohr).

Pritom treba paziti na to da ni sve mogućnosti činiti dobro, ni sva služenja, ne pripadaju stvarno u moj poziv. Potrebno je oluškivanjem iščitati što je *moja* specifična zadaća, što je Bog *meni* osobno povjerio.

Dati se nadahnuti Duhom

Budući da se ne radi o našim dobrim idejama nego o tome što Bog preko nas želi učiniti, Duh Sveti nam dariva vizije i snove. To svjedoči Petar na Duhove naslanjajući se na proroka Joela: „*U posljednje dane, govori Bog: Izlit ću Duha svoga na svako tijelo i prorocat će vaši sinovi i kćeri. Vaši će mladići gledati viđenja, a starci vaši sne sanjati*“ (Dj 2,17). Mladići i starci – a naravno i oni između – pozvani od Duha Svetoga kao Božji narod, živjet će u novim dimenzijama. Bog nas je probudio na vjeru i pozvao u Crkvu jer s nama nešto namjerava.

Što namjerava Bog s nama, sa mnom? Dobro je ovo pitanje Bogu uvijek iznova u jednom duljem vremenskom razmaku postaviti i pritom slušati Duha Svetoga. Ovaj se često objavljuje u dojmovima, posebno pak u čežnjama koje nam stavlja u srce.

Vizije očaravaju trajno

Ne proizlazi svaka očaravajuća i oduševljavajuća misao iz poslanja. Ali tko opaža temelj svoga bića, ondje će moći otkriti pomazanje. Kad zatim naiđe na konkretne projekte koji leže na području pomazanja, javljaju se oduševljenje i radost. Konkretni projekti i područja rada mogu varirati i mijenjati se. Ali temeljno usmjerenje ostaje.

Pogledam li na svoj vlastiti život, ja sam sa 17 godina, u fazi duboka iskustva Božje ljubavi osjetio temeljno područje moga

poslanja: evangelizacija. Ono što me je tada toliko usrećilo, što mi je širom otvorilo obzor moga života i davalo mi duboku opuštenost – tu sreću – trebali bi iskusiti svi ljudi.

Kad se osvrnem na gotovo 40 godina unatrag, ustanovljujem dvoje. Prvo: snagu pomazanja nisam doživio u svim fazama moga dosadašnjeg života na isti način. U teškim životnim situacijama, u više rezignativnim fazama, bilo je u svakodnevnici katkada prisutno manje oduševljenja. Ali kad sam nastupio „službu“, nosila me je druga snaga, snaga pomazanja.

Ona, kao drugo, nije na svim područjima bila istodobno tu. Neko sam vrijeme osjećao pomazanje na vjeronauku. I odjednom, gotovo iz godine u godinu, ona je na ovome području jedva više bila tu. Tada je bilo vrijeme procvata rada s mladima, koji je, gotovo onako iznenađujuće kako je i došao, opet i završio. Ali zato sam razvio nova područja, koja prije deset godina nisam uopće imao na vidiku. Ipak – na svim različitim područjima bila je snaga pomazanja moj poticaj i moja radost.

3. Putevi otkrivanja poslanja

Pomazanje nas u najdubljoj nutrini motivira i hrani. Daje nam radost u našoj zadaći. Poslanje je „posuda“ u kojoj pomazanje djeluje. U toj „posudi“ očituju se od Boga pripravljena djela. Kako dakle možemo spoznati svoje poslanje, to što Bog preko nas želi izdjelovati?

Sljedećim pobudama želim pokazati put kako kao grupa možemo otkriti svoje poslanje. Ali puno od toga je korisno i za pojedinačne osobe koje traže svoje poslanje služenja.

1. Vjerovati

Kad pitamo o svome poslanju, vjera je nužna pretpostavka. Zato pitanje: Vjerujem li (samo malo ili svim srcem) da smo ja i naša

grupa Bogu važni? Vjerujem li da On s nama nešto namjerava? Jesam li siguran da on računa sa mnom i s nama?

Tada si smijemo mirno ostaviti vremena. Ako smo u ovim pitanjima nesigurni, možemo moliti Duha Svetoga da nam u srce upiše ovu čvrstu vjeru. Ako svim srcem vjerujem da On mene, nas osobno i iz ljubavi poziva u svoje poslanje, u našem srcu započinje gorjeti pitanje: Što je moje, naše poslanje?

2. Moliti i slušati

Ovo „gorenje“ u nama daje nam da postanemo aktivni. Započinjemo moliti Boga za svjetlo i spoznaju. Budući da se radi o Božjim planovima, može nam ih u konačnici pokazati samo Bog sam, Duh Sveti.

Da bismo poticaje Duha Svetoga opažali „nesmućeno“, potrebna je nenamjernost u slušanju. Ignacije Loyolski naziva to „neopredijeljenošću prema svim stvorovima u svemu onome što je prepušteno izboru naše slobodne volje i nije zabranjeno tako da, što se nas tiče, ne volimo zdravlje više od bolesti, bogatstvo više od siromaštva, čast više od sramote, dug život više od kratka života, pa tako i u svemu ostalom, želeći i birajući jedino ono što nas više dovodi k svrsi za koju smo stvoreni“ (DV, br. 23).

Da bismo spoznali ovaj cilj, važno je izraziti dobrodošlicu Duhu Svetomu i reći Mu da smije djelovati neograničeno. Da bismo Duha Svetoga mogli čuti, moramo biti spremni ostaviti svoja mišljenja, svoje vlastite želje i omiljene ideje. Ipak nutarnje pobude, misli, čežnje i dojmove, posebno ono što dodiruje „dublje“, možemo sada napisati.

3. Zgrtati, ostaviti, čuti jedni druge i razlikovati

Kad su svi u grupi napisali svoje misli, možemo ih sada priopćiti jedni drugima. U znak da sve opet ostavljamo i polažemo u Božje ruke, možemo na kraju svoj list papira odložiti pred svijeću.

Sada pokušavamo u tišini opažati pomazanje, to znači svjedočenje Duha u različitim mislima i idejama. Prema Isusovoj riječi: „*Duh istine koji od Oca izlazi – on će svjedočiti za mene*“ (Iv

15,26). I Ivan govori o poslanju: „*Pomazanje koje primiste od njega u vama ostaje i ne treba da vas itko poučava. Nego njegovo vas Pomazanje uči o svemu, a istinito je i nije laž, pa kao što vas je ono naučilo, ostanite u njemu*“ (1 Iv 2,27).

Pomazanje, svjedočanstvo Duha Svetoga, pokazuje se kad se pitamo: U kojim mislima i idejama drugih osjećam mir, blagu nutarnju „snagu“? Što mi je bliže i dodiruje me? Ovdje se ne radi o našem razmišljanju, nego o opažanju daška Duha Svetoga u nama.

Misli i riječi, u kojima osjećamo blagu snagu, možemo sada napisati na naličju lista i na kraju priopćiti jedni drugima. Zatim se ovo priopćivanje i ponovno odlaganje (pred svijeću) može ponoviti više puta. Ovaj proces, razumije se, nije završen nakon jednoga jedinog susreta. Za sve vrijeme dok molimo Duha Svetoga da nam dade sudjelovati na njegovim planovima, ostajemo u stavu slušanja.

Kad je nakon procesa traženja smjer poslanja postao jasan, u razlikovanje – ovisno o situaciji – spada i to da se dotični autoritet (u župnoj zajednici, redovničkoj zajednici ili Crkvi) preispita.

4. Moliti za karizme i vodstvo

Kad je zadaća jasna, treba stvoriti potrebne pretpostavke da se zadaću može i izvesti. Ovisno o zadaći, bit će potrebne različite karizme. Molimo dakle za oruđa služenja, za potrebne karizme kao i za jasnoću sljedećih koraka.

5. Sazrijevat i na otporima i slušajući ustrajno ići dalje

Kad prvi korak provođenja zadaće postane jasan, ne treba njegovo provođenje od sebe potiskivati i izbjegavati skretanja. Nadolazeći otpori na putu našega poslanja su normalni. I Isus ih je doživio. Tako je u 40 dana pustinje „sazrijevao“ u poslanje. Pritom je morao nadvladati različite kušnje.

4. Oznake poslanja

Bitna oznaka života iz poslanja jest nutarnji mir i radost. Isus govori: „*Moja je hrana vršiti volju onoga koji me je poslao i dovršiti djelo*“ (Iv 4,34). Isus iskusi da se u svome poslanju hrani iznutra. Božja snaga je tu. To vrijedi i kod nas: dokle god živimo u poslanju, Božja snaga je tu!

Naše poslanje je izazovno, a često i teret. Ipak „*Jaram moj je sladak i breme moje lako*“ (Mt 11,30). Teret jest i ostaje teret, ali nas ne satire! To je daljnja oznaka našega poslanja. Ako nas teret dulje vrijeme pritišće, nešto nije u redu.

Možda se u životni obrat neopazice uvukao nered? Možda smo postali mlaki, ne živimo više iz ukorijenjenosti u Isusa Krista? Možda su nas mnoge zadaće „izjele“ i previše „rasule“? Možda živimo u pogrješnome stavu da smo svime ovladali i da sve hoćemo kontrolirati, čvrsto se držimo očekivanja i ne možemo predati brige? Možda...?

Poziv nas u svakome slučaju vodi na put radosti! Duh Sveti nam daje iskusiti nutarnju radost kod ostvarenja našega poslanja i u životu našega pomazanja, makar se od nas tražilo i ono posljednje!

5. Poticaj za produbljivanje

1. Vjerujem li da u Božjemu kraljevstvu imam važno, nenadomjestivo poslanje?
Kako ova izvjesnost može rasti?
2. „*Duh Gospodnji na meni je jer me Gospodin pomaza*“ (Lk 4,18). U kojim sam trenutcima i zadatcima iskusio prisutnost Duha Svetoga (njegovo pomazanje)?
U čemu se to pokazalo?
3. Kako bih svoje pomazanje opisao? U kojemu me pravcu (u kojoj službi) ono „privlači“?
4. U kojim sam zadatcima nesiguran je li mi za to darovano pomazanje?

5. Kojih sam ugroženosti svoga poslanja svjestan?
Što činim da ih nadvladam?

6.

Duhovni boj

Tko je dobio nalog i kreće na „posao“, to znači na izvršenje, mora računati s time da će naići na otpor. Otpori mogu doći k nama iz naše nutrine kao i izvana. Tko svoje poslanje u Božjemu kraljevstvu živi, upada u veliku borbu.

Uvođenje u temu

Unaprijed recimo da u ovome spisu svoju pozornost upravljamo na jednu dimenziju duhovne borbe s kojom smo prije na šteti. Svjesni smo da se temeljni vidik duhovne borbe odigrava u čovjekovoj nutrini. I to u smislu kako ju je papa Ivan Pavao II. sveo na točku: „Kršćansko kraljevsko dostojanstvo laici prije svega

proživljavaju duhovnim bojem, kako bi pobijedili u sebi samima kraljevstvo grijeha“ (Christifideles laici“, br. 14). Naša se glavna borba jasno sastoji u tome da više ne živimo sebi, nego da svojim ljubećim sebedarjem služimo svoj braći i sestrama, prije svega najsiromašnijima“ (usp. Mt 25,40).

A budući da je o ovoj temi već puno rečeno i napisano, posvećujemo se na ovome mjestu posebnome vidiku duhovnoga boja o kojemu je govorio i Drugi vatikanski koncil: „Cjelokupna je ljudska povijest, naime, prožeta teškom borbom protiv moći mraka, borbom koja je započela već od početka svijeta i koja će – prema Gospodnjoj riječi – potrajati sve do posljednjega dana. Ubačen u tu borbu, čovjek se mora neprestano boriti kako bi prijanjao uz dobro, te samo uz velike napore i uz pomoć Božje milosti uzmaže postići svoje unutarnje jedinstvo“ (GS, br. 37).

Živimo u vremenu u kojemu su mnogi teolozi na neki način poduzeli „rastanak s đavlom“. Ali ovo ne vrijedi za učiteljstvo Crkve. Tako je papa Ivan Pavao II. u svojoj poznatoj katehezi o anđelima jasno upozorio na ovu borbu: „Naposljetku moramo još dodati da dojmjljive riječi apostola Ivana: '*Znamo: od Boga smo, a sav je svijet pod Zlim*'“ (1 Iv 5,19) upućuju i na prisutnost Sotone u povijesti čovječanstva, koja postupno seže do vrhunca ako se ljudi i društvo udalje od Boga. Utjecaj zloga duha može biti na djelu posve duboko u tami skriven; a to i jest u skladu s njegovim interesima da ostane neprepoznat.

Posebna spretnost đavla u ovome svijetu sastoji se u tome da ljude zavede na to da zaniječnu njegovo postojanje, i to u ime racionalizma i svakoga takvog sustava razmišljanja, koji traži sve moguće izgovore samo da ne bi morao priznati djelovanje đavla. To pak ne znači da je čovjeku uzeta njegova slobodna volja i odgovornost i da je Kristovo spasonosno djelovanje slabo. Nego se radi o sukobu između mračnih sila zla i snage otkupljenja“ (Ivan Pavao II., Kateheza o anđelima, 20. kolovoza 1986.).

Kardinal Léon-Joseph Suenens³ upozorava na to da veća učinkovitost Duha Svetoga čini osjetljivijim upravo i za djelovanje protubožjega duha: „Djelovanje Duha Svetoga nije uočljivo samo u svijetlim i pozitivnim stranama. Ono čini kršćane osjetljivima i za stvarnost tame, kojoj se duh suprotstavlja. Ono posreduje nešto kao novu svijest za realnost neprijatelja, protivnika Božjega kraljevstva...

Duh Sveti objavljuje Krista – to je Njegovo pravo poslanje –, ali kao posljedica toga i u kontrastu tomu pomaže otkriti sve ono što se suprotstavlja Kristu i što pripada Antikristu...

On će učiniti osjetljivim i poraz Kneza ovoga svijeta, koji je Isusovom smrću poražen...

Normalno je dakle da Duh Sveti izoštava znanje o mračnome temelju na kojemu se odigrava sudbina ljudi i da nas dovodi u spremnost na alarm i borbu.“

Molitva: Duše Sveti, zahvaljujem Ti što nam darivaš radost u našem poslanju. Hvala što hoćeš biti uz nas u svim razračunavanjima i borbama.

Molim Te: Dođi i rasvijetli me da bih spoznao o čemu se u ovoj duhovnoj borbi radi. Otvori me da bih zahvalno primio svu Tvoju pomoć kako ne bih podlegao nikojoj napasti. Jačaj me da bih (i nakon vlastitih zatajenja) išao odlučno dalje. Amen.

1. Situacija

U velikome Vjeronanju, koje je zajedničko svim kršćanima, ispovijedamo Boga kao Stvoritelja vidljivoga i nevidljivog svijeta. Ova ispovijest je izraz biblijske slike svijeta, jer Biblija, posebno Novi zavjet, polazi otuda da u nevidljivome svijetu postoje duhovne sile i snage. Te snage pokušavaju utjecati na čovjeka.

Sile u nevidljivome svijetu su, drukčije nego ljudi na zemlji, donijele konačnu i jasnu odluku za dobro ili za zlo. Mješavina između

³ Léon-Joseph Suenens, u „Obnova i sile tame“, s predgovorom Josepha Kardinala Ratzingera. Otto Müller Verlag Salzburg 1983., citirano iz poglavlja VII.

dobra i zla, koja spada u našu svakodnevicu, duhovnome je svijetu potpuno strana. Duhovne snage i sile su ili dobre, kao trojedini Bog i anđeli koji mu služe, ili pak zle, kao đavao i njegovi zli dusi, otpali anđeli.⁴

Nadalje prema Isusovu svjedočenju nije tako da u ovome svijetu neograničeno „vladaju“ Bog i njegov Sveti Duh. Nego je po grijehu svijet upao u neku vrstu „stranoga gospodstva“ jer grijeh i začetnik grijeha, protivnik Božji, „vladaju“ i širom zemlje.

Ovo naznačuje u svakome slučaju Isus u povijesti kušnje: „I povede ga đavao na visoko, pokaza mu odjednom sva kraljevstva zemlje i reče mu: 'Tebi ću dati svu ovu vlast i slavu njihovu jer meni je dana i komu hoću, dajem je'" (Lk 4,5-6). Čudnovato je da Isus ovdje ne proturječi tvrdnji đavla da je svijet naime pod njegovim (đavlovim) gospodstvom.

– **Pobjeda Isusa Krista**

U ovo gospodstvo je sada došao Isus Krist i donosi novo gospodstvo: On je navijestio kraljevstvo Božje. To je sile zla pozvalo na bojno polje. One se osjećaju – i to s pravom – u njihovu „gospodstvu“ ugrožene. Možda je to razlog zbog čega je vlast zloga, o kojoj je u Bibliji ranije bilo malo riječi, pojavkom Isusa Krista odjednom postala toliko očita.

Ali Božje kraljevstvo može doći samo onda kad se prije toga vlast neprijatelja slomi i nadvlada. Upravo se to dogodilo Isusovom poslušnošću „do smrti na križu“. Tako je Isus govorio o svojoj predstojećoj smrti i uskrsnuću: „Sada je sud ovomu svijetu, sada će knez ovoga svijeta biti izbačen, A ja kad budem uzdignut sa zemlje, sve ću privući k sebi“ (Iv 12,31-32).

Isusov je križ prema Ivanovu evanđelju proslava, to znači njegovo ustanovljenje, njegova intronizacija kao Gospodina i

⁴ „Pismo govori o *grijuhu* tih palih anđela (usp. 2 Pt 2,4). Taj se „pad“ sastoji u slobodnu izboru tih stvorenih duhova, koji su iz dna bića i neopozivo *otklonili* Boga i njegovo kraljevstvo“ (KKC, br. 392).

Pobjednika, jer u Isusovoj smrti i Njegovu uskrsnuću vlast zloga je konačno slomljena i pobijeđena. Ovo je bila Radosna vijest prvih kršćana: Isus Krist je Gospodin, Pobjednik! Po njemu sve postaje dobro!

Sada se ljudi mogu osloboditi „gospodstva“ grijeha i zla, kao što svjedoči i Petar u Djelima apostolskim: *„Vi znate... kako Isusa iz Nazareta Bog pomaza Duhom Svetim i snagom, njega koji je, jer Bog bijaše s njime, prošao zemljom čineći dobro i ozdravljajući sve kojima bijaše ovladao đavao“* (Dj 10,37-38).

Po Isusu Kristu možemo se mi ljudi vratiti kući u kraljevstvo, u Božju očinsku kuću. Ali budući da Bog čovjekovu slobodu poštuje iznad svega, povratak kući se ne događa automatski. Isus je ljude pozvao da se okrenu Božjemu kraljevstvu: *„Ispunilo se vrijeme, približilo se kraljevstvo Božje. Obratite se i vjerujte Evanđelju!“* (Mk 1,15).

– **Moje stajalište?**

Prema ovoj biblijskoj slici postoje dakle dva područja gospodstva i dvije „vlasti“: U jednome od njih „vlada neprijatelj, protivnik, koji ima svoj utjecaj, čini ga važećim i pokušava gospodovati. U Božjemu kraljevstvu je Isus Krist onaj koji želi „gospodovati“ u svojoj ljubavi i milosrđu.

Ovaj načelan način gledanja ne želi ipak govoriti u previše pojednostavljenoj shemi crno-bijelo, u dualizmu. Stvarnost je uvijek puno složenija. Jer između dva „područja gospodstva“ ili bolje dva „područja utjecaja“ čovjek je uvijek slobodan da se odluči ovako ili onako.

Ovaj načelan način gledanja dvaju područja gospodstva može nam pomoći razbistriti pitanje našega „stajališta“. Temeljno pitanje je naime: Gdje – to znači: na kojemu ili pod kojim područjem gospodstva – stojim ja?

Odgovor na to povezan je s krštenjem. Pavao piše: *„Kao što primiste Krista Isusa, Gospodina, tako u njemu i živite“* (Kol 2,6). Ako sam Krista Isusa u krsnome savezu primio kao svoga Gospodina, tada sam stao na stranu Isusa Krista. Tada „pripadam“ Njemu, čak i

više: Njegovo sam vlasništvo koje On štiti. Tada mu dopuštam da me sve više i više ozdravlja i otkupljuje.

Ovdje se ne radi o tome da više nemam nikakvih slabosti ni pogrješaka, nego o potpuno jasnoj odluci volje. Ako moj život pripada Isusu Kristu, i ako želim da On sve više i više u svim područjima ima riječ, to znači treba „vladati“, odluka je tada donesena. Ja sam ušao u Božje kraljevstvo. Stojim (zauvijek) na strani pobjednika. Tada dopuštam Isusu da moj život korak po korak ozdravlja i posvećuje. Ova je sigurnost za nas temeljno važna. Daje nam nutarnju sigurnost i jakost.

Ali ako ova odluka nije jasna, ako smo ovdje nesigurni i kolebamo, ako je u našoj volji prisutna podvojenost, mi tada ostajemo otvoreni za sve moguće utjecaje, a time i za utjecaje neprijatelja. Tu neodlučnost, tu podvojenost može protivnik sada iskoristiti da zbuni i stvori kaos.

S druge pak strane: Ako je jasno da stojim na Isusovoj strani i Njemu služim, tada sam postao sluškinja, sluga Isusa Krista. Pomažem mu pri izgradnji i širenju Njegova kraljevstva. Time uzimam dijela na Njegovoj „duhovnoj“ borbi, u kojoj se radi o tome da druge ljude pridobivam za Božje kraljevstvo kao i da dopuštam da i neotkupljena i neslobodna područja u nama samima po Isusu vode u slobodu i puninu života.

Time pak postajemo dakle opasni za neprijatelja. To može biti razlog zbog čega često tek s odlukom da živimo svoje poslanje, možemo opaziti da smo upleteni u neku vrstu nutarnjega razračunavanja, upravo u „duhovnu“ borbu.

2. Vidici duhovne borbe

O čemu se kod ove „duhovne“ borbe radi? Kako se trebamo u njoj ponašati? Sada ćemo kratko razmatrati o ovim i drugim pitanjima.

1. Cilj

Cilj se neprijatelja ne sastoji u prvome redu u tome da nas zavede na pojedinačne grijehе. Mi ostajemo ljudi, a time čitav svoj život izloženi svojim slabostima. Ostajemo uvijek u opasnosti da sagriješimo, to znači da se u mislima, riječima i djelima odvojimo od Isusa Krista.

Glavni se cilj neprijatelja prije sastoji u tome da nas oslabi u našoj angažiranosti za naše poslanje; i to težeći za time da u njemu postanemo mlaki ili rezigniramo. Protivnik nas pokušava odvratiti od velikoga cilja, zakočiti na putu poslanja i koliko je moguće dalje pomaknuti zadaću našega poslanja.

Kad mu to ne uspije, pokušava postići ometanje u služenju tako da se bavimo drugim stvarima umjesto svojim poslanjem i putem svetosti. Kad neprijatelj to ne može postići, pokušava na nas utjecati tako da svoje poslanje živimo u iskrivljenu stavu. I prevelika revnost i fanatizam mogu nanijeti puno štete. Pretjerivanje u dobru kod nekih je početak lošega. Tako je nemalo njih palo prevelikom revnošću, preko puno angažiranosti.

– **Obeshrabrenje i rezignacija**

Prvo područje u duhovnoj borbi usmjereno je na slabljenje naše motivacije. U povijesti Božjega naroda postoji za ovo obeshrabrivanje i njegove razorne posljedice temeljan primjer: Narod Izrael stajao je pred ulaskom u obećanu zemlju. Mojsije sada šalje uhode da istraže kakva je to zemlja i njezini stanovnici.

Uhode se na povratku slažu u tome da je zemlja čudesna i da u njoj zaista teku „med i mlijeko“.

Nadmoćniji neprijatelj...

Desetorica uhoda zatim ipak govore: „*Ne možemo ići na onaj narod jer je jači od nas.*“ I počnu ozloglašivati Izraelcima zemlju koju su izviđali: „*Zemlja kroz koju smo prošli da je izvidimo zemlja je što proždire svoje stanovništvo. Sav narod što ga u njoj vidjesmo ljudi su krupna stasa. Vidjesmo ondje i divove – Anakovo potomstvo od*

divova. Činilo nam se da smo prema njima kao skakavci. Takvi bijasmo i njima“ (Br 13,31-33). Posljedica toga izvješća bijaše: potpuna obeshrabrenost i rezignacija među narodom. On se želi vratiti ponovno u Egipat u ropstvo.

Ova pripovijest čini očitim nešto što vrijedi posve općenito za snagu misli, odnosno ponašanje s našim mislima i osjećajima u našem svakodnevnom životu. Ali se to odnosi i na duhovnu borbu. Na početku stoje misli koje u nama izazivaju osjećaj da imamo posla s nadmoćnim protivnikom. Tako rezigniramo još prije borbe. Ovdje se pokazuje taktika protivnika koja se sastoji u tome da sebe i svoju moć u našim mislima napuše! Tada u nama raste i raste strah i naša snaga jenjava.

Stoga opominje Petar: *„Budite trijezni i bdijte, jer protivnik vaš, đavao, obilazi kao ričući lav tražeći koga da proždre“ (1 Pt 5,8). Budite trijezni i bdijte. Ostanite realistični. Protivnik doduše riče, ali on nije lav. On samo napuhuje svoju snagu. Prozrite ovaj blef! Đavao nam hoće samo izazvati strah da bi nam tako uzeo snagu.*

U Knjizi o Jobu i u Ivanovu Otkrivenju protivnik je označen i kao tužitelj. To govori da nas on pokušava usredotočiti na naše zatajenje i na naše slabosti kako bi nas obeshrabrio i zbunio: *„Gledaj, eto opet si zatajio! A hoćeš biti sluga, službenica Božja? Prestani! Ne postizeš ništa!“*

... ili se nazire Božja snaga?

Druga dvojica uhoda, Jošua i Kaleb svraćaju pogled ne na vlastite snage i moguće poteškoće, nego na Božje obećanje i Božju snagu. Govore: *„Ako nam Jahve bude dobrostiv, u tu će nas zemlju dovesti i dat će nam je. To je zemlja u kojoj teče med i mlijeko. Samo, nemojte se buniti protiv Jahve! Ne bojte se naroda one zemlje: ta on je zalogaj za nas. Oni su bez zaštite, a s nama je Jahve! Ne bojte ih se!“ (Br 14,8-9)*

Ovdje se pokazuje odlučujući smjer gledanja: Bog jest Bog. Njegovoj moći i veličini nije dorastao ni jedan neprijatelj – apsolutno ni jedan! Trebamo upraviti svoj pogled na Isusa Krista. On je u križu i

uskrsnuću pobijedio neprijatelja. Mi smo na strani pobjednika. Ma kakvi god bili usponi i padovi, bile poteškoće ne znam kako velike, jedno je sigurno: pobjeda Božja!

Ova sigurnost u pobjedu daje snagu i opuštenost. Ne padamo tada na svaki blef. Ne damo se stjerati u kozji rog. Mentalitet pobjede ili bolje rečeno: povjerenje u pobjedu Isusa Krista i snagu Njegova Duha i tada je odlučujuće i najvažnije oružje u duhovnoj borbi.

2. Točke napada

Ignacije Loyolski (1491.-1556.) bio je s 18 godina u ratu ranjen. Tada, na bolesničkoj postelji, započeo je njegov put obraćenja. Ignacije je čitao različite knjige i produbljivao se na različitim područjima. Veliki obrat započeo je u njegovu životu onda kad je počeo analizirati nutarnje poticaje i pokrete. Slijedom toga postao je veliki učitelj duhovnoga razlikovanja. U skladu s područjima svoga iskustva rabio je za duhovnu borbu često slike i iskustva rata. To mu je pomagalo da nutarnje stvarnosti, o kojima se ovdje radi, može bolje protumačiti.

– Naše slabe točke

Kao što je tada kod opsade grada neprijatelj špijunirao najslabije točke u obrani a zatim svom silinom ondje napao, tako i neprijatelj kod ljudi ili u zajednicama traži najslabije točke. To su u pravilu područja na kojima je čovjek ranjen; područja na kojima je na neki način „gladan“, gdje u životu ima nedostataka i gdje je neispunjen; područja na kojima je popustljiv... Tako je neprijatelj i Isusa nakon 40 dana posta kušao željom za kruhom.

Naše rane, naša „glad“, kao i naše popustljivosti u pravilu su ono „mjesto“ na kojemu nas neprijatelj napada. Pritom on uvijek rabi nove varijante svih mogućih trikova.

A kako postupa? Mogućnosti napastovanja su nebrojene. Ipak tipična je pri tome pra-kušnja, napast nepovjerenja i oholosti. Tako nam neprijatelj utuvaluje misli kao: Ti imaš ipak pravo na to. Bog ti

uskraćuje neko dobro. Tako je zmija rekla ženi: „*Ne, nećete umrijeti. Nego zna Bog: budete li s njega jeli, otvorit će vam se oči; i vi ćete postati kao bogovi...*“ (Post 3,4-5).

Zmija sije nepovjerenje u Božju dobrotu. Predstavlja neposlušnost kao primamljivu i koja donosi korist. Tako zmija pokušava čovjeka zbuniti, sveti Božji poredak uvući u „prljavštinu“ i čovjeka zavesti na neposlušnost prema Bogu.

– **Podjela jedinstva**

Proročki poticaj koji mi je dojavljen, glasi: „*Pronađite svako nejedinstvo među vama*“. Jer: „*Svako kraljevstvo u sebi razdijeljeno, opustjet će i svaki grad ili kuća u sebi razdijeljena neće opstati*“ (Mt 12,25). Otuda je jasno da neprijatelj slabosti ljudi zlorabi da bi stvorio svađu, napetosti i kaos. Napada prije svega jedinstvo, jedinstvo u obitelji, u grupi, u župnoj zajednici, u Crkvi i td.

Ovdje može otrježnjujuće djelovati pogled na situaciju u Crkvi. Kako se često u Crkvi više raspravlja i spori o internim stvarima, o strukturama, o pitanjima službi i slično. Crkva koja se vrti prije svega oko same sebe i samu sebe u svojim internim razračunavanjima slabi, može neprijatelju samo povoljno doći.

Stoga duhovna borba glasi: vlastita udioništva, gdje područja u nama samima s neprijateljem nesvjesno „surađuju“, prepoznati i ondje stvoriti „red“. Što bi to moglo značiti, svjedoči sljedeće iskustvo jedne zajednice: Bog nas je uzeo u proces „*obnavljanja naše pameti*“ (Rim 12,2), koji nas izaziva ostaviti dobro u prilog najboljega u Božjim očima. Primjećujemo kako je Bog stavio svoj prst na još više transparentnosti u svim našim odnosima. Pritom nam je postalo jasno kako najmanje nesuglasice, osvete, uvrjedljiva šutnja, povlačenje u ustrajavanje u „starim povijestima“ i pravdaštvo oslabljuju zajednički život i sprječavaju nazočnost Duha Svetoga u svoj Njegovoj snazi.

– **Blakost (samozadovoljstvo) umjesto goruće ljubavi**

Daljnja specijalna točka napada smjera na samozadovoljstvo. Živjeti znači rasti i razvijati se. Što više ne raste, odumire. To vrijedi i

za život u Božjemu kraljevstvu. Jedna napast sastoji se u tome da bez oduševljenja i mlako idemo Božjim putem: „Dostatno mi je to što sada imam!“ „Meni“ – to pokazuje da se radi o meni, a ne o Bogu.

Ovdje susrećemo napast mlakosti. Ni ova napast nije novijega datuma. Već u posljednjoj knjizi Svetoga pisma čitamo: „*I anđelu Crkve u Laodiceji napiši: 'Ovo govori Amen, Svjedok vjerni i istiniti, Početak Božjeg stvorenja: Znam tvoja djela: nisi ni studen ni vruć! Ali jer si mlak, ni vruć ni studen, povratit ću te iz usta'*“ (Otk 3,14-16).

Kako svježije tu djeluje to što je Terezija iz Lisieuxa rekla ali i živjela: „Bože moj, izabirem sve! Ne želim biti napola svetica. Ne bojim se trpjeti za tebe; samo se jednoga bojim, naime ostati pri svojoj volji. Uzmi ju, jer izabirem sve što hoćeš ti!“

3. Oprema Božja

Poseban tekst na području duhovne borbe nalazi se u Poslanici Efežanima. Pavao je napisao: „*Ubuduće jačajte se u Gospodinu i u silnoj snazi njegovoj. Obucite svu opremu Božju da se možete oduprijeti lukavstvima đavlovim. Jer nije nam se boriti protiv krvi i mesa, nego protiv Vrhovništava, protiv Vlasti, protiv upravljača ovoga mračnog svijeta, protiv zlih duhova po nebesima. Zbog toga posegnite za svom opremom Božjom da uzmognete odoljeti u dan zli i održati se kada sve nadvladate*“ (Ef 6,10-13).

Oprema Božja – naša krsna haljina

Riječi „oprema“ i „oružje“ zvuče vojnički. Ne mogu se svi sprijateljiti s ovim jezikom. To pak što Pavao ovdje spominje, možemo opisati i jezikom liturgije. Obući oružje ne znači ništa drugo nego obući krsnu haljinu: „*obući novog čovjeka, po Bogu stvorena u pravednosti i svetosti istine*“ (Ef 4,24). Radi se o tome da sebe učinimo jedno s Isusom i njegovim otkupljenjem i da se na to podupremo. Drugim riječima: Radi se o životu iz uskrsne pobjede! Radi se o stavu u kojemu i po kojemu djeluje Božja snaga.

Promotrimo korak po korak pojedine elemente ove opreme Božje: „*Jačajte se!*“ – Čime, zapravo Kime? „*Gospodinom i silnom snagom njegovom!*“ Ne radi se o našoj snazi, ni o našoj moći. „*Jak u Gospodinu*“ znači Njemu sve povjeriti, biti uvjeren u Njegovu moć i veličinu.

„*Posegnite za svom opremom Božjom da uzmognete odoljeti u dan zli i održati se kada sve nadvladate.*“ „*Obucite se*“ u Božju snagu, u Duha Svetoga, za svakodnevnu borbu. „*Oprema Božja*“ pokazuje način kako nam Bog nudi zaštitu, jer đavao je lukav i perfidan i pokušava nas nasamariti.

Odmah slijedi obrazloženje: „*Jer nije nam se boriti protiv krvi i mesa, nego protiv Vrhovništava, protiv Vlasti, protiv upravljača ovoga mračnog svijeta, protiv zlih duhova po nebesima.*“ U duhovnu se borbu ne ide protiv čovjeka. Nego se radi o onome što ljudima ovladava, zbunjuje ih, zarobljuje i zaposjeda. „*Vrhovništva i Vlasti*“ može značiti puno toga: Moć negativnoga duha vremena koji „*ovladava*“ ljudima, i duhovne vlasti i sile koje se iza toga kriju.

Upravo jer smo svojim vlastitim silama preopterećeni, Bog nam nudi svoju pomoć: „*Zbog toga posegnite za svom opremom Božjom da uzmognete odoljeti u dan zli i održati se kada sve nadvladate.*“ Bog nam hoće dati svoju „*opremu*“, da bismo imali snage „*izvršiti*“ svoje poslanje i da bismo „*opstali*“ u duhovnim razračunavanjima.

– Pâs istine

Promotrimo sada što nam Bog u svojoj opremi hoće darovati: Pavao započinje: „*Držite se dakle!*“ (Ef 6,14a). Trebamo imati čvrsto stajalište, veliku nutarnju čvrstinu i sigurnost. U čemu: „*Opasite bedra istinom*“ (Ef 6,14a). Tada se gornju haljinu učvršćivalo pojasom da bi se moglo dobro kretati naprijed. To čime se trebamo opasati da bismo nesmetano koračali naprijed, jest istina. Zgusnutost ovoga izričaja postaje odmah jasna u protivnome stavu: Isus govori o neprijatelju da je „*otac laži*“ (Iv 8,44) a za sebe (kaže): „*Ja sam istina*“ (Iv 14,6).

Istina znači stvari gledati onako kako ih gleda Bog. Ponajprije se radi o Božjoj istini o nama: Ti si od Boga potpuno ljubljen. Ti si dijete

ljubavi, ljubljena kći, ljubljeni sin. Dostatan si. Ti si Božji dar svijetu. Bog se tebi raduje! Potpuno stoji iza tebe i štiti ti zaleđe“.

Zatim se radi o Božjoj istini o životu i Božjemu dobrom poretku. Ovdje također: Tražite u svemu istinu. Opašite se istinom kao pojasom. Učinite sebe jedno s istinom, a time i s Njime, Bogom. Ne dajte se ni na koji način voditi ili zvesti nagađanjima, poluistinama, glasinama, jednostranim, tendencioznim tiskovinama i sličnim. Jer u konačnici samo Božja istina oslobađa, čak i ondje gdje nam pokazuje naše slabosti i naša pogriješna ponašanja. Gdje smo u Božjoj istini, tu je s nama Božja snaga. U ovu istinu pripada i sigurnost da nas Bog nikada neće preopteretiti, nego će nam neprestano davati potrebnu snagu kao što govori Pavao: „*Sve mogu u onome koji me jača*“ (Fil 4,13)

– Pravednost

„*Obucite oklop pravednosti*“ (Ef 6,14b). Pavao na jednome drugom mjestu govori: „*Isus Krist nama posta mudrost od Boga, i pravednost, i posvećenje, i otkupljenje...*“ (usp. 1 Kor 1,30). Ispravnima, a time i opravdanima pred Bogom, ne čine nas naša djela, nego otkupljenje po Isusu Kristu. Krist, Uskrsnuli u nama, snaga njegova otkupljenja, neka vlada nad našim slabostima, pogriješkama, zatajenjima, grijesima...

Čak i više – jer „*ako grijehom jednoga smrt zakraljeva – po jednome, mnogo će više oni koji primaju izobilje milosti i dara pravednosti kraljevati u životu – po jednome, Isusu Kristu*“ (Rim 5,17). Drugim riječima: Nad nama više ne trebaju vladati okolnosti, nego mi u snazi Isusa Krista. Takvo se „vladanje“ pokazuje u načinu kako na okolnosti reagiramo. Čak i u najprotivnijim okolnostima možemo živjeti „kraljevski“. Upravo nas to osposobljuje za nove korake.

– Potpašaj spremnosti

„*Potpašite noge spremnošću za evanđelje mira!*“ (Ef 6,15) Obuću se obuva kad se izlazi van! Obuća sandale znači postati aktivan, poći,

govoriti i djelovati. Brzo kao što se obuva sandale, trebamo biti spremni za služenje evanđelju. A to služenje je povezano s borbom.

Angažirati se pak za evanđelje isplati se. Jer „*evanđelje mira*“, gdje ga se prihvati, djeluje otkupljujuće, ozdravljajuće i blagotvorno: donosi pravi mir.

– Štit vjere

„*U svemu imajte uza se štit vjere: njime ćete moći ugasiti ognjene strijele Zloga*“ (Ef 6,16). Ove „*ognjene strijele Zloga*“ mogu biti napasti, kušnje, misli... koje nas potpuno iznenađujuće – kao iz vedra neba – zadese, zahvate, iznutra smetu, učine nemoćnima, i hoće nas primorati da rezigniramo. Takve strijele, koje mogu doći i od nama bliskih osoba, pale i ranjavaju.

Tada trebamo posegnuti za „*štitom vjere*“. Taj se sastoji u sigurnosti saveza, u sigurnosti Božje ljubavi. Mi posežemo za ovom sigurnošću vjere i obnavljamo svoju odluku da ćemo upravo sada povjerovati u Božju skrb, u Njegovu snagu, njegovu mudrost, i Njegovo vodstvo, ondje gdje nas brige, dvojbe, strahovi i nesigurnost hoće prignječiti. Jer On ima sve u svojoj ruci, a tek pravo ove sadašnje „*strjelice*“. Tako se kao štitom odupiremo svojom vjerom, svojim povjerenjem u Njega.

– Kaciga spasenja

„*Uzmite i kacigu spasenja*“ (Ef 6,17). Ovdje se radi o našim mislima. Naše misli imaju moć. O pravome ponašanju s našim mislima govori Pavao: „*Uostalom, braćo, što je god istinito, što god časno, što god pravedno, što god čisto, što god ljubazno, što god hvalevrijedno; je li što krjepost, je li što pohvala – to nek vam je na srcu!*“ (Fil 4,8) I: „*Za onim gore težite, ne za zemaljskim!*“ (Kol 3,2) „*Ono gore*“, nebesko, druga je riječ za „*spasenje*“. Mi možemo upravljati svojim mislima. Svoje misli trebamo potpuno okružiti spasenjem, sigurnošću u vječnu uskrsnu pobjedu. Otkupljenje je izvršeno i dovršit će se. Tada će u svoj vječnosti biti samo klicanje, radost i ljubav.

– Mač Duha

„... i mač Duha, to jest Riječ Božju“ (Ef 6,17). Nožem za grmlje, „mačetom“ oslobađa se u gustoći prašume put. I mi se možemo katkada osjećati kao u „džungli“ i pred sobom ne vidjeti puta. Naša „mačeta“ je Božja riječ.

U džungli obeshrabrujućih i negativnih uvjerenja uzimamo snagu Božje riječi i glasno ju izgovaramo. Jer u Božjoj riječi, posebno u „remi“, aktualnoj Božjoj riječi u našoj konkretnoj situaciji, djeluje Božja snaga. Takve riječi, kao, primjerice, „Ne boj se, jer ja sam s tobom!“ ili „Samo se pouzdaj, On će sve voditi!“ izgovorene s potpunim povjerenjem, oslobađaju Božju snagu. Mogu nam prokčiti put da s pouzdanjem idemo dalje.

Pavao završava opis opreme Božje opomenom: „*Svakovrsnom se molitvom i prošnjom u svakoj prigodi u Duhu molite. Poradi toga i bdijte sa svom ustrajnošću i molitvom za sve svete*“ (Ef 6,18). Pavao s jedne strane govori tu o nama poznatim oblicima molitve, s druge pak strane tumači molitvom „u Duhu“ dar moljenja u jezicima. Govori o mogućnosti da se u molitvi s potpunim povjerenjem prepustimo Duhu Svetomu dopuštajući Mu da nas On izgrađuje i jača.

Obući oružanu opremu Božju – molitva

Isuse Kriste, zahvaljujem Ti što si svojim utjelovljenjem, svojom smrću i svojim uskrsnućem u snazi Duha Svetoga dovršio otkupljenje. Ti si pobjednik, „*Gospodin, na slavu Boga Oca*“ (Fil 2,11), pred kojim će sve sile i snage na nebu i na zemlji prignuti svoje koljeno. Zahvaljujem Ti što si mi po krštenju dao dijela na Tvojoj uskrsnoj pobjedi i na Tvome otkupljenju. Tako u Tebi imam sve pretpostavke da u napastima, kušnjama i neprijateljstvima opstanem i da ih mogu nadvladati.

Isuse Kriste, polazeći od Tvoje uskrsne pobjede hoću danas živjeti i računati sa svime što si za mene pripradio. Zato oblačim sada opremu Božju, svoju krsnu haljinu. Uzimam zaštitu i snagu Tvoga otkupljenja, Tvoje predragocjene Krvi. Ti čuvaš mene i moje na duhu, duši i tijelu. Opasujem se Tvojom mudrošću, Tobom, Isuse

Kriste, jer Ti si istina. Tvojim Svetim Duhom hoću se dati voditi u svu istinu. Hoću dopustiti da Tvoja istina određuje moj život, odvajajući se od svake laži i obmane da bih bio istinoljubiv i iskren.

Oblačim Tvoju pravednost kao oklop. Jer Ti si, Isuse Kriste, uzeo na sebe sve moje grijehе, sve nedostatke, umro si za to na križu i uskrsnuo. Ti, Pravedni, darivaš mi svoju preobilnu pravednost. Osposobljuješ me da ne dopustim da mnome ovladaju okolnosti, nego da tvojom snagom u njima vladam prema tvojoj volji.

Tako obnavljam spremnost, obuvam obuću da se zauzmem za Tvoje evanđelje. Neću se dati voditi svojim željama i predodžbama, nego ću se staviti tebi na raspolaganje gdje me i kako hoćeš postaviti. Neka bude Tvoja volja i neka se širi Tvoje kraljevstvo.

Siguran u Tvoj savez ljubavi odupirat ću se štitom vjere svim strjelicama Zloga koje me sprječavaju, kočе, ranjavanju i hoće obeshrabriti. Neću dopustiti da me one blokiraju. Kad me tko svojim ponašanjem uvrijedi, oprostiću. Neću sebe učiniti ovisnim o tome što drugi o meni misle, govore ili kako se prema meni ponašaju.

Posežem za kacigom spasenja i govorim Ne svima negativnim mislima, brigama, strahovima, svakom beznađu, kritici, odbijanju, svakoj mržnji i stresu. Neću se dati određivati ovim mislima, nego samo i jedino Tobom i Tvojim Svetim Duhom. Isuse Kriste, ispuni me mislima radosti, nade, vjere, odvažnosti, mira, ljubavi i strpljivosti.

Uzimam u svoje srce mač Duha, tvoju Riječ, koja ostaje za vrijeme i vječnost. Daj da u meni životnim postane ono što mi Ti danas hoćeš reći. Gradim na Tvojоj riječi koja je puna života i snage.

Isuse Kriste, Ti si izvršio otkupljenje i dovršit ćeš svoju uskrsnu pobjedu. Zbog toga Te slavim i klanjam Ti se. Amen. Aleluja.

4. Gospodinovo „oružje“

U jednome tekstu stoji: „Odlazemo svoj strah i nosimo Gospodinovo oružje. I odlazimo u borbu u ime našega Gospodina i

pobjednici smo za svu vječnost.“ Koje je Gospodinovo „oružje“ za duhovnu borbu?

Pohvala „gospodujućemu“ Bogu

Kao što je Isus bio potpuno usmjeren na nebeskoga Oca i Njemu se radovao, tako je radost u Bogu i pohvala trojedinomu Bogu naše posebno „oružje“. Jer što se Boga u Njegovu – našim zemaljskim očima skrivenu – autoritetu i moći slavi i Njemu se klanja, to se zacijelo manje „osjeća“ neprijatelj.

Neki tekstovi iz Ivanova Otkrivenja, koji kroz površan zemaljski svijet gledaju na sadašnju vječnu realnost Božju, pokazuju ovo: Nebrojani milijuni anđela slave Boga „*kličući iza glasa: „Dostojan je zaklani Jaganjac primiti moć, i bogatstvo, i mudrost, i snagu, i čast, i slavu, i blagoslov“* (Otk 5,12).

„I na nebu odjeknuše silni glasovi: 'Uspostavljeno je nad svijetom kraljevstvo Gospodara našega i Pomazanika njegova i kraljevat će u vijeke vjekova!' Tada dvadeset i četiri starješine, što pred Bogom sjedoše na prijestolja, padoše ničice i pokloniše se Bogu govoreći: 'Zahvaljujemo ti, Gospodaru, Bože, Svevladaru, koji jesi i koji bijaše, zato što uze u ruke moć svoju veliku i zakralji se!'“ (Otk 11,15b-17)

Tako je svim srcem moljeni *slava* Ocu, *slava* Sinu, *slava* Duhu Svetomu, kako bijaše na početku tako i sada i vazda i u *vijeke vjekova*. Amen učinkovito sredstvo u duhovnome boju.

Djelovati iz Isusova Duha

I za nas vrijedi ono što je Isus rekao sedamdeset i dvojici učenika: „*Idite! Evo šaljem vas kao ovce među vukove*“ (Lk 10,3). Među vukovima je ovcima i jaganjcima sve drugo samo ne ugodno. Opasnost za jaganjce sastoji se u tome da oni napuštaju svoj mentalitet jaganjca pa i na vukove reagiraju vučjim mentalitetom. Tada na isto uzvraćaju istim. Ali to nije put evanđelja. Nije put Isusa Krista, Jaganjca Božjega.

Drugim riječima: Moramo na događaje našega života *reagirati* „Gospodinovim oružjem“: ljubavlju, poniznošću, blagošću, blagoslivljanjem, strpljivošću, hrabrošću, istinom, iskrenošću,

neustrašivošću, čistoćom, spremnošću na služenje, vjernošću, molitvom, povjerenjem, spremnošću na trpljenje, itd. Radi se o tome da dopustimo da On, Gospodin, u nama *reagira* i da se Njemu predamo.

5. Iskustva i pomoći

Na području duhovnoga boja ima različitih iskustava i pomoći. Ponešto od toga što se iz iskustva naučilo spomenut ćemo dopunjavajući već izloženo. Neka svatko posve slobodno uzme ono što on iznutra smatra poticajnim za sebe.

Staviti pod Kristovo gospodstvo

Isus je donio Božje kraljevstvo, Božju vlast. Ovo Božje kraljevstvo je sada tu. Apsolutnom Isusovom poslušnošću došao je obrat. Jer on bijaše „*poslušan do smrti, do smrti na križu. Zato Bog njega preuzvisi i darova mu ime, ime nad svakim imenom, da se na ime Isusovo prigne svako koljeno nebesnika, zemnika i podzemnika. I svaki će jezik priznati: 'Isus Krist jest Gospodin!' – na slavu Boga Oca*“ (Fil 2,8-11).

„*I začujem glas na nebu silan: 'Sada nasta spasenje i snaga i kraljevstvo Boga našega i vlast Pomazanika njegova... Zato veselite se, nebesa i svi nebesnici*“ (Otk 12,10.12a).

Svijet već sada pripada Isusu Kristu. Svijet je pod Njegovim gospodstvom ljubavi, premda u njemu još uvijek „vlada“ i djeluje puno zla. Stoga je dobro ljude, mjesta i područja uvijek iznova stavljati pod gospodstvo Isusa Krista i moliti za Njegovo djelovanje u njemu.

Krsni zavjet kao temeljna oprema

Kod kršćanskoga praskramenta krsta ⁵ izgovaramo dvije odlučujuće riječi: „Odričem“ i „Vjerujem“, u kojima računamo s

⁵ Čitav oblik krsnih obećanja, obnove krsnoga zavjeta u vazmenoj noći... U krsnoj službi Vazmene noći obnavlja zajednica svoja krsna obećanja. Odričete li se

otkupljujućom snagom Isusa Krista. Izričajem „Odričem se u Isusovo ime“ odlučuje čovjek potpuno se osloboditi svih utjecaja i zamamnosti Zloga i od njih se odvojiti. „U Isusovo ime“⁶ odričem se svih bezbožnih moći, sila i nauka. Od svega toga se odlučno odvracam i odvajam!“

Kod „Vjerujem“ u krštenju odlučujemo se za trojedinoga Boga. Vezujemo se uz Isusa Krista kao svoga Gospodina i Otkupitelja. Povjeravamo se potpuno Njegovoj ljubavi i ozdravljjujućoj snazi.

Ove odluke: „Odričem se u Isusovo ime“ i „Vjerujem“, treba u različitim utjecajima našega života uvijek iznova obnavljati i aktualizirati. Ovo pak posebno onda kad imamo dojam da se na nas sručio neobičan teret. Tada može ova dvostruka odluka djelovati oslobađajuće: „Odvajam se od svih neobičnih tereta i donosim ih na tvoj križ, Isuse. Potpuno se predajem Tvojim otkupljujućoj snazi i gospodstvu. Ti me oslobodi. Amen.“

Grijev i slabosti

Pavao piše: „*Ne dajte mjesta đavlu*“ (Ef 4,27). Što to znači? Što smo više usmjereni na Boga i živimo prema Njegovoj svetoj volji, to manje prostora dobiva neprijatelj za svoje djelovanje. Gdje god pak postoji „grijev“ – konkretno: neokajani ali i neprepoznati grijeh – kojim se čovjek odvađa od Boga, tu neprijatelj dobiva prostor.

grijeha da živite u slobodi djece Božje? Odričem. Odričete li se zavodljivosti zla da vas grijeh ne nadvlada? Odričem. Odričete li se sotone, začetnika i vođe grijeha? Odričem. Vjerujete li u Boga Oca Svemogućega, stvoritelja neba i zemlje? Vjerujem. Vjerujete li u Isusa Krista Sina njegova jedinorođenog, Gospodina našega koji je rođen od Marije Djevice, trpio i bio pokopan, koji je od mrtvih uskrsnuo i sjedi zdesna Ocu? Vjerujem. Vjerujete li u Duha Svetoga, svetu Crkvu katoličku, općinstvo svetih, oproštenje grijeha, uskrsnuće tijela i život vječni? Vjerujem. A svemogući Bog, Otac Gospodina našega Isusa Krista, koji nas je preporodio vodom i Duhom Svetim i koji nam je dao oproštenje grijeha, neka nas čuva svojom milosti u istome Kristu Gospodinu našem za život vječni. Amen. Tako se svake godine sjećamo svoga krštenja i njegova značenja za naš život.

⁶ Više svetopisamskih mjesta upućuje na to da snaga otkupljenja Isusa Krista u Isusovu imenu postaje djelotvorna. Usp. Iv 14,14; Iv 15,6; Dj 4,10.12.17-18.

Najnutarniji korijen grijeha jest nepovjerenje prema Bogu i Njegovim spasonosnim putevima. U različitim oblicima okultnih praksa i igrarija, koje u pravilu izgledaju bezazleno, čovjek se, čak i kad toga nije svjestan, odvraća od Boga. Tako neprijatelj dobiva prostor i pravo da djeluje na ljude i situacije.

Što tu treba učiniti? Ivan piše: „*Dječice moja, ovo vam pišem da ne griješite. Ako tko i sagriješi, zagovornika imamo kod Oca – Isusa Krista, Pravednika. On je pomirnica za grijehе naše i ne samo naše nego i svega svijeta*“ (1 Iv 2,1-2). A Jakov: „*Ispovijedajte dakle jedni drugima grijehе i molite jedni za druge da ozdravite*“ (Jak 5,16).

Najučinkovitije sredstvo spasenja jest grijehе odmah ispovjediti, odreći ih se i donijeti ih „na križ“, na mjesto otkupljenja, kao i sebe ponovno staviti pod gospodstvo Isusa Krista. Ovo se na idealan način događa u sakramentu pokore, gdje se najdjelotvornije oslobađa i od okultnih praksa.

A kako je s našim slabostima, kao što su zavist, ljubomora, oholost, itd.? Slabosti nisu grijeh. Ali slabosti mogu postati grijehom dadnemo li se zavesti grješnim koracima (mislima, riječima i djelima). Korisno je iskreno stati uz svoje slabosti i uvijek iznova ih povjeriti otkupljenju Isusa Krista. Tada i na ovome području uzimamo neprijatelju mogućnost da na nas djeluje negativno.

6. Snaga Krvi Isusa Krista

Krv se u antici, a isto tako u Bibliji, smatrala „središtem“ života. Tako prolivena krv označuje smrt. Već kod prve pashalne gozbe štitila je prolivena krv janjeta stanovnike od smrti (usp. Izl 12,13 i dalje).

Ovo vrijedi to više za Krv pravoga vazmenoga Jaganjca, Sina Božjega Isusa Krista. Krv Isusa Krista postala je djelotvornim znakom njegova životnog predanja i njegova otkupljenja: „*Njegovom smo krvlju spašeni*“ (Ef 1,7). „*Krv njegova Sina Isusa Krista čisti nas od svih grijehа*“ (1 Iv 1,7). „*Otkupljeni smo dragocjenom krvlju Krista,*

Jaganjca neвина i bez mane“ (1 Pt 1,19). Tako možemo ljude i mjesta staviti pod snagu i djelotvornost Križa zazivajući na njih Kristovu Krv.

Snaga otkupljenja Isusa Krista i Njegova uskrsnuća postaje u svakome euharistijskom slavlju u Euharistijskoj molitvi, posebno kod „Pretvorbe“ prisutna i djelotvorna. Tako možemo sve što je potrebno oslobođenja, zaštite i ozdravljenja donijeti u Pretvorbu Isusa Krista. Ovo nema nikakve veze s magijom, nego je izraz naše vjere u snagu otkupljenja Isusa Krista.

Zaštita i pomoći

Odlučujući se zaštita sastoji u tome da se potpuno držimo Isusa Krista i povjerimo se Njegovoj snazi. Ako smo Njemu poslušni, tada smo zaštićeni. U ovu poslušnost prema Isusu Kristu spada i blagoslivljanje: „*Velim vama koji slušate: Ljubite svoje neprijatelje, dobro činite svojim mrziteljima, blagoslivljajte one koji vas proklinju, molite za one koji vas zlostavljaju*“ (Lk 6,27-28). Tako može otkupiteljska snaga Isusa Krista razviti svoje djelovanje.

U *blagoslovljenoj vodi* postaje djelotvorna snaga krštenja – a time i otkupljenja Isusa Krista. Tako vjerničko znamenovanje Križem Isusa Krista pokazuje da molimo za djelovanje njegove snage.

Iskustvo pokazuje da je Mariji – naputke za to nalazimo u Otkrivenju, poglavlje 12 – bio povjeren poseban zagovor i zaštita u borbi protiv bezbožnih sila. Ovo isto vrijedi i za arkanđela Mihaela i njegove anđele (usp. Otk 12,7 i dalje). Tako može biti izraz našega povjerenja i naše poniznosti da prihvatimo ovu od Boga nam danu pomoć. Možemo moliti za zaštitu po anđelima i za moć zaštite koja je povjerena Mariji.

Vrlo je korisno i učinkovito moliti staru crkvenu molitvu svetomu arkanđelu Mihaelu:

Sveti Mihaele arkanđele, brani nas u boju; protiv opakosti i zasjeda đavolskih budi nam zaklon. Neka mu zapovijedi Bog, ponizno molimo: i Ti, Vojvodo vojske nebeske, Sotonu i druge zle duhove, koji svijetom obilaze na propast duša, božanskom krjepošću u pakao strovali. Amen.

Majko Crkve, svi anđeli i sveti, molite za nas. Amen.“

Iskustvo je također pokazalo da može biti korisno prije važnih razgovora i sjednica izreći bezbožnim duhovima „stop-informacije“. Tako one neće doći do informacija koje bi mogli zlorabiti.

Duhovna vlast

Nama je kao krštenima i krizmanima, a pogotovo zaređenima povjerena duhovna vlast. Mi možemo mjesta i osobe staviti pod djelotvornu snagu otkupljenja, pod gospodstvo Isusa Krista i pod zaštitu njegove Krvi. Možemo za teške i napastovane osobe postaviti duhovni bedem zaštite. Možemo odvojiti ljude od Bogu protivnih opterećenja i osloboditi ih utjecaja da bi bili slobodni.

Prema katoličkome shvaćanju mogu i trebaju laici moliti to u prozbenome obliku („Isuse, zaštiti, oslobodi...“) a posvećeni u izravnome obliku u ime Isusa Krista („u Isusovo ime razrješujem, oslobađam...“).⁷

Pritom ipak ne možemo nikada učiniti ništa protiv slobodne i svjesne odluke neke osobe. Samo ako opterećena osoba hoće postati slobodna, možemo ovo u molitvi potkrijepiti.

7. Poticaj za produbljivanje

1. Osluškujem sebe: Što kod mene izazivaju riječi „duhovni boj“?
2. Stojim li odlučno na strani Isusa Krista ili se kolebam u svojoj odluci?
3. Gdje i kada sam iznutra rastrgan, gdje stojim u duhovnome boju?
4. Koje su moje vlastite slabe točke? Na kojim životnim područjima je prisutna „glad“? Što me pokreće? Je li to ljutnja, nestrpljivost,

⁷ Kod pitanja i nesigurnosti korisno je obratiti se iskusnu dušobrižniku. U pravilu u svakoj biskupiji postoji svećenik koji od biskupa na poseban način ima ovlast i dopuštenje za službu oslobađanja od bezbožnih utjecaja i snaga.

zavist, perfekcionizam, strah od budućnosti, briga, radoznalost, itd.?

5. Koje „Gospodinovo oružje“ želim pojačano iskoristiti?
6. Za što želim moliti da bih Isusa podupro u duhovnome boju?

7.

Duh poslušnosti

U jedan vidik, u kojemu se očituje snaga Duha Svetoga a koji također spada u duhovni boj, hoćemo sada ući. To je duh poslušnosti.

Poslušnost poznaje preduvjet: povjerenje u ljubav druge osobe. Moramo biti sigurni: Osoba kojoj darivamo poslušnost, nas ljubi. Ona je poštena i ima široko mudar pogled.

Molitva: Duše Sveti, Ti si ljubav između Oca i Sina. Djeluješ u uzajamnu oslušivanju i pokoravanju. Zahvaljujem Ti za tvoju nazočnost u mom srcu.

Molim Te, dođi i djeluj u meni. Smekšaj i slomi što je u meni otvrdnulo i zatvoreno. Učini me pažljivim za Tvoj glas, prije svega ondje gdje se u meni nešto buni protiv toga. Daruj mi milost malo-pomalo poslušati Isusa, pa i ondje gdje on dolazi u ruhu svoje današnje Crkve. Amen.

1. Poslušnost kod Isusa

U poslušnosti djeluje Božja snaga. To se pokazalo u Isusovu zemaljskom životu. On je neprestano osluškiavao napatke svoga nebeskog Oca. U jednome sporu na blagdan posvete Hrama u Jeruzalemu Isus je objavio: „Ja i Otac jedno smo“ (Iv 10,30). Ovo jedinstvo s Njegovim Ocem bijaše njegova najnutarnjija snaga. Ona mu je darivala onu sigurnost, mir i snagu koja mu je dala da u svim situacijama postupa potpuno jasno. Jedinstvo s voljom Njegova Oca bijaše njegova strast, njegov žar, njegova goruća želja. Druga riječ za ovo jedinstvo s Ocem, za ovo slušanje Oca, jest „poslušnost“. Poslušnost iz ljubavi i radosti!

„Sin ne može sam od sebe činiti ništa, doli što vidi da čini Otac; što on čini, to jednako i Sin čini“ (Iv 5,19). „Onaj koji me posla sa mnom je i ne ostavi me sama jer ja uvijek činim što je njemu milo“ (Iv 8,29). „Riječi koje vam govorim, od sebe ne govorim: Otac koji prebiva u meni čini djela svoja“ (Iv 1410).

Stoga Isus nije htio naviještati ili provoditi vlastite misli, planove i ideje, nego jedino ono što je Njegovu Ocu na srcu. Sam se povukao da bi dopustio da djeluje Njegov Abba. Zato je mogao iznevjeriti i po sebi dobra očekivanja ljudi, koja nisu bila u skladu s voljom njegova Oca (usp. 1,35-38).

Polazeći od ovoga jedinstva sa svojim Ocem Isus je u svim situacijama pitao: Kako Ti to gledaš, Oče? Kako Ti, Oče, želiš sada u svome milosrđu djelovati? Kako mogu Tebi, Oče, pritom pomoći. Iz ovoga jedinstva s Ocem u Njegov život je dolazila snaga i ljubav Njegova Oca i strujala preko njega dalje.

Jedan od najranijih biblijskih tekstova Novoga zavjeta, takozvani himan Filipljanima, svjedoči o savršenoj Isusovoj poslušnosti: *„On, trajni lik Božji, nije se kao plijena držao svoje jednakosti s Bogom, nego sam sebe „opljeni“ uzevši lik sluga, postavši ljudima sličan; obličjem čovjeku nalik, ponizi sam sebe, poslušan do smrti, smrti na križu.*

Zato Bog njega preuzvisi i darova mu ime, ime nad svakim imenom, da se na ime Isusovo prigne svako koljeno nebesnika, zemnika i podzemnika“ (Fil 2,6-10). U poslušnosti djeluje u Isusu Božja snaga i u Njemu se objavljuje Božja moć i slava.

2. Slušati Isusa kao „Gospodina“

U krštenju je Isus Krist postao naš Gospodin i Učitelj. Kao što je Isus tada u svemu slušao svoga Oca i Njemu u svemu bio poslušan, tako i mi danas trebamo slušati Isusa, našega Gospodina. Tada će Isusova snaga, Duh Sveti djelovati i u nama i preko nas.

Takvo slušanje našega zajedničkog Gospodina stvara jedinstvo. Budući da se ovdje radi o krajnje važnoj točki, kroz čitav Novi zavjet, počevši od samoga Isusa, provlači se poziv na jedinstvo, na slušanje zajedničkoga Gospodina i Učitelja. *„Da svi budu jedno kao što ti, Oče, u meni i ja u tebi, neka i oni u nama budu da svijet uzvjeruje da si me ti poslao“* (Iv 17,21).

Mogu se pitati: Hoću li slušati „Gospodina“? Stavljam li slobodno svoj život preda nj? Ili je moje vlastito mišljenje utvrđeno već od samoga početka?

Tražiti nutarnju neopredijeljenost

Da bismo mogli slušati Gospodina, potreban nam je stav indiferentnosti, koji Ignacije Loyolski u svojim duhovnim vježbama opisuje ovako: „Čovjek je stvoren da Gospodina Boga svoga hvali, da ga štuje, da mu služi i da tako spasi svoju dušu, a ostale stvari na zemlji stvorene su radi čovjeka, da mu budu od pomoći da postigne svrhu za koju je stvoren. Odatle slijedi da se čovjek smije njima poslužiti toliko koliko ga podupiru u njegovu određenju, a toliko treba da ih se otrese koliko ga u tome priječe. Stoga je potrebno da se učinimo neopredijeljenima prema svim stvorovima u svemu onom što je prepušteno izboru naše slobodne volje i nije zabranjeno tako da, što se nas tiče, ne volimo zdravlje više od bolesti, bogatstvo više od siromaštva, čast više od sramote, dug život više od kratka života, pa tako i u svemu ostalom, želeći i birajući jedino ono što nas više dovodi k svrsi za koju smo stvoreni“ (DV, br. 23).

Ova nutarnja neopredijeljenost pokazuje pravu slobodu. Sve druge motivacije u nama blokiraju naposljetku pravi, dobar i ispunjen život u slobodi! Jer dokle god slijedimo svoj vladanja i kritike željan Ego, bit će strančarenja. Jedinstvo raste onda kad zajedno slušamo drugu osobu, Isusa Krista, Njegovu se vodstvu povjerimo, Njegovoj volji podvrgnemo. Ovo je blagoslovan put kao što svjedoči sam Isus: „*Dođoh da (oni koji mi se povjere) život imaju, u izobilju da ga imaju*“ (Iv 10,10).

„Dvostruko“ slušanje

Kako trebamo slušati Isusa Krista kao svoga Gospodina?

Prvo: *U vlastitome srcu*: Isus nam govori u slušanju onoga najdublje u našem vlastitom srcu, Duha Svetoga, Njegove riječi u nama. Tu gdje u nama živi Njegovo pomazanje, možemo opaziti Njegovo svjetlo, Njegovu istinu i Njegove poticaje.

Drugo: *U autoritetu*: Božjim očovječenjem u Isusu Kristu Bog je uzeo ljudsko tijelo. Ova vidljiva prisutnost Isusa Krista prelazila je do danas a i dalje u Njegovo Tijelo, Crkvu. Isus je na poseban način prisutan u svojim poslanicima kojima je dao autoritet i nalog. Kad je Isus tada bio poslao svojih sedamdeset i dvojicu učenika, rekao im je između ostaloga: *„Tko vas sluša, mene sluša, tko vas prezire, mene prezire, a tko prezire mene, prezire onoga koji je mene poslao“* (Lk 10,16). Snažna riječ! Isus se poistovjećuje sa svojim poslanicima kojima je dao autoritet – i danas u Crkvi!

Pojam „autoritet“ svodi se na riječ „augere“: množiti, u drugome nešto umnožiti. Autoritet dakle nema zadaću nešto tražiti, nego služiti, nešto umnožiti: rast u ljubavi i vjernosti prema pozivu. Autoritet jest i mora biti služenje zajednici. To je trajni izazov za sve na koje je autoritet prenesen. Terezija Avilska govori u ovome smislu o „sakramentu autoriteta“, to znači da u autoritetu susrećemo Isusa Krista.

Duhovni dijalog

Jedinstvo s Isusom Kristom i među sobom raste dakle u zajedničkome slušanju Njega i u autoritetu. Ovaj proces može se nazvati „duhovni dijalog“. Ovdje obje strane – autoritet i ja – zajedno pokušavamo u određenome pitanju tražiti i čuti volju Božju.

Takav dijalog nije raspravljanje kod kojega se hoće provesti vlastite ideje. Nego se radi o tome da kao potpuno jednakovrijedna braća i sestre, ali na koje je Isus Krist ipak prenio različite odgovornosti, slušamo Gospodina. To može biti težak put, jer i jedna i druga strana unosi svoj vlastiti način gledanja.

Pritom treba pripaziti na sljedeća pravila:

1. Temelj je spremnost obiju strana slušati jedna drugu i Duha Svetoga. Tako se nikada ne radi o tome da drugoga uvjerimo u vlastiti način gledanja. Prava otvorenost znači uvijek ponovno htjeti čuti Gospodina u drugomu i zajedno tražiti njegove puteve.

2. Obje strane moraju biti spremne ponajprije ostaviti svoja unaprijed formirana mišljenja, planove, predrasude. Svatko mora svjetlom prožeti svoje motive. Tko je iskren, zna da nam je često teško odvojiti se od naših vlastitih ljubavi i omiljenih ideja. Često kažemo: „Ali ja to vidim tako!“ Takvi i slični „Ali ja...“ više su izraz vlastitoga kraljevstva nego kraljevstva Božjega. Božji putevi su najčešće drukčiji, mudriji, obuhvatniji i milosrdniji od naših. I samo Njegovi putevi nose u sebi Božju snagu.
3. Obje strane snose suodgovornost jedna za drugu. Da bi mogli zajedno čuti glas Duha Svetoga, uvijek je važno sva područja, koja se odnose na spomenuto pitanje, otvoreno i jasno staviti na stol. Sva pitanja smiju biti uzajamno postavljena i odgovori trebaju biti iskreni. Čak i područja koja se osobno smatraju neugodnima ili sporednima, spadaju katkada na stol. Tko iskreno traži volju Božju, ne treba strahovati od istine.

Jasnoća je znak Duha Božjega. Maglovita, nejasna očitovanja ili naznake ne vode dalje. Tada se koji put može iza toga kriti strah od reakcije drugoga. Ne usudi se jasno reći što je na stvari ili što se misli. Ovo u određenim okolnostima i zato što se drugoga ne želi povrijediti.

Svrstavanje u ljubav i podvrgavanje ljubavi

Za zajedničko traženje volje Božje treba vremena. Bistrenja katkada rastu samo polagano. Ako se zatim nakon duga vremena duhovnoga dijaloga ne pronađe zajednički put, morat će odlučiti autoritet. Tada je poslušnost put na koji nas Bog vodi, ukoliko naređeno ne proturječi Božjim zapovijedima, odnosno savjesti. Na takvu prihvaćanju puta u poslušnosti leži velik blagoslov, makar put ne odgovarao vlastitim predodžbama, pa čak ni osobnome pozivu.

Veća poslušnost: epikeja

Isus je češće upozoravao na to da zakoni nisu tu radi zakona, nego za spasenje ljudi: „*Subota je stvorena radi čovjeka, a ne čovjek radi subote*“ (Mk 2,27). Smisao zakona važniji je od konkretna oblika u kojemu se zakon pokazuje.

Slijedeći ovaj viši smisao „zakona“ razvila se krjepost „epikeje“, pravednosti, popustljivosti. Budući da ljudskom zakonodavcu nije moguće sve buduće situacije ljudi koji su, pogođeni zakonom, unaprijed uzeti u obzir, mogu nastupiti situacije u kojima se ponašanje ne ravna prema formuliranome, crkvenom zakonu, nego od njega odstupa prema ispitu savjesti. „Epikėja“ stoga ne znači lukavo zaobilaženje zakonskoga zahtjeva, nego težnja za ispravnošću s obzirom na situaciju.

Drugim riječima: epikėja je veća poslušnost. Čovjek u ovoj poslušnosti slijedi svoju savjest i u njoj kao Božju volju spoznato saznanje, na zajedničko dobro.

3. Napast na neposlušnost

Napast na neposlušnost provlači se kroz čitav život. Već u Postanak 4 dali su se Adam i Eva, nakon što je u njihovo srce bilo položeno nepovjerenje prema Božjoj dobroti, zavesti na neposlušnost. Pritom su se za sebe ponadali nečemu dobrom! Ali upravo su u tome bili zaslijepljeni i obmanuti.

Ovdje se pokazuje uzrok neposlušnosti prema Bogu i njegovim dobrim naputcima koji se često nalazi duboko u nama: nepovjerenje u Božju dobrotu i vodstvo. K tomu dolazi da se baštinjenim otuđenjem, zbog istočnoga grijeha, u nama često javlja otpor protiv poslušnosti.

– Protivljenje i oholost

Protivljenje, ponos i oholost spadaju u ono što nas najviše odvraća od Boga, pa i onda kad je i dobronamjerno! Brzo se pomisli da se bolje zna što je volja Božja. Upravo je tipično očitovanje: „*Ali ja to vidim tako!*“

Ali iza toga se može skrivati ne samo posebno rasvijetljena spoznaja Duhom Svetim, nego i samovolja, pa čak i prikriveno protivljenje Bogu i Njegovu putu. Jedan od korijena toga protivljenja može ležati u neprepoznatu osjećaju manje vrijednosti i u zavisti.

Na takvo protivljenje Bogu danu Mojsijevu autoritetu potiče Korah. Zajedno s dvije stotine i pedeset vodećih muževa govorio je on protiv Mojsija i Arona: „*Vi prelazite mjeru! Sva je zajednica, svi njezini članovi, posvećena i među njima je Jahve. Zašto se onda uzvisujete iznad zajednice Jahvine*“ (Br 16,3). Ta i mi imamo Duha Svetoga! Ipak takvo uzdizanje sebe i drskost Gospodin nije ostavio nekažnjenim.

– **Površno čovjekoljublje**

Danas aktualna napast pokazala se u dobronamjernoj ljubavi prema Isusu i čovjeku, kojom je Petar htio poštediti Isusa od trpljenja. Isus je osjetio opasnost ove napasti, „*okrenu se, pogleda svoje učenike pa zaprijeti Petru: 'Nosi se od mene, sotono, jer ti nije na pameti što je Božje, nego što je ljudsko'*“ (Mk 8,33).

Danas bi ta napast mogla glasiti otprilike ovako: Ako smo „*ljubazni*“ jedni prema drugima, sve što činimo je dobro! A Bog je za ljubav, dakle svi oblici seksa su dobri.

Time postaje „*spljošten*“ smisao našega života: Samo zemaljski život vrijedi, a ovdje se radi o „*što je moguće više ugodnoga!*“ Poslanje – naš vječni poziv – nema se u vidu. Još manje ima križ svoje mjesto. Pa ipak pravoga nasljedovanja nema bez križa.

Poslušnost je Isusa odvela na križ, a to će u ovome ili onome obliku biti i kod nas. Prihvatanje i podnošenje ovoga križa omogućuje ipak snaga Duha Svetoga.

Kao sažetak djeluje ono što piše Jakov: „*Bog se oholima protivi, a poniznima daje milost. Podložite se dakle Bogu! Oduprite se đavlu i pobjeći će od vas! Približite se Bogu i on će se približiti vama! Očistite ruke, grješnici! Očistite srca, dvoličnjaci!*“ (Jak 4,6b-8).

4. Brat Niklaus kao uzor

Švicarski svetac Niklaus iz Flüelija (1417.-1487.) pokazuje u neobičnu životu kako duh poslušnosti čini spasenje i donosi blagoslov.

– **Milost počinje djelovati**

Kapelan pustinjačkih ćelija, pater Josef Banz, piše: Mladi Niklaus doživljava kod svoga krštenja kako mu svećenik posvećenim uljem križem označuje čelo. Bog ga pomazuje za kraljevsku zadaću. Mladi Niklaus još ne zna u čemu se ona sastoji, ali pažljivo osluškuje znakove Božje i tražeći ide na put.“

Tako ga je već u mladim godinama nešto uvijek iznova vuklo u tišinu i molitvu. Zatim je postao seljak, muž i otac desetero djece. Ali težak posao ostavljao mu je jako malo prostora za Boga. Sugrađani su ga kasnije izabrali u javne službe. Ovdje je on nailazio na ljude kojima je Bog malo govorio. Ali on se trudio da u politici, u sudu i kao satnik u ratu nikada ne skrene sa staze pravедnosti. Niklaus zastupa u jednome sudskom procesu svoju crkvenu zajednicu čak protiv vlastitoga župnika iz Sachselna, jer je taj nepravedno „mokru“ desetinu od mošta i vina htio tražiti od seljaka. Presuda je donesena u korist crkvene zajednice.

Što je on htio učiniti? Pomiriti se s polovičnostima ili istupiti? Budući da nije bio spreman pokriti nepravdu njezinim imenom, Niklaus sa 45 godina napušta sve službe. Za nas je možda nerazumljivo, da netko dragovoljno izloži svoj ugled! Obitelj, raniji sjaj njegova ugleda, dospjela je na loš glas.

Hrvanje oko poslušnosti

Zatim se uokolo govorilo da Bog zove Niklausa da napusti svoju obitelj. „Jesu li Niklausu sve daske u glavi?“ Tako su se rugali. Niklaus je prečuo brbljanje i to više otvorio svoje uši Božjemu pozivu, glasu svoga srca, savjetu svećenika i riječima njegove žene Dorotee. Svi oni imali su samo jedno pitanje: „Bože, što hoćeš od nas?“ Nakon dugo vremena pronalaze odgovor: Dorotea vraća svoga Niklausa

Bogu i dopušta mu otići. Rastanak je bio težak. Iz ljubavi prema Bogu oboje su dali ono najmilije!

Tako je Niklaus pošao i htio se ondje u Elzasu s „Božjim prijateljima nastaniti kao pustinjač. Ali Bog ga je pozvao natrag u Ranft. Ondje je na vlastitome zemljištu sagradio samotište, premda je znao da njegov put neće biti shvaćen i da će izazvati samo nerazumijevanje.

Njegov je korak ostao sporan još dugo vremena. Niklaus je bio izložen sumnjičenjima i krivim tumačenjima. Jedini čovjek, koji je sada unatoč svemu nedvojbeno stajao uza nj, bijaše njegova žena, „koja je tu tešku žrtvu prikazivala zajedno s njim i koja zaslužuje da se uvijek spominje zajedno s njim“ (Pio XII, kod proglašenja svetim).

Poslušnost postaje blagoslov

U Ranftu je brat Niklaus živio posljednja dva desetljeća svoga života. On, koji se kao pustinjač htio odvojiti od svijeta, stjecao je sada iskustvo da ljudi dolaze k njemu. U tome je vidio i volju Božju.

Tako je za moćnike i jednostavne ljude postao savjetnik koji je iz tišine i osame očitovao veliku snagu zračenja. Svojim postom, molitvom i svojim savjetom postao je velikim mirotvorcem u vlastitoj zemlji. Tako je kao zahvalu za jedan novčani dar napisao Vijeću u Bernu kojim se novcem vijeće zahvalilo za posredovanje mira prošle godine: „Mnogo poštovani! Ime Isus neka bude vaš pozdrav, a mi vam želimo puno dobra i zahvaljujemo vam za puno dobra, a Duh Sveti neka bude vaša krajnja nagrada... Radi ljubavi pišem vam više. Poslušnost je najveća čast koja postoji na nebu i na zemlji. Zato nastojte da jedni drugima budete poslušni, a mudrost je najmilija od svega zato što ona sve stvari usmjeruje na najbolje.

Mir je uvijek u Bogu, jer Bog je mir, a mir nije moguće razoriti, nemir pak biva razoren. Zato nastojte da se podesite na mir, da zaštitite udovice i sirote kao što ste činili i ranije.“⁸

Bog je potvrdio ovaj poslušni put. Od povratka u Ranft Niklaus, kako je dokazano, više nije jeo. Živio je samo i jedino od Euharistije.

⁸ Iz pisma vijeću u Bernu 4. prosinca 1482.

Nju je nazvao „Pečatom Božjim“. Premda nije govorio o tome, bilo je to poznato i govorilo se uokolo. Sve to nije puka legenda. Činjenice govore previše jasno. Suvremenici, liječnici, pa i biskup sve su ispitali. Nad bratom Niklausom čak se dugo vremena bdjelo. Naposljetku se unatoč svoj skepsi dalo čast istini.

„Poslušnost je najveća čast“

„Slušati i poslušati“ bio je Niklausov temeljni stav. Čitav je život osluškivao različite Božje znakove i nastojao ih poslušati. Bog ga do njegove zadaće nije vodio ravnim putem, nego mu je davao ići i ponekim zaobilaznicama. Niklaus je i u podmakloj dobi bio spreman tražiti. Kako je kod nas?

Brat Niklaus je razumio u poslušnosti osluškivati Boga, a zatim ga poslušati! Što to znači?

Još prije nego me je bilo, Bog je o meni razmišljao. Poznaje me bolje nego što ja sam sebe poznajem. A sada, gdje god tražim svoj put i njime idem, prati me On. Svakoga dana postavlja na moj životni put velike i male putokaze. Tko pažljivo osluškuje, nauči otkrivati ih, tko nađe vremena za razmišljanje, nauči tumačiti ih. Moje svagdanje pitanje neka stoga ne glasi: „Što ja danas hoću?“, nego: „Kako me ti gledaš? Što ti danas od mene očekuješ?“

Brat Niklaus je u poslušnosti razumio: slušati *jedni druge!* Jer za dobro sporazumijevanje potrebno je uvijek dvoje. Mir nastaje onda kad ljudi slušaju jedni druge. Oni tada opažaju što je drugomu važno, što ga raduje ili smućuje.

Mir sazrijeva onda kad ljudi poslušaju jedni druge, kad jedni drugima prilaze otvoreno i s poštovanjem i zajedno razmišljaju što služi objema nakanama, mojoj i tvojoj nakani.

Jedan kip u Poljodjelskoj narodnoj visokoj školi u Niederalteichu pokazuje brata Niklause s rukom na uhu. Tako su ga doživljavali posjetitelji u Ranftu. Želim li i sam postati takav slušatelj, tako poslušan?

5. Oznake poslušnosti

Isusov Duh je Duh poslušnosti. Jedna od oznaka ovoga Duha pokazuje se u tome da mirno možemo prihvatiti „teškoće“ (kao primjerice zapostavljanje). Jer sada više ne želimo stajati tu „pobjednički“ ispred drugih ljudi ili pred samima sobom, nego samo i jedino biti poslušni Bogu.

Primjer

Christoph kardinal Schönborn je milost križa poslušnosti iskusio ovako: „Nedvojbena je to težak križ kad ljudi, koji nisu uspjeli u prvome braku pa ponovno uđu u brak, nađu zatvoren pristup sakramentima pokore i Euharistije. Ali težak križ, tako pokazuje kršćansko iskustvo života, može postati i velikim blagoslovom. O jednome takvu blagoslovu želim pripovijedati:

Poznajem jednu pogođenu obitelj, koja me se jako duboko dojmila, kako je postupila u toj situaciji. Oboje su potjecali iz seljačkih prilika, vjenčali se, nakon nekoliko mjeseci muž ju je napustio. Na selu je to tada bila velika sramota: napuštena žena. Jedan je imao hrabrosti ne ostaviti ju napuštenom, pa se njome oženio znajući da njih dvoje više neće moći ići na sakramente.

Tada je sve to bilo još vrlo dobro izvedivo. Njih dvoje se vjenčalo, ne crkveno, nego civilno. Bio je to jako dobar brak, vjernički obiteljski život, uzoran odgoj djece, čitava obitelj svake nedjelje u crkvi, ali roditelji nikada ne idu na pričest. Povremeno se u zajednici javlja pitanje: Zašto ne idete na pričest? Ne znaju svi razlog.

U novije vrijeme, kad se ipak s takvim u situacijama postupalo malo otvorenije, dolazilo je uvijek iznova pitanje: 'Zašto ne idete na pričest? Pa to čine toliki drugi. Živite tako dobro skupa, uzoran ste bračni par. Bog vam je sigurno već davno oprostio.' Nezaboravan ostaje odgovor koji mi je dala sama žena: 'Ne brinite se za mene. Više se brinite za one koji bi mogli ići na sakramente a ipak to ne čine.' I jedna druga riječ duboko me se dojmila. Pripovijedala mi je

da njoj i njemu djeca nedjeljom govore: 'Mama, tata, danas ću ja umjesto vas poći na pričest.'

Ovo snažno svjedočanstvo za svetost braka snažno me se doimlje. Izrekavši nedvojbeno u dubokoj boli Da, ovi su bračni drugovi dali možda junačko, nedvojbeno sjajno svjedočanstvo za nerazrješivost ženidbe. I jedna druga stvar dojmila me se na ovome svjedočanstvu: U istinoljubivosti leži velika snaga i milost. Ženidba je sveta i nerazrješiva. Ivan Krstitelj, kojega je Isus označio kao najvećega među rođenima od žene (Mt 11,11), izgubio je svoj život zbog toga što je rekao Herodu: „*Ne smiješ uzeti ženu brata svoga*“ (Mt 14,4). On je izgubio svoj život, predao ga za svetost braka. (...).

Mi danas često mislimo da se problemi moraju odmah riješiti, da se napetosti ne mogu podnositi. Sve mora na neki način biti rješivo i to brzo i potpuno. Ali iskustvo pokazuje: U izjavi Da situaciji kakva je sada stvarno, može rasti snaga i veličina. Brza rješenja često nisu rješenja. Strpljivo podnošenje situacije, kao ove, rastavljenih i ponovno oženjenih u iskrenosti i istinoljubivosti, može pridonijeti puno osobnomu rastu u vjeri, zrelosti vjere, više od možda neposredno zadovoljavajućih, brzih rješenja.“⁹

Poslušnost pripravlja rješenja

Ovaj je bračni par blizak Kristu i bez sakramenta, čak puno bliže nego mnogi koji su sakrament primili. U poslušnosti djeluje Božja snaga. A ta će snaga dovesti i dotle da potrebne reforme u Crkvi nađu svoj put. A takve predstoje stvarno između ostaloga i u ovome pitanju.

Christoph kardinal Schönborn zatim dopunjuje: „Kad dođe do drugoga, civilnog braka, traži se prije svega župnika. On će se u razgovoru dobro suočiti sa situacijom: Kako je do toga došlo? U kojoj situaciji žive bračni drugovi danas? Zatim je odgovornost i župnika

⁹ Citirano prema: Christoph kardinal Schönborn: Iz čega možemo živjeti. Tajna Euharistije. Verlag Herder, Freiburg im Breisgau 2005., str. 142-147.

da s čežnjom bračnih drugova za sakramentalnim susretom s Isusom postupi na odgovoran način.“¹⁰

Uvijek iznova slušati

Daljnja oznaka za duha poslušnosti pokazuje se u tome da smo mi sami uvijek iznova spremni izići iz rutine i uobičajenoga.

Brat Alfredo, njemački franjevac, izvijestio je o jednome biblijskom razgovoru u svojoj bazičnoj zajednici u Brazilu. Tu je jedan ribar iznenada postavio pitanje: „Zašto je Isus izabrao jednoga ribara kao što je Petar da mu povjeri vodstvo Crkve?“ Jedan drugi ribar odgovori: „Tko se kreće zemljom, gradi ceste i asfaltira ih. Tada će uvijek iznova rabiti ovaj put. Ribar pak traži ribe ondje gdje one jesu. Stoga traži svakoga dana novi put. Ribaru je do toga da pronađe ribe. A može biti da jučerašnji put ne vodi do današnjih riba.

Zadaća se ribara sastoji u tome da ribe traži ondje gdje one jesu! Da pri tome i ribari po zvanju nailaze na svoje granice, apostoli su dva puta doživjeli. Nije njihovo vlastito znanje polučilo uspjeh, nego slušanje Gospodina i poslušnost prema Isusu Kristu (usp. Lk 5,1-11; Iv 21,1-14).

¹⁰ Papa Benedikt XVI. je kao kardinal u jednom članku iz godine 1972. u vezi s primanjem sakramenta za rastavljene i ponovno oženjene između ostaloga napisao sljedeće: „Gdje se jedan brak već dugo i za obje strane na nepopravljiv način slomio; gdje se obratno jedan drugi brak kroz dulje vrijeme kao moralna realnost dokazao i gdje je duhom vjere, posebno i u odgoju djece, ispunjen (tako da bi razaranje ovoga drugog braka razorilo moralnu veličinu i nanijelo moralnu štetu), tu bi trebalo na izvansudskome putu uvažavajući svjedočanstvo župnika i članova župne zajednice dati dopuštenje pričesti onima koji žive u takvu drugom braku.“ (Citirano iz: Joseph Ratzinger, Pitanje nerazrješivosti braka. Primjedbe u vezi s dogmatsko povijesnim nalazom i u vezi s njegovim sadašnjim značenjem, u: H. Heinrich i V. Eid, Brak i rastava braka, Rasprava među kršćanima, Kösel, München 1972., 35-56).

6. Poticaj za produblјivanje

Sljedeći proročki poticaj o poslušnosti može nam poslužiti da dublje urastemo u duh Isusove poslušnosti:

„Poslušnost prema Crkvi znači jedinstvo. Pogriješna kritika iznutra razara. Svako kraljevstvo u sebi razdijeljeno, propada.

Jedinstvo se ne smije dogoditi na račun istine. Crkva naviješta Moju istinu, zato ste poslušni. Nema Ako i Ali. Molite stoga da vaši pastiri mogu biti poslušni i prepoznaju smisao poslušnosti. Ali i vi budite poslušni. Ostanite vjerni dobrim pastirima, štitite ih, oduprite se i učinite sebe Mojim oruđem kod onih koji nisu poslušni. Ne trebate šutjeti, pogotovo ne iz lažne poniznosti ili jer tako učeno govore. Govorim još jednom: postoji samo jedna istina i Moja Crkva ju naviješta.

Poslušnost je blagodat za dušu. Biti poslušan iz slobodne volje može samo zrela osobnost. Biti poslušan znači imati hrabrosti. Biti poslušan znači donositi rod. Biti poslušan znači biti svjetlo u svijetu.

Bez poslušnosti ne možete donositi neokalјane plodove. Oholost i samovolja pokušat će ih uvijek iznova uništiti ili će u njima biti crv, premda naizvan sve lijepo izgleda. Vidite, poslušnost je temeljni stup kršćanskoga života i nasljedovanja. Poslušnost vodi do poniznosti kao što i poniznost vodi do poslušnosti i čini plodnim i sposobnim za služenje.

Blagoslovlјeni poslušni, jer oni vesele moje srce.

Blagoslovlјeni poslušni, jer oni daju da teče ljubav.

Blagoslovlјeni poslušni, jer oni ne razaraju nego izgrađuju.

Blagoslovlјeni poslušni, jer oni darivaju život.

Blagoslovlјeni poslušni, jer oni spašavaju duše.

Zauzmite se za poslušnost. Ona je dragocjeno dobro. Građani se državi često pokoravaju bolje nego vjernici Crkvi. Iz toga nastaju podjele, svađa, pravdaštvo, čak se i same duše mogu tako izgubiti. Nikada ne razmišljajte ima li Crkva pravo tražiti od vas poslušnost. Sve činite iz ljubavi prema Meni, prema Crkvi, prema Kristovu Tijelu.

Učinite svoju poslušnost savršenom bezgraničnim predanjem Meni. Tako ćete se moći oduprijeti duhu svijeta. Onomu, koji vas hoće uvjeriti da se morate ostvarivati sami, da po svaku cijenu imate pravo na vaše mišljenje, da morate strastveno provesti svoju volju, inače nećete biti paženi od ljudi.

Jesam li ja tako postupao? Ako se predate Meni, tada ćete moći još jedino raditi onako kako sam živio ja. Tada vam poslušnost neće zadavati nikakvih poteškoća, nego će vas radovati.“

1. Označujem bojom što me jača i ohrabruje.
2. Drugom pak bojom označujem gdje se u meni nešto opire rečenomu.
3. Koje razloge mogu prepoznati za svoje otpore?
4. Kada sam već sam iskusio koliko je poslušnost blagoslovna?
5. Na kojim područjima mi je posebno teško biti poslušan?

Dar jakosti

Kad smo spoznali svoje poslanje, tada smo pozvani živjeti ga s većom odlučnošću, ustrajnije i vjernije. Pri tome ćemo se ipak u pravilu susretati s najrazličitijim poteškoćama. S obzirom na takve poteškoće sada dar jakosti postaje sada nosiv.

Molitva: Duše Sveti, zahvaljujem ti za Tvoje vodstvo koje nam darivaš iz dana u dan. Posebno Ti zahvaljujem za dar jakosti, čiju snagu hoćeš sada razviti u našem životu. Molim te: Upravi u mojim poteškoćama pogled moga srca i sve moje misli na Isusa. Daj da u meni raste snaga Njegove odlučnosti, da bi unatoč svim nutarnjim i vanjskim otporima išao dalje. Daj da postanem jak u trpljenju, jak u svim tjeskobama i jak da jačam druge. Amen.

1. Dar jakosti kod Isusa

Promotrimo ponovno ovaj dar najprije kod Isusa. Isus nije živio određivan izvana nego iznutra. To se pokazalo u mnogim razračunavanjima s kojima se nosio. Tako i tu kada je na početku svoga djelovanja u svome zavičaju naišao na odbijanje: „Čuvši to, svi se u sinagogi napune gnjevom, ustanu, izbace ga iz grada i odvedu na rub brijega na kojem je sagrađen njihov grad da ga strmoglave. No on prođe između njih i ode“ (Lk 4,28-30).

„No on“ se nije dao zastrašiti niti prijetnjama ljudi niti njihovim očekivanjima. Nije se dao smesti i prošao je između bijesnih protivnika. Ovdje je snaga toga dara postala u Njemu tako opipljiva da je svoje protivnike u njihovu ponašanju upravo zakočio.

Jasan pogled

Razvoj snage ovoga dara vezan je nadalje uz nutarnju dispoziciju, uz jasnoću nutarnjega pogleda i odluke koja iz toga

proizlazi. Isus to jasno pokazuje. On je osjetio da su se „navršili dani da bude uznesen, pa krenu sa svom odlučnošću prema Jeruzalemu“ (Lk 9,51).

„Odlučno“ znači doslovce: Odlučno je upravio svoje lice na to. Na što? Sav kontekst ovih riječi jasno pokazuje: Isus je čvrsto zagledan u svoje trpljenje, smrt i uskrsnuće, a time i na dovršenje svoga poslanja u Jeruzalemu. Poslanica Hebrejima još pojašnjava kamo je Njegov pogled bio upravljen: „...u Početnika i Dovršitelja vjere, na Isusa, koji umjesto radosti što je stajala pred njim podnese križ, prezrevši sramotu...“ (Heb 12,2).

Mnogi mučenici svjedoče da ih je u njihovu čvrstu pogledu u dolazeću vječnu slavu, Božja snaga i jakost nosila kroz brutalna trpljenja. Jedan od njih je Ignacije Antiohijski. Kad je 110. godine poslije Krista zaslužnjen doveden u Rim, napisao je putem sedam poznatih poslanica koje pokazuju njegovu žarku ljubav prema Kristu i njegovu brigu za jedinstvo zajednica. Zajednici u Rimu poslao je poslanicu u kojoj zaklinjući moli da ništa ne poduzimaju za njegovo oslobađanje: „Pustite neka se dogodi da poslužim kao hrana divljim zvijerima; preko njih će mi biti priušteno dospjeti do Boga. Ja sam pšenica Božja; moram biti samljeven zubima divljih zvijeri da bih postao čisti Kristov kruh... Vatra, križ, gomila divljih zvijeri mogu na mene doći, samo da prispijem Gospodinu Isusu Kristu... Priušтите mi nasljedovati trpljenje moga Boga!“ U Rimu je Ignacije zatim osuđen na smrt i u Koloseumu rastrgan od divljih zvijeri.

Procesi sazrijevanja do odlučnoga Da

U mnogim oporim situacijama našega života potreban je dulji put da se pronađe pozitivan, dragovoljan Da trpljenju kao posljedica vjernosti našem poslanju.

Ni Isusu nije Da Očevoj volji padao uvijek lako. Kad ga je zadesilo trpljenje, morao se teško hrvati za prihvaćanje volje svoga Oca. Tako je molio na Maslinskoj gori: „*Abba, Oče, tebi je sve moguće, Otkloni ovu čašu od mene. Ali (neka se dogodi) ne kako ja hoću, nego kako hoćeš ti*“ (Mk 14,36).

Ova Isusova molitva na Maslinskoj gori prije Njegove muke pokazuje nutarnju napetost u koju nas naše poslanje može dovesti. U nama postoji volja koja neugodno, teško i bolno ne želi prihvatiti, koja se buni i govori: „Uzmi od mene ovaj kalež, ne volim ga.“ Naši se osjećaji bune. A postoji i predana volja, najdublja čežnja u nama koja je spremna i govori: „Ali ne što ja hoću – što meni upravo u ovome trenutku odgovara – nego neka se dogodi Tvoja najdublja volja spasenja.

Franjo Saleški piše: „Nemoguće je spriječiti da niže područje naše duše ne mrmlija i ne ljuti se. Ne treba mariti za to, nego dati važnost višemu području naše duše i od srca prihvatiti ono što Bog hoće ili što on daje da se dogodi, kao što je postupio Isus u svome smrtnom strahu.“ Franjo Saleški nas poziva da pogledamo „to više područje“, herojsko područje naše duše, koje je spremno na žrtvu.

Tako je postupio Isus. On je na Maslinskoj gori tri puta molio. „Tri puta“ upućuje na to da je to za Njega bio dulji put dok je trpljenju koje prethodi mogao potpuno reći Da. S tim Da došla je Božja snaga koja mu je pomogla izdržati trpljenje. Luka ovo razjašnjava: „A ukaza mu se anđeo s neba koji ga ohrabri“ (Lk 22,43). Tako Isus na kraju molitve stoji tu uspravan i ide u Očevoj snazi prema onome što dolazi: „Ustanite, hajdemo!“ (Mk 14,42a).

Ova snaga Mu je pomogla izdržati sukobe, poniženja i muke koje su slijedile. Pritom je gledao na svoje poslanje, na spasenje, koje je njegov Otac htio izdjelovati Njegovom mukom i smrću.

Ovo vrijedi i za nas: U dragovoljnu i pozitivnu Da našem poslanju, u Da volji Božjoj, u Da žrtvi ulazi ova snaga u nas. U ovomu Da postaje dar jakosti djelotvoran. To je iskusio i Pavao.

2. Dar jakosti kod Pavla

U koje je gledanje Pavao tijekom svoga života urastao, pokazao je njegov oproštajni govor u Miletu: „Ali ni najmanje mi nije do života, samo da dovršim trku svoju i službu koju primih od Gospodina Isusa: svjedočiti za evanđelje milosti Božje“ (Dj 20,24).

Svjedočeci ovo evanđelje upadao je Pavao u mnoge poteškoće i trpljenja. Tako se u Korintu smatrao primoranim opravdavati se pred svojim protivnicima: „*Poslužitelji su Kristovi? Kao mahnit govorim: ja još više! U naporima – preobilno; u tamnicama – preobilno; u batinama – prekomjerno; u smrtnim pogiblima – često. Od Židova primio sam pet puta po četrdeset manje jednu. Triput sam bio šiban, jednom kamenovan, triput doživio brodolom, jednu noć i dan proveo sam u bezdanu. Česta putovanja, pogibli od rijeka, pogibli od razbojnika, pogibli od sunarodnjaka, pogibli od pogana, pogibli u gradu, pogibli u pustinji, pogibli na moru, pogibli od lažne braće; u trudu i naporu, često u nespavanju, u gladu i žeđi, često u postovima, u studeni i golotinji! Osim toga, uz drugo, salijetanje svakodnevno, briga za sve crkve*“ (2 Kor 11,23-28).

Kako je Pavao mogao sve to izdržati a da ne rezignira? Malo dalje u Poslanici Filipljanima daje odgovor: „*Ta naučen sam u svakoj prigodi biti zadovoljan. Znam i oskudijevati, znam i obilovati! Na sve sam i na svašta navikao: i sit biti i gladovati, i obilovati i oskudijevati. Sve mogu u onome koji me jača*“ (Fil 4,11b-13). Isus u Duhu Svetome jačao je Pavla. Tako je on iskusio djelotvornu snagu ovoga dara u svim teškim situacijama svoga života.

Dva prizora iz prvoga misijskog putovanja mogu ovo pojasniti. U Antiohiji i Pizidiji Pavao je imao uspjeha. Ali to se nije sviđjelo mnogim tamošnjim Židovima. Ovi su se htjeli Pavla i Barnabe riješiti i tako je došlo do naredbe da odu. I kako reagiraju Pavao i Barnaba? Jesu li pokunjali svoje glave? Ne! Stresli su prašinu sa svojih nogu. Oni ovom gestom potvrđuju da ni prašinu s ceste ne žele uzeti sa sobom na svojim nogama iz grada i da grad prepuštaju Božjemu sudu. Ni oni ni novostečeni učenici ne daju se svime tim iritirati i bili su puni radosti i ispunjeni Duhom Svetim. Duhovna jakost bila je tu očita.

Malo kasnije u Listri jedno je ozdravljenje izazvalo oduševljenje među narodom. Ali i ovdje su došli Židovi, koji su sada izdjelovali obrat osjećaja. Uvjeravali su mnoštvo naroda pa je tako oduševljenje preraslo u mržnju. Kamenovali su Pavla i izbacili ga iz grada da se

riješe leša. Ali kad su ga zatim učenici okružili, on ustane i pođe u grad. Koja je jakost u tome Pavlu! Ni riječi o temeljitome liječničkom pregledu. Drugoga su dana pošli dalje kao da se nije ništa dogodilo.

– Hrabriti druge

Budući da je Pavao živio snagom toga dara, taj dar je djelovao i u njemu kad je uvijek iznova svoje suradnike – posebno Timoteja – hrabrio: „*Poradi toga podsjećam te: raspiruj milosni dar Božji koji je u tebi po polaganju mojih ruku. Jer nije nam Bog dao duha bojažljivosti, nego snage, ljubavi i razbora. Ne stidi se stoga svjedočanstva za Gospodina našega, ni mene, sužnja njegova. Nego zlopati se zajedno sa mnom za evanđelje, po snazi Boga*“ (2 Tim 1,6-8).

„*Ti se dakle, dijete moje, jačaj milošću u Kristu Isusu* (2 Tim 2,1).

„*Zaklinjem te pred Bogom i Kristom Isusom, koji će suditi žive i mrtve, zaklinjem te pojavkom njegovim i kraljevstvom njegovim: propovijedaj Riječ, uporan budi – bilo to zgodno ili nezgodno – uvjeravaj, prijeti, zapovijedaj sa svom strpljivošću i poukom. Jer doći će vrijeme kad ljudi neće podnositi zdrava nauka nego će sebi po vlastitim požudama nagomilavati učitelje kako im godi ušima; od istine će uho odvrćati, a bajkama se priklanjanje*“ (2 Tim 4,1-4). Tko hrabri druge, iskusi da tako dar jakosti u njemu samome postaje djelotvoran i snaga Duha Svetoga njega samoga ponovno oživljava.

3. Dar jakosti kod nas

Dar jakosti hoće nam dati snagu da svoje poslanje živimo potpuno. Zapreke tada nisu znak za to da smo se u poslanju prevarili, nego su znak za to da smo pozvani rasti. Ovo postaje očito kod svih službenica i slugu Isusa Krista. Snaga ovoga dara pokazuje se u duševnoj snazi da se izdrže i teške situacije koje traju dugo, podnošenje zadirkivanja i odbijanja, kao i podnošenje tjelesnih trpljenja i muka.

Budući da su poslanje i fizička kao i psihička situacija pozvanih različiti, bit će različite i situacije u kojima se dar razvija. „To nikada ne bih mogao u svome životu!“ – Kako nam često takvo što može doći na pamet kad promatramo život svetih i mučenika. Ali kad Božja snaga u daru jakosti prožima naš život, i nezamislivo postaje moguće.

Dietrich Bonhoeffer kaže: „Vjerujem da će nam Bog u svakoj nevolji dati onoliko snage otpora koliko trebamo. Ali on ju ne daje unaprijed, da se ne bismo pouzdali u same sebe, nego samo i jedino u Njega. U takvoj vjeri mora se nadvladati svaki strah od budućnosti.“

Poteškoće su izgledi za rast. Ali upravo one mogu postati i napast. Napast se sastoji u tome da se malo-pomalo povlačimo od svoga poslanja i ponovno se individualistički i sebično ugodno smjestimo, pa i u duhovnome životu i u služenju.

4. Poticaj za produbljanje

1. U kojim situacijama želim sebi da stupi u akciju dar jakosti?
2. Koji nutarnji stavovi pospješuju ovaj dar, koji ga blokiraju?
Pospješuju:
Blokiraju:
3. Kako mogu poteškoće postati izgledi za rast?
4. U kojim bližnjima osjećam snagu ovoga dara?
5. Koje bih osobe trebao ohrabrenjem (i eventualno izazovom) poduprijeti u njihovu poslanju?

Molitva za rast u snazi Duha Svetoga

Nad našim životom stoji Božje obećanje da će nam darovati Duha Svetoga. Ono što govori, Bog i izvodi. Tako je na Duhove apostolima, Isusovoj majci, ženama i okupljenim učenicima darovao puninu Duha Svetoga. Ovo ispunjenje snagom odozgor nije bio jedinstven, jednokratni događaj, nego početak života iz snage Duha Svetoga.

Tako su apostoli naočigled+ prijetećih progona malo kasnije molili za novo izlivanje Duha Svetoga: *„I pošto se pomoliše, potrese se mjesto gdje bijahu sabrani, i svi se napuniše Duha Svetoga te stanu navješćivati riječ Božju smjelo“* (Dj 4,31).

Desetljećima kasnije stavlja Pavao svomu učeniku Timoteju na srce: *„Raspiruj milosni dar Božji koji je u tebi po polaganju mojih ruku... duh snage, ljubavi i razbora“* (2 Tim 1,6-7). Pavao želi da se snaga Duha Svetoga u Timoteju razvije i da on neprestano iz nje živi.

Izlivanje Duha Svetoga se nastavlja

Sestra Elena Guerra (1835.-1914.), koju je Papa Ivan XXIII. kao prvu proglasio blaženom i koju je nazvao „modernom apostolicom Duha Svetoga“, napisala je između ostaloga: *„Prvi su kršćani postizali čudesnu snagu vjere jer su osjetili božanski oganj dvorane Posljednje večere... Duh Sveti hoće u nama nastaviti ono djelo ljubavi koje je započelo u dvorani Posljednje večere.*

Silazak Duha Svetoga nije bio nikakav prolazni pojavak. On se pretvorio u pravu i stvarnu nazočnost, jer među nama je On, ne manje nego na Duhove u dvorani posljednje večere, premda za naša osjetila nepojmljiv...

Ne trebamo zavidjeti apostolima i prvim kršćanima, moramo se samo kao i oni pripraviti da ga dobro primimo, on će tada doći kao što se to dogodilo kod njih.“¹¹

Kad je sestra Elena Guerra govorila o Duhu Svetome ili o Njemu pisala, nazivala ga je LJUBAV. To već pokazuje bitnu pretpostavku za sljedeću molitvu. Može ju se iznutra izvršiti samo onda kad je naša slika o Bogu zdrava i kad je On za nas LJUBAV. Tek tada je za nas razborito da je u svim situacijama našega života uvijek najbolje kad On stopostotno djeluje. I tek tada raste čežnja našega srca, da Njegova LJUBAV sve više u nama i preko nas djeluje.

U vezi s molitvom

Molitva koja sada slijedi¹² pomogla je već mnogim ljudima da urastu dublje u snagu Duha Svetoga i iskuse nutarnje ozdravljenje. Ovo se događa kad sam Duh Sveti preuzme vodstvo kod ove molitve.

Zadržimo se ondje, gdje riječi daju da u nama nešto odjekne ili dodirnu našu čežnju. (Primjerice: Da, upravo to želim sve više i više!) Kod pojedinačnih životnih područja osluhnimo pokazuje li nam Duh Sveti nešto ili blago daje da to u nama odjekne. Ovo stavljajmo preda nj tako dugo dok blago ne opazimo da on u tome djeluje.

Molitva na ovaj način ne poznaje vrijeme. Dobro je redovito uzeti barem 30 minuta, bolje još više vremena. Možemo pritom iskusiti da Duh Sveti želi uvijek iznova druga područja našega života dodirnuti, posvetiti i ispuniti svojom nazočnošću.

Gdje se radi o rastu darova, važno je da nam je poznato što pojedini darovi u nama žele izdjelovati. Tada osluhnimo u svoj život i molimo za razvoj i rast dotičnih darova za našu dotičnu situaciju. Isto vrijedi za prošnju i oslobađanje i razvijanje karizmi.

¹¹ Citirano prema Renata Taddioli: Blažena Elena Guerra, biser iz Luce, str. 104-106., Danielis Verlag.

¹² Prema molitvi Jeana Pliya

Molitva predanja Duhu Svetom

Nebeski Oče ljubavi, svim srcem i čitavom dušom predajem se sada Tebi. Nastani se u momu srcu. Otvaram Ti sva područja svoga života i govorim: „Dođi, svrati k meni“.

Isuse, Ti si veliki prijatelj moga života. Ti si moj Spasitelj i Otkupitelj. Vjerujem u Tebe i priznajem Te svojim Gospodinom i Izbaviteljem. Potpuno ti se povjeravam. Sve što jesam i imam, pripada Tebi. Ništa ne želim zadržati.

Ozdravljenje – posvećenje

Duše Sveti, vodi me do još većega obraćenja k Isusu. Predajem Ti sve. Prođi u sva područja moga bića. Promijesi, sredi, razbistri, očisti i ozdravi sve po Svojoj volji.

Zato Tebi i Tvomu djelovanju predajem: svoje zdravlje, svoje odnose (partnera, obitelj, prijatelje, suradnike...), sve što imam (novac), svoj rad (svoje postupanje s vremenom), svoj odnos prema Crkvi (župi...) i svoju budućnost.

Prepuštam Tebi sve svoje poglede (spoznaje), svoje sudove, svoje odluke i svoju volju. Govorim potpuno Da svojoj životnoj situaciji (stanju svoga života).

Predajem Ti svoje jake i svoje slabe strane, svoje osjećaje, svoje strahove i nesigurnosti, svoju seksualnost i povrjede svoga života. Posebno Ti predajem sve što me na bilo koji način vezuje...

Duše Sveti, dođi u sva mračna i zbrkana područja moga bića. Očisti me od svakoga sjemena i korijenja gorčine. Istrgni me iz mulja samosažaljenja. Izvuci me iz nutarnjih i vanjskih povlačenja. Izlij svoju ljubav na sve rane i obilježnosti moje prošlosti, koje još uvijek utječu na način moga razmišljanja i suzuju moju slobodu. Ispuni sve moje nedostatke.

Duše Sveti, sve sada pripada Tebi. Ti me ispunjaš svojom nazočnošću. Zahvaljujem Ti što svojom ljubavlju činiš moj život zdravim i svijetlim.

Rast darova

Duše Sveti, hoću Tvoje u krštenju primljene darove posvećenja prihvatiti, potvrditi i dopustiti da u meni sve više i više rastu: (spomenuti područja, na kojima ti darovi trebaju postati djelotvorni).

Dar straha Božjega (spoznaja Božje svetosti)...

Dar „sinovskoga povjerenja“ (djetinjega pouzdanja)...

Dar (božanske) mudrosti...

Dar spoznanja (da shvatim božanski smisao)...

Dar spoznaje (znanja o Bogu, o samomu sebi)...

Dar savjeta (da primim savjet i prenesem dalje)...

Dar jakosti (jakost u vjeri, jakosti u...)...

Službe – karizme

Duše Sveti, učini moje srce potpuno širokim. Ne želim onomu što Ti u meni hoćeš izvršiti, postavljati nikakve granice.

Duše Sveti, proširi moju sposobnost da Tebe pustim u sebe. Duše Sveti, proširi moju sposobnost da dopustim da Ti preko mene djeluješ.

Duše Sveti, djeluj u... (zadadcima, služenjima... spomenuti).

Duše Sveti, molim Te oslobodi i razvij sve karizme koje si meni povjerio za dobro drugih. Posebno Te molim za riječi mudrosti, za snagu vjere, za darove ozdravljenja, za razlikovanje duhova i za karizme tješnja da bih te svjedočio u svijetu trpljenja. Opremi me da bih velikodušno riječju i djelom, gdje god me Ti potičeš, svjedočio istinu Božju, navještao evanđelje i zauzimao se za Tebe i Crkvu.

Duše Sveti, pomози mi preko tebe živjeti najveći od svih darova: milosrdnu ljubav. Daj da se u vršenju karizmi očituje Tvoja ljubav i tvoje milosrđe.

Duše Sveti, djeluj moćno u meni. Moja je želja da se Božji plan u meni i preko mene potpuno ispuni.

Hvala, Duše Sveti, za Tvoju nazočnost i Tvoje djelovanje. Tebi neka je zahvalnost, klanjanje, hvala i slava u vijeke vjekova. Amen. Aleluja!

Sadržaj

Predgovor

Uvod

- 1. Prepoznati Duha Svetoga**
- 2. Pet način djelovanja Duha Svetoga**
- 3. Dar straha Božjega**
- 4. Dar djetinjega povjerenja (pobožnost)**
- 5. Poslanje spoznati i živjeti**
- 6. Duhovni boj**
- 7. Duh poslušnosti**
- 8. Duh jakosti**
- 9. Molitva za rast u snazi Duha Svetoga**

Korica:

Duh Sveti nas hoće učiniti veselima i sretnima. On hoće u nama rasti i svoju snagu razviti u našem životu. Tako Duh Sveti djeluje u krjepostima, darovima, sakramentima i karizmama. Ova nas knjiga uvodi u različita djelovanja Duha Svetoga – posebno u sedam darova (ali i u duhovnu borbu) – i pokazuje kako svoje poslanje možemo živjeti snažno i radosno.

Osobni poticaji za produbljivanje nakon svake cjeline pozivaju na razmjenu (u malim grupama).